

ПІДТРИМУЄМО В ПЕДАГОГАХ ВІДКРИТІСТЬ, ЩИРІСТЬ, ІНІЦІАТИВНІСТЬ, ДОПИТЛИВІСТЬ, ЕНЕРГІЙНІСТЬ, КОМУНІКАБЕЛЬНІСТЬ, ПРАГНЕННЯ ДО НОВИХ ІДЕЙ ТА НАПОЛЕГЛИВІСТЬ НА ШЛЯХУ ДО ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ!

Часопис освітньої галузі міста Новограда-Волинського

• На кожній сторінці ви відкриєте секрети педагогічної майстерності •

**НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА:
ВІД ГАСЛА ДО РЕАЛЬНОГО ВТІЛЕННЯ ІДЕЇ**

Створюємо освітній простір разом

УПРАВЛІНСЬКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

ВАЦУК Т.В. Звіт за підсумками діяльності галузі освіти у 2018 році	5
ВАЦУК Т.В. Виступ на парламентських слуханнях з теми «Збалансований розвиток людського капіталу: завдання освіти і науки»	7

ГОВОРИМО ПРО ВАЖЛИВЕ

КОВАЛЬЧУК Н.С. Трансформація функцій інформаційно-методичного центру	8
БОРИС Н.П. Інклюзивно-ресурсний центр: упровадження прогресивних підходів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	9
ГРОЗОВСЬКА А.В. Нова українська школа – перші кроки	10
ЗАТОРСЬКА Л.М. Інтелект – один із найпотужніших ресурсів	11
СВАРИЦЕВИЧ О.Г. Незвичайні діти у звичайному дошкільному закладі	12

БЕРЕМО УЧАСТЬ

ОГОРОДНИК О.В. Участь у (не)конференції «Академія ігрових технологій»	13
КРАВЧУК Т.М. Прагнемо позитивних змін – впевнено рухаємось у напрямку створення у школі демократичного освітнього простору	14
КУБАШЕВИЧ О.А. Соціальні проекти у виховній діяльності Ліцею № 4	15
КАПЧИНСЬКА Л.А. Екосвідомість: чим раніше, тим краще!	17
ЛЕСИК В.В. Гра по-новому, навчання по-іншому	18

ВЗАЄМОДІЄМО З НАУКОВЦЯМИ

КОВАЛЬЧУК Н.С. День науки в Новограді-Волинському	18
ОГОРОДНИК О.В. Dinternal Education Fest-2019	19
БОЙКО О.М. Критичне мислення – основа нової школи	19
САГАН Т.Д., СЕМЕНЕЦЬ М.О. Дитина замовляє розвиток	20

МІЖНАРОДНІ ОБМІНИ

ТЕТЕРЯ А.М. Проект міжнародного учнівського обміну	21
ВОЙТЮК В.А. Якщо ти можеш щось уявити – ти можеш цього досягти!	21
ЗІННУРОВ Е.І. Участь у міжнародних освітніх проектах	22
ЗАВГОРОДНІЙ Д. Студентів медколеджу відправлятимуть на стажування до Німеччини	23

ПРАЦЮЄМО З ПЕДАГОГАМИ

МАРЧЕНКО Н.М. Методичний коворкінг у Новограді-Волинському	24
БОНДАРЧУК С.А. Інноваційний підхід до організації методичної роботи з педагогами	25
МАРЧЕНКО Н.М. Педагогічний коучинг «Нова українська школа: від гасла до реального втілення ідей»	25
РОШКА Ю.А. Учителю майбутнього – учителю, який вчиться	26
ФЕНСКЕ Д.А. Синдром емоційно-професійного вигорання у педагогів	27
МАРЧУК С.К. Дозволь собі бути щасливим	28

ВИВЧАЄМО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

СВІТЕЛЬСЬКА-ДІРКО С.В. Формування духовних орієнтирів засобами казки в учнів молодших класів як форма соціалізації в творах В.О. Сухомлинського	28
ЛИСА Л.П. LEGO в освітньому процесі закладу дошкільної освіти	29
ТКАЧУК С.А. Стежками мудрості В.О. Сухомлинського	30
ГОДУН Л.В. Навчаючись працюємо, працюючи навчаємось	30

ДОПОМАГАЄМО МОЛОДИМ КОЛЕГАМ

ЛІНЧУК В.К. Організація методичної роботи з молодими вчителями	32
--	----

ПРАЦЮЄМО З БАТЬКАМИ

БОРИС Н.П. Партнерство як форма підтримки батьків дітей з особливими освітніми потребами	33
ТЕСЛЕНКО О.В. Новий формат взаємодії з батьками	33
ПШЕНИШНА Л.М. Виховна функція сім'ї.	35
КОСЯК Т.В., ФІЛАНЧУК С.В. Співпраця практичного психолога з батьками: пошук ефективних шляхів взаємодії	36

ПРОПОНУЄМО ТАК

МАМЧИК А.В. Учень – лідер – громадянин	37
САХНО А.А. Клуб любителів головоломок у ЗОШ № 7	37
ЛЕСЬКО М.С. Новий погляд на ігрову діяльність в закладі дошкільної освіти.	38
КАЩУК М.В. Пауерліфтинг – силовий вид спорту.	39

ОБМІНЮЄМОСЯ ДОСВІДОМ

КОВАЛЬЧУК Н.С. День вишиванки	40
КОЛЕСНИК О.О., ЗОЗУЛЯ О.В., ЧЕЛЯДИНА Ю.С. STEM-засоби для розвитку дослідницьких навичок у школярів	40
БІЛЕЦЬКА Л.Д. Будуємо нову школу вже сьогодні!	41
ЛАВРЕНЮК О.П. Художньо-мистецький музей дитячої творчості в ЗОШ №10	42
КОЗИНСЬКА Н.І., СЕМЕНЮК Н.В. Формування здоров'язберезувальної компетентності дітей дошкільного віку шляхом використання оздоровчих технологій в офтальмологічній групі	43
ГЕРИЧ Н.А. Дитяча технічна творчість	44

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

БОНДАРЧУК С.А. «Олімпійське лелечення-2019» у місті Новограді-Волинському!	44
ДОБРОВОЛЬНА О.Х. Прорив року	45
МОРОЗ Н.О., КОЛЕСНИК Л.А. Досягнення сучасного закладу вищої освіти	46

УЧНІВСЬКІ ЗМАГАННЯ

КРАВЧУК Т.М. Майже як у Голівуді: перемоги і досягнення шкільної кіностудії ЗОШ № 2 у Всеукраїнському фестивалі ЖУК	47
ОГОРОДНИК О.В. Літературний конкурс «До Лесі наша думка лине...»	48
КОВАЛЬЧУК Н.С. SPEEDCUBING	48
ОГОРОДНИК О.В. Конкурс на краще оформлення шкільної дошки	48
ОГОРОДНИК О.В. Інтелектуальна гра «Що? Де? Коли?»	48

ПІДБИВАЄМО ПІДСУМКИ

НЕУК В.І. Активна первинка – сильна профспілка.	49
МАРЧЕНКО Н.М. Результативність діяльності учасників освітнього процесу	50

ПИШАЄМОСЯ НИМИ

Відкритий рейтинг популярності «Гордість міста-2018»: «Освітнянський педагогічний олімп»	55
--	----

ЗВІТ ЗА ПІДСУМКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ГАЛУЗІ ОСВІТИ У 2018 РОЦІ

ВАЩУК ТЕТЯНА,
начальник управління освіти і науки

**ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ГАЛУЗІ ОСВІТИ У 2018 РОЦІ**

Освітня галузь міста у 2018 році зазнала значних перетворень у напрямку забезпечення трьох ключових реформ: I – розбудови нової української школи відповідно до концепції НУШ, II – набуття широкої автономії закладів загальної середньої освіти як імплементація закону «Про освіту» та III – децентралізації.

I. Бюджет 2018 року для галузі освіти був забезпечений на 93,4 % та становив 173,4 млн грн, що на 21,2 млн грн більше, ніж у 2017 році. Виконання його становило 98,6 % або 177,1 млн грн. Вартість утримання одного учня ЗЗСО у 2018 році становила 17040 грн, вихованця ЗДО – 22205 грн, вихованця ЗПО – 2931 грн. Доведений місту обсяг освітньої субвенції становив 63704,9 тис. грн. На стадії формування міського бюджету недостатність в коштах по заробітній платі за рахунок недофінансування освітньою субвенцією становила 12,2 млн грн. Це місячний фонд заробітної плати педагогічних працівників шкіл та грошова винагорода у повному обсязі. Оскільки кошти надходять помісячно, то гостро проблема постала під час відпускної кампанії у червні-липні 2018 року та у вересні 2018 року, коли збільшилась кількість учнівського контингенту на 219 учнів та мережа класів на 5, а це додаткових 10 педагогічних ставок.

Спільними зусиллями міського голови, його заступників, депутатів різних рівнів, членів виконавчого комітету, управління освіти і науки, керівників закладів освіти вдалося забезпечити у 2018 році виплату заробітної плати педагогічним працівникам своєчасно, у повному обсязі та грошову винагороду у розмірі 50% посадового окладу. За рахунок оптимізації штатів впродовж року вивільнилося у перерахунку до 56 посад, в основному, за рахунок вивільнення працівників: шкільних ідальень у зв'язку з переходом на нову систему харчування, кондитерського цеху, який вже здано в оренду, групи централізованого господарського обслуговування, додаткових ставок і годин у школах, які у попередні роки були введені рішеннями виконавчого комітету та непередбачені штатними нормативами тощо. Також було надіслано ряд листів до Міністерства фінансів, Міністерства освіти і науки, народних депутатів України з пропозиціями щодо внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції. На ці звернення до міського бюджету надійшло у грудні 2018 року 2 млн 700 тис. грн субвенції та стабілізаційної дотації для забезпечення виплати заробітної плати педагогічним працівникам шкіл, що дало змогу зекономити у міському бюджеті відповідні кошти. Всього з міського бюджету на виплату заробітної плати педагогічним працівникам шкіл, а це 555 осіб, у 2018 році було спрямовано 10,5 млн грн.

Загалом у 2018 році функціонування галузі освіти міста забезпечувало 1453 працівники, з яких 840 педагогічних та 613 працівників обслуговуючого персоналу, що становило відповідно 58 та 42%. На квартирному обліку перебуває 23 працівники галузі.

За рахунок коштів міського бюджету у 2018 році утримувалося 12 дошкільних закладів з кількістю вихованців 2323 дитини у 88 групах. Середній показник чисельності дітей у закладах дошкільної освіти міста з розрахунку на 100 місць становить 138 дітей, середній показник в області – 116. Середній показник відвідування дітьми дошкільного закладу становить 65%, всі діти, які потребують дошкільної освіти її отримують. Середня зарплата в закладі дошкільної освіти педагогічного працівника у 2018 році складала 6064 грн («на руки» – 4881 грн), господарсько-обслуговуючого персоналу – 4113 грн («на руки» – 3 311 грн).

У 2018 році харчувалося 2323 дитини, з них 728 дітей пільгових категорій. З них: 107 дітей з малозабезпечених сімей, 10 дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, 8 дітей – інвалідів, 406 дітей учасників АТО та 3 дитини внутрішньо переміщених осіб отримували 100%-во безкоштовне харчування. Крім того, враховано харчування 194 дітей з багатодітних сімей з розрахунку 50% вартості харчування за рахунок коштів міського бюджету. Вартість харчування становила 80% від натуральних норм або 30,61 грн в ясельних групах; 48,0 грн в садових групах, на що було передбачено та використано 5,7 млн грн. У 2018 році батьківська плата становила 60% вартості харчування, що відповідно складає 18,40 грн – ясельні групи та 28,80 грн – садові.

На фінансування енергоносіїв у 2018 році спрямовано 6,84 млн грн. Крім того, на проведення поточних ремонтів, заміну лічильників води використано 343 тис. грн. На капітальні

видатки використано додатково з міського бюджету 127 тис. грн. Слід зазначити, що в дошкільних закладах склалася нагальна потреба в придбанні меблів (стілці дитячі, ліжка двоярусні, однарусні, столики дитячі), м'якого інвентарю (матраці дитячі, постіль), які необхідно закупити у 2019 році.

У 2018 році у місті утримувалося 11 закладів загальної середньої освіти з кількістю учнів 6715 на вересень 2018 року у 269 класах. З 308 випускників 2017-2018 навчального року шкіл міста 249 вступили до закладів вищої освіти України, 21 – до закладів Польщі, Австрії, Ізраїлю, 23 – до закладів професійно-технічної освіти, працевлаштовано 15 осіб.

Середня наповнюваність класів становить 25 учнів на клас. У перерахунку кількості учнів, які в середньому припадають на одного педагога, то по місту цей показник становить 12 учнів. Найменший показник кількості учнів на одного педагога у Ліцеї № 1 – 10,6; найбільший показник кількості учнів у ЗОШ № 2 – 14. Середня зарплата в ЗЗСО педагогічного працівника з січня 2018 року зросла на 10% і становила 8164 грн («на руки» – 6572 грн), господарсько-обслуговуючого персоналу – 4 060 грн («на руки» – 3 268 грн).

У 2018 році рішенням виконавчого комітету міської ради звільнено від плати за харчування в ЗЗСО 1591 дітей пільгових категорій. З них: 312 дітей з малозабезпечених сімей, 14 дітей-сиріт, 38 позбавлених батьківського піклування, 59 дітей-інвалідів, 29 дітей з інклюзивним навчанням, 1106 дітей учасників АТО та 33 дитини внутрішньо переміщених осіб. З них 1200 дітям надана пільга, яка не передбачена чинним законодавством. Вартість харчування становила у розмірі 75% від натуральних норм або 16,30 грн для учнів 1-4 кл., 18,50 грн для учнів 5-11 кл. У 2018 році на забезпечення безкоштовним харчуванням учнів використано 2,6 млн грн. Відповідно до прийнятих рішень

виконавчого комітету міської ради харчування учнів усіх закладів загальної середньої освіти з вересня 2018 року здійснювалось за новою системою – суб'єктами господарювання, які згідно з чинним законодавством надають відповідну послугу. За рахунок відшкодування приватними підприємцями, які надавали послуги з харчування вартості використаних енергоносіїв, оренди обладнань харчоблоків, до міського бюджету додатково надійшло 405,6 тис. грн. Впродовж року за рахунок здачі в оренду спортивних залів, шкільних буфетів, приміщень для навчальних занять з англійської мови 89,2 тис. грн було додатково отримано до міського бюджету.

Крім пільг на харчування, третій рік поспіль наші учні користуються пільгами на перевезення міським транспортом. У 2018 році з міського бюджету на це було виділено 260 тис. грн. Влітку 2018 року за рахунок міського бюджету відпочивали у пришкольних таборах 847 школярів, на що було виділено 250 тис. грн, з них використано 213,7 тис. грн.

Фінансування енергоносіїв у школах 2018 році становило 11,4 млн грн.

На проведення поточних ремонтів шкіл використано близько 368 тис. грн. На капітальні видатки використано майже 2 млн 175 тис. грн коштів міського, обласного та державного бюджетів.

У 2018 році за кошти міського бюджету утримувалось 3 заклади позашкільної освіти з кількістю вихованців 2020 дітей. Середня зарплата в позашкільних закладах педагогічного працівника становила 5130 грн («на руки» – 4129 грн), господарсько-обслуговуючого персоналу – 4 120 грн («на руки» – 3315 грн). На придбання матеріалів для проведення поточного ремонту приміщень ПДМ використано 464,5 тис. грн коштів міського бюджету та залучено благодійних коштів у сумі 230 тис. 580 грн.

Фінансування енергоносіїв у цих закладах у 2018 році становило 747 тис. грн.

У місті функціонує 3 заклади вищої освіти (КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж», Новоград-Волинський промислово-економічний технікум, Новоград-Волинський економіко-гуманітарний коледж), в яких навчається 1094 студентів, та 1 заклад професійно-технічної освіти (ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»), в якому навчається 399 учнів.

У 2018 році викладачем-методистом Новоград-Волинського медичного коледжу Стадніком Миколою Миколайовичем була розроблена авторська комп'ютерна програма «iCloud», яка отримала Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, гриф МОН України і рекомендована для впровадження в освітній процес закладів загальної середньої освіти, професійної та вищої освіти. Інноваційним проривом медичного коледжу є автоматизація ведення електронного документообігу: електронного журналу успішності, зокрема: фіксацію поточних оцінок через веб-інтерфейс; облік пропусків занять студентами; посилення на тематику занять (мета роботи, хід роботи, здобуті компетентності); можливість генерування тестових завдань на основі

переліку питань; використання п'ятибальних або дванадцятибальних систем оцінювання.

У Новоград-Волинському економіко-гуманітарному коледжі пройшло акредитацію відділення «Фізична культура і спорт» за двома напрямками; оновлено спортивну базу; підготовлено ряд переможців міських, обласних, всеукраїнських спортивних змагань.

Новоград-Волинський економіко-промисловий технікум у 2018 році впровадив у освітній процес хмарні технології: classroom, хмарне сховище даних, віртуальний методичний кабінет. Також поліпшено матеріально-технічну базу: відбулася реконструкція актові зали технікуму, актові зали гуртожитку, покрівлі спорткомплексу та технічних споруд.

Протягом 2018 року вищим професійним училищем проведено планомірну роботу по впровадженню інноваційних форм роботи в освітній процес, зміцнення матеріально-технічної та методичної бази закладу. Завдяки якісній організації навчально-виробничої практики трудового навчання закладом зароблено більше 1 млн. грн. (один з найкращих показників системи ПТУ області). Це дало можливість відкрити 2 нові майстерні для виробничого навчання, переоблаштувати 9 кімнат у гуртожитку із заміною віконних і дверних блоків, встановлення сантехнічного обладнання, придбати 4 ноутбуки, 2 телевізори, закупити необхідну літературу. Завдяки виділенню обласною радою коштів у сумі 1 млн грн вдалося встановити шатрову покрівлю на приміщення гуртожитку, що не вдавалося зробити протягом останніх 10 років. На завершення цих робіт потрібно ще майже 500 тис. грн.

Для дітей з особливими освітніми потребами за заявами батьків у 7-ми закладах загальної середньої освіти міста організовано інклюзивне навчання для 29 учнів у 21 інклюзивному класі, у 30Ш № 7 облаштовано ресурсну кімнату для корекційних занять. Крім того, у 2018 році на заклади ЗЗСО була передбачена субвенція з державного бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у сумі 386,6 тис. грн (197,9 тис. грн – на оплату годин корекційно-розвивального навчання та 188,7 тис. грн – придбання спеціальних засобів навчання), з них освоєно 348,1 тис. грн. На виконання Закону України «Про освіту» рішенням міської ради створено інклюзивно-ресурсний центр, проведено призначення його директора та працівників ІРЦ на конкурсній основі. Центр розпочав свою роботу з вересня 2018 року та вже має ряд напрацювань та позитивних відгуків батьків дітей з особливими потребами про роботу фахівців центру. На облаштування ІРЦ з обласного бюджету виділено кошти у сумі 113,6 тис. грн, які освоєно у повному обсязі: закуплено меблі, комп'ютерну техніку. З міського бюджету виділено 56,5 тис. грн для облаштування пандусу, проведення ремонтних робіт у приміщенні ІРЦ, на виплату заробітної плати використано 261,7 тис. грн.

Загалом по галузі, завдяки тісній співпраці керівників закладів освіти з депутатами міської ради залучено додатково 840 тис. грн коштів, які були виділені міською радою на роботу в виборчих округах.

Відповідно до Закону України «Про освіту» з початку 2018-2019 навчального року всі 11 закладів загальної середньої освіти перейшли на самостійний бухгалтерський облік, для ведення якого рішенням міської ради внесені зміни до статутів шкіл та рішенням виконавчого комітету міської ради забезпечено введення 11 посад головних бухгалтерів. При цьому в централізованій бухгалтерії було скорочено відповідно 10,75 посади. Управлінням освіти і науки здійснено ряд організаційних заходів: здійснено розподіл бюджетних коштів на утримання кожного закладу відповідно до кількості учнів, організовано навчання, передбачено кошти у сумі 48 тис. грн на закупівлю бухгалтерських програм. Відповідно до статей 22 та 26 Бюджетного кодексу України головним розпорядником коштів, яким є управління освіти і науки міської ради буде систематично здійснюватися контроль за фінансово-господарською діяльністю розпорядників нижчого рівня. При здійсненні самостійного бухгалтерського обліку закладами освіти гостро виникла проблема у відповідних кадрах, які його забезпечують. Так, впродовж півроку плінність кадрів становила 15 осіб, що ускладнювало робочий процес. 14 працівників централізованої бухгалтерії, в обслуговуванні яких залишилось 20 закладів, установ, структурних підрозділів освіти надавали практичну допомогу та щоденні консультації.

ІІ. З вересня 2018 року 30 перших класів, у яких є 768 учнів, закладів загальної середньої освіти міста розпочали роботу в нових умовах. Для цих цілей з державного бюджету було передбачено 1 млн 413 тис. 600 грн та співфінансування з міського бюджету у розмірі 30% або 605 тис. 828 грн. На ці кошти закладами освіти були придбані шкільні парти на суму 1104,0 тис. грн, дидактичне обладнання – 747,8 тис. грн, комп'ютери на суму 167,6 тис. грн. За кошти трьох бюджетів: державного, обласного та міського як співфінансування у сумі 153,6 тис. грн, обласним управлінням освіти і науки закуплено та передано для перших класів міста «фабрики друку»: ноутбук, ламінатор та сканер+принтер+ксерокс. Загалом усі школи міста гарно підготували навчально-матеріальну базу для роботи перших класів у нових умовах. Пройшли успішну підготовку вчителі-тренери, які провели навчання для всіх вчителів початкових класів, вчителів англійської мови, які викладають у перших класах міста щодо роботи в умовах НУШ. Всі учителі отримали сертифікати. На базі ЗЗСО ІМЦ організовано роботу постійнодіючого тренінгу з впровадження ігрових технологій (LEGO) в роботу початкової школи, організовано та проведено триденний тренінг для заступників директорів шкіл з навчально-виховної роботи в початкових класах ЗЗСО з теми «Реалізація Концепції Нової української школи». В липні 2018 року отримано, розвезено в ЗЗСО ігрові набори SickBricks для всіх учнів перших класів міста. Отримано, розподілено та завезено 100%-ву кількість підручників для учнів 1 класу. Організовано та проведено педагогічний коучинг з теми «НУШ: від гасла до реального втілення ідей» за участю кандидата педагогічних наук, завідувача відділу початкової освіти Інституту педагогіки

АПН України О. Онопрієнко, де 120 учителів початкових класів отримали сертифікати.

III. У зв'язку із добровільним приєднанням 01 листопада 2018 року до міської громади громад Майстрівської сільської ради до мережі закладів освіти міста долучилися три школи першого ступеня, в яких навчається 42 учні у 1-4 класах. Для решти 291 учнів 5-11 класів сіл Майстрова, Майстрової Волі та Маковиці забезпечено організоване підвезення до найближчих шкіл інших громад. Для вирішення вищезазначених питань управлінням освіти і науки підготовлено ряд рішень міської ради, зокрема про передачу у власність ОТГ майна цих закладів та програму про відшкодування за перевезення учнів та вчителів, також вирішено питання харчування учнів пільгових категорій. У 2019 році ми маємо продовжити створення відповідних умов навчання учнів та визначення подальшої долі функціонування цих шкіл. У лютому 2019 року на сесії міської ради депутатами підтримано виділення 117 тис. грн на придбання меблів (парти, стільці, ігрові столи, шафи для наочності, шкільні дошки) у ці три школи для створення належних умов перебування дітей у закладах.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ГАЛУЗІ ОСВІТИ, ЯКІ БУЛИ ПОСТАВЛЕНІ НА ПІДСУМКОВІЙ НАРАДІ У 2018 РОЦІ, ВИКОНАНІ:

1. Відповідно до Закону України «Про освіту» розпочати реформування системи освіти міста, зокрема закладів загальної середньої освіти та забезпечення впровадження нового стандарту початкової освіти з 2018-2019 навчального року.
2. Децентралізація бухгалтерії та надання реальної автономії закладам освіти.
3. Створення ефективної системи організації харчування у закладах загальної середньої освіти. Організація пілотного проекту з надання послуг по харчуванню приватним підприємцем у СШ № 4, ЗОШ № 9.
4. Організація роботи міського інклюзивно-ресурсного центру.
5. Завершення реконструкції дахів НВК і колегіуму та капітальних ремонтів закладів освіти відповідно до наявної проектно-кошторисної документації та програми соціально-економічного розвитку галузі на 2018 рік.

Хочу щиро подякувати всім, хто був причетний до впровадження зазначених реформ,

адже це є однозначно спільний результат. У першу чергу, звичайно, міському голові Вєсельському В.Л. та куратору галузі, заступнику міського голови Гвозденко О.В.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СЬОГОДЕННЯ, НАД ЯКИМИ ПРАЦЮЄМО В 2019 РОЦІ:

1. У зв'язку з прийняттям Житомирською регіональною радою розвитку плану розвитку на 2019-2021 року планується, що на 12 об'єктах освіти Новоград-Волинської міської об'єднаної територіальної громади, які включені до цього плану, впродовж цих років буде здійснено капітальні ремонти: фасаду та покрівель ЗОШ № 7, будівництво міні-футбольного майданчика в ЗОШ № 10, Ліцеях №№ 4, 11, будівлі Майстрівської ЗОШ, ДНЗ №№ 1, 4, ЗОШ №№ 2, 3, 5, 6, 9.

2. Подальша розбудова Нової української школи – забезпечення створення освітнього простору у новостворених перших класах.

3. Трансформація функцій інформаційно-методичного центру.

4. Подальше реформування закладів загальної середньої освіти на виконання Закону України «Про освіту» тощо.

ВИСТУП НА ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАННЯХ З ТЕМИ «ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ: ЗАВДАННЯ ОСВІТИ І НАУКИ»

ВАЦУК ТЕТЯНА,
начальник управління освіти і науки

Рівень і якість освіти один із показників людського капіталу, а критерій якості освіти – це якість життя. Сучасними трендами в освіті є благополуччя, інклюзія, справедливість, підвищення рівня академічних знань здобувачів освіти, маркетинг, залежність ринкової економіки від результатів навчання.

Збільшення людського капіталу залежить від інвестицій в освіту, які ми вже відчули у зв'язку із започаткованими реформами. Та сучасний темп життя, інтенсивне збільшення інформації потребують пришвидшення реформування. Наступні кроки гальмуються у зв'язку з тим, що досі не прийняті закони України про загальну середню, дошкільну, позашкільну та професійно-технічну освіту, відсутні підзаконні нормативно-правові акти та механізми впровадження їх на місцях, необхідність внесення змін та доповнень до формули розрахунку освітньої субвенції врахувавши у ній учнівський контингент поточного навчального року.

Сьогодні бізнес вимагає добре підготовлених фахівців. За різними оцінками із 80% школярів, які вступають до закладів вищої освіти, лише до 15% здатні належно засвоїти початкові програми, а кожен другий випускник цих закладів не працює за фахом. Виникає значний дисбаланс між професіями закладів вищої освіти та робітничими. Для осмисленого здобуття професії, формування твердої жит-

тєвої позиції одним із завдань загальної середньої освіти є розвиток у молоді саме емоційного інтелекту, формування ключових компетенцій, орієнтованість людського капіталу на потреби сучасного ринку праці.

Викликами для освітньої галузі є нестача вчителів, недостатність фінансування, дезінформаційне суспільство, вплив політичних рішень на імідж освіти, трудова міграція та виїзд молоді на навчання за кордон. На жаль, Україна стала донором людського капіталу. Так, у місті Новоград-Волинському, що на Житомирщині 8% випускників у минулому навчальному році виїхало на навчання за кордон. Тому потрібно створити найкращі умови аби молодь залишалася навчатися і працювати у своїх регіонах.

В системі освіти безумовно головною особою є вчитель. Саме від нього залежить чи стане українська школа дійсно новою за змістом. Для цього він повинен почувати себе впевнено, комфортно та мати гідну оплату праці. На мою думку, необхідно відродити державну програму «Вчитель», де передбачити підвищення заробітної плати, надання пільгового кредитування на придбання житла та інші соціальні гарантії.

Надбавка за престижність педагогічної праці має бути фіксованою. Адже не може престижність нашої професії відрізнятися у громадах, а розмір цієї надбавки залежати від наявного фінансового ресурсу, тим самим створюючи неоднозначну та напружену ситуацію.

Закон України «Про освіту» надає закладам широку автономію. Будуть освітні установи працювати в режимі функціонування чи розвитку залежить від професійного менеджменту керівників. Тому необхідно розширити функції супервізорів, які крім науково-методичного супроводу надавали б юридичну, економічну та фінансову консультацію для роботи в нових умовах.

Сподіваюсь, що всі реформи, які спрямовані на системну трансформацію, призведуть до головної мети – високої якості освіти.

ГОВОРИМО ПРО ВАЖЛИВЕ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФУНКЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ

КОВАЛЬЧУК НАТАЛІЯ,
завідувач інформаційно-методичного центру

Суспільні зміни завжди впливають на освітнє середовище, набуваючи ознак модернізації та реформування, спрямованості на тривалі інновації. Тенденції сучасного стану розвитку освітньої галузі в Україні, висвітлюють, що основні виклики освіти сьогодні пов'язані з підготовкою педагога до роботи в умовах Нової української школи. Ці виклики для методичних служб усіх рівнів постають у контексті Закону України «Про освіту». В освітніх колах триває гостра дискусія щодо майбутнього методичних, науково-методичних центрів. Пропозиції лунають різні – від «ліквідувати» до «модернізувати». Ситуація в місті Новограді-Волинському не є винятком. Можна стверджувати, що йдеться про необхідність формування нової моделі науково-методичної роботи, пошуку технологічних шляхів формуванню успішного вчителя. Адже діяльність методичної служби визначається під впливом суспільного усвідомлення, що стан справ у цій системі відбивається на якісних характеристиках освітньої сфери.

Науково-методична робота в освітньому просторі міста здійснюється з урахуванням перспектив розвитку галузі, а також виходячи з потреб педагогічних працівників. Результативність у галузі освіти підтверджує доцільність такого підходу. Тому з метою покращення методичного супроводу здійснювалися запровадження: з 2018 року впроваджується експеримент Всеукраїнського рівня «Енергоефективні школи: Нова генерація»; розпочалася активна фаза навчання вчителів та заступників директорів закладів загальної середньої освіти у межах дистанційного курсу на онлайн-платформі Edera; впроваджуються освітні програми технологій навчання: розвивальне навчання, «Росток», «Інтелект України»; проект Всеукраїнського рівня «Науково-методичні засади створення інноваційної моделі STEM-освіти», «Демократична школа», «Кар'єра мрії» за підтримки провідних українських компаній. У рамках угоди про наукове співробітництво між інформаційно-методичним центром і державним закладом «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» проведена психолого-діагностична робота з вивчення емоційного стану та когнітивних процесів, для роботи з дітьми старших груп закладів дошкільної освіти та учнів 1-х класів шкіл міста. Забезпечено науковий супровід професійного навчання педагогів закладів дошкільної освіти і супервізії наукового консультанта Інституту психології ім. Г.С.Костюка, кандидата психологічних наук Ладивір С.О. та наукового співробітника лабораторії психології дошкільника Федорчук О.І.

Здійснюється методичний супровід дослідно-експериментальної роботи за темою «Реалізація інноваційного потенціалу вчителів у загальноосвітньому навчальному закладі».

Упровадження нових форм роботи:

- проведено педагогічний дайджест для педагогів міста, модераторами якого виступили методисти інформаційно-методичного центру та голови міських методичних об'єднань;
- у серпні 2018 р. проведено педагогічний форум за участі науковців (Биковської О., президента Міжнародної асоціації позашкільної освіти; Рома О., керівника відділу Lego Fundeshen, Омеляненко Н., шеф-редактора журналу MCFR);
- за ініціатииви управління освіти і науки та ІМЦ у листопаді було проведено педагогічно-методичний коворкінг «Технології в сучасній освіті» за участі науковців, аспірантів, методистів, психологів, викладачів, вчителів, вихователів м. Коростишева, м. Бердичева, м. Житомира, м. Харкова, м. Києва;
- проведено педагогічний коучинг «Нова українська школа: від гасла до реального втілення ідеї» за участі науковців та представників видавництва «Ранок» з м. Харкова;
- у січні 2019 року проведено у новому інтегрованому форматі педагогічну виставку «Сучасна освіта Новограда-Волинського-2019» – «Домінанти педагогічної дії». А в березні відбулося нагородження переможців та призерів обласного етапу педагогічної виставки «Сучасна освіта Житомирщини – 2019», на яку було подано 72 роботи, з них нагороджено: дипломом I ступеню – 3 роботи (ЗДО), дипломом II ступеню – 11 робіт (ЗЗСО, ЗДО, ПДМ, ІМЦ), дипломом III ступеню – 10 робіт (ЗЗСО, ЦНТТУМ); відзначено переможців X Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» (м. Київ): дипломом нагороджений інформаційно-методичний центр (завідувач Ковальчук Н.С.);
- залучено педагогів міста до співпраці з авторами електронних підручників, комп'ютерних комплексів, QR-кодів навчальної літератури видавництва «Країна мрій» для вчителів початкових класів та інших категорій педагогів;
- з метою розвитку творчого потенціалу обдарованої молоді проводяться I та II етапи Всеукраїнських учнівських олімпіад в місті. Враховуючи предметний рейтинг для кожного закладу, у 2018-2019 н.р. у міському етапі взяли участь 617 учнів. Учасники міських олімпіад, які посіли 1-3 місця на II етапі (це майже 200 учнів), були зараховані до міської Школи «Обдарована дитина», відділення якої очолили 31 досвідчених педагоги. За результатами роботи Школи кращі учні представляли наше

місто на III (обласному) етапі олімпіад. У III етапі взяли участь 87 учнів закладів загальної середньої освіти Новограда-Волинського. За результатами обласного етапу загальна кількість переможців становить 42 призових місця, з них дипломи I ст. – 2, дипломи II ст. – 12, дипломи III ст. – 28.

Суспільству потрібна компетентна молодь, яка вміє швидко адаптуватися, здатна до ризику, самостійного вибору сфер діяльності. Тому з метою покращення роботи Школи «Обдарована дитина» серед вчителів ЗЗСО міста було проведено онлайн опитування. Більшість пропозицій щодо реорганізації роботи була на одному баченні: рекомендації змінити форму підготовки учнів і відзначити грошовою винагородою вчителів і учнів, тільки тих, хто отримує призові місця на обласному етапі. Перше завдання змінити положення про Школу «Обдарована дитина» і тому складена робоча група і ведеться робота щодо нової форми роботи;

• успішним виявився обласний етап Всеукраїнського конкурсу-захисту учнівських науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України, адже з 8 учнів, які презентували та захищали власні наукові дослідження у наукових відділеннях, 5 стали переможцями, виборовши 1 диплом III ступеня, 1 диплом II ступеня, 3 дипломи I ступеня. Один переможець, учень ЗОШ № 7, брав участь у фіналі в м. Київ;

• відповідно до чинних документів Міністерства освіти і науки України управлінням освіти і науки Новоград-Волинської міської ради здійснено належний супровід ЗНО – 2019: до роботи на пунктах було залучено 272 педагогічних працівників, які пройшли навчання та сертифікацію, забезпечено супровід медичними працівниками, представниками поліції. Також було залучено 21 громадського спостерігача із числа представників батьківських комітетів ЗЗСО міста, громадських організацій. Було організовано пробне ЗНО-2019 на базі ліцеїв №№ 4, 11. Понад 80% випускників скористалися такою можливістю. Також на базі інформаційно-методичного центру працював

консультативний пункт для випускників минулих років. 316 випускників ЗЗСО міста взяли участь у ЗНО у 2019 році.

В освітнянському колі триває гостра дискусія щодо методичних служб та центрів. А яка ситуація з методичними центрами в областях? Чи знаходять вони своє місце в новій системі координат, котру диктує децентралізація? Так, безумовно, знаходять. Наша відповідь на ці запити – створити модель методичної служби майбутнього, спланувати, яким має бути сервісне обслуговування закладів освіти. Так, саме сервісні послуги. Для цього стане у пригоді досвід першопрохідців – методистів та освітан-управлінців, які вже працюють за новими правилами в об'єднаних громадах в умовах децентралізації (Київської, Полтавської, Тернопільської, Рівненської, Харківської, Сумської областей). Зміни у методичній роботі називали давно! МОН відповідно до Закону «Про освіту» прописує, що вибір форм і методів викладання є винятковою прерогативою вчителя, а науково-методичне забезпечення здійснюється на рівні міських ІМЦ, а не на рівні школи. Тому і методичні служби мають змінити свої функції. До прикладу, ще у 2016 році на Тернопільщині було 18 методичних кабінетів і 230 методистів. Нині, після утворення 40 ОТГ (об'єднаних територіальних громад), – 40 методичних сервісних центрів і 385 методистів. Тому підтримуємо проєкт ІМЗО терміново розробити нове положення щодо трансформації функцій методичних центрів в місцевих управліннях освіти. Це можуть бути

освітні послуги: консультаційні, координаційні, науково-методичні, інформаційні, навчально-методичні, соціально-психологічні. Проєктом передбачено реформування функцій методичних служб з потужною матеріальною, нормативно-правовою, методичною базою. Метою проєкту є розробка структури, принципів, функцій та змісту діяльності, спрямованих на подолання традиційних схем діяльності методичних служб, та переорієнтація їхніх функцій у русло сервісних послуг. У лютому було проведено спільний захід для методистів ІМЦ, керівників закладів освіти, керівників методичних об'єднань, на якому розглядалися шляхи оновлення методичної служби міста. А саме:

1. Предметно-методичний сервіс: адресна допомога з питань підготовки до методичних заходів; консультування педагогічних працівників із залученням фахівців з інших регіонів щодо актуальних проблем освітнього процесу;

2. Маркетинговий сервіс: визначення ступеня забезпечення освітніх запитів дітей, педагогів, батьків, громадськості; вивчення стану забезпечення підручниками, електронним контентом ЗЗСО; визначення ефективних засобів задоволення потреб усіх учасників освітнього процесу.

3. Консалтинговий сервіс: пошук, накопичення, систематизація сучасних методик та інноваційних технологій для впровадження окремих прийомів у освітній простір.

4. Експертний сервіс і науково-методичний: створити науково-методичну раду в місті; корекція, рецензування посібників, розробок,

статей тощо; експертиза освітніх проєктів та результатів діяльності експериментальних майданчиків; підтримка і методичний супровід співпраці науковців та творчих груп педагогів.

5. Інформаційно-технологічний сервіс: консультативні заходи з підвищення ІКТ-компетентності педагогів; здійснення дистанційного навчання; організація вебінарів, інтернет конференцій; організація занять педагогів у Школі комп'ютерної грамотності; створення педагогічних тематичних інтернет-спільнот, блогів, сайтів; систематизація та популяризація використання освітніх веб-ресурсів; створення єдиного мережевого продукту – інформаційно-методичного центру – закладів освіти.

6. Персональний сервіс: виявлення, вивчення, узагальнення та популяризація перспективного педагогічного досвіду; організація занять у Школі практичного досвіду; проведення семінарів-практикумів, конференцій, хаббів, тренінгів, круглих столів, форумів, коворкінгів, стартапів, коучингів; популяризація виставок ППД; організація майстер-класів, творчих майстерень, фестивалів педагогічних ідей, педагогічних мостів, методичних ідей; видання часопису «Педагогічний вісник».

Отже, соціокультурний і освітній виклик – підготовка педагога «Агента змін» – потребує формування нової генерації методистів, які здатні супроводжувати формування гуманітарної еліти суспільства, високоєвропейських та конкурентоспроможних фахівців, що збігаються зі змістом затребуваних суспільством нових ролей і функцій.

ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР: УПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ПІДХОДІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

БОРИС НАТАЛІЯ,
директор інклюзивно-ресурсного центру

Сьогодні в Україні потужних обертів набрала освітня реформа, невіддільною частиною якої є інклюзивна освіта. Створення гідних умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами є кроком до впровадження європейських принципів та стандартів життя, прогресивних підходів до роботи з особливими дітьми. Досягненням на шляху розвитку інклюзії стало реформування існуючої системи психолого-медико-педагогічних консультацій (ПМПК) у сучасні інклюзивно-ресурсні центри (ІРЦ), що покликані допомагати дітям отримати якісну освіту та жити повноцінним суспільним життям. Завдання ІРЦ – проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини віком від 2 до 18 років, згідно з зверненнями батьків або законних представників дитини, з метою визначення її особливих освітніх потреб. Також здійснення кваліфікованого супроводження, щоб підтримати дітей, які потребують додаткової навчальної, медичної і соціальної підтримки з метою покращення їх здоров'я,

розвитку, навчання, загальної якості життя та соціалізації, тобто включення в громади своїх однолітків та інших дітей. До категорії дітей з особливими освітніми потребами належать діти сліпі та зі зниженим зором, глухі та зі зниженим слухом, з тяжкими порушеннями мовлення, із затримкою психічного розвитку, з порушеннями опорно-рухового апарату, з порушеннями інтелектуального розвитку, зі складними порушеннями розвитку (зокрема й із розладами аутичного спектра). Можуть бути діти внутрішньо переміщених сімей, діти-біженці, діти, які потребують захисту, діти, які здобувають спеціалізовану освіту та/або можуть прискорено опанувати навчальні предмети, діти з особливими мовними освітніми потребами, які здобувають освіту мовами, що не належать до слов'янської групи мов тощо.

Фахівці ІРЦ працюють за новими, прогресивними і якісними підходами до роботи з особливими дітьми. Застосування єдиних підходів до комплексної оцінки розвитку дитини, створення та ведення реєстрів дітей з особливими освітніми потребами, відповідних фахівців і закладів, приймання електронних заяв від батьків та інше, забезпечує автоматизована інформаційна система «Україна. Інклюзія». Сучасні, світового рівня методики для проведення комплексної оцінки розвитку дитини дозволяють оцінити інтелект дитини, її сприйняття та мислення, робочу пам'ять та функціонування нейропсихологічних процесів. Визначають здібності та потенціал. Тести можна проводити дітям, які не вміють читати та писати, або ж не промовляють деякі звуки. Методики мають електронний ключ для досту-

пу до обробки протоколів дослідження, книги та матеріали для тестування дітей.

Наш ІРЦ не обмежує себе рамками сервісного центру, ми за прогресивні підходи до роботи, а тому розвиваємося і маємо власні інновації.

Надаємо консультації, методичну допомогу батькам дітей з особливими освітніми потребами. Адже виховання особливої дитини часто є для них випробуванням. З метою налагодження співпраці з батьками особливих дітей, розширення їх знань щодо виховання і навчання дітей, відкрили ресурс-студію «Майстерня успіху».

Відкрили «Інклюзивну школу», де педагоги отримують під час занять методичну та консультативну допомогу щодо роботи в інклюзивному середовищі, активізують власний досвід та компетенції.

Розуміючи необхідність високого рівня власної кваліфікації, фахівці ІРЦ займаються самоосвітою і спонукають до цього педагогічних працівників.

З міськрайонною громадсько-політичною газетою «Лесин край» створили інформаційно-просвітницький проект «Інклюзія. Формуємо нову філософію громади». Протягом 2019 року, останній тиждень місяця виходить сторінка, розрахована на педагогів, батьків, дітей і пересічних читачів. Мета – доносити сильні сторони інклюзії, сформувані громадську думку щодо усвідомлення переваг інклюзивного навчання, рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами.

Інтернет давно став повноцінним джерелом корисної інформації для будь-якої кате-

горії користувачів. Як комунікативний зв'язок з громадою, активно використовуємо власну фейсбук-сторінку. Висвітлюємо свою діяльність, консультуємо батьків, педагогів. Маємо сторінку на веб-сайті управління освіти і науки міської ради, використовуємо сайт міської ради.

Пишаємося партнерською співпрацею, у рамках нового освітнього простору в Новій українській школі, із закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, службою у справах дітей, громадськими організаціями.

З метою здійснення психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, працюємо в командах психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладах освіти.

Щоб максимально реалізувати потенціал кожної дитини, покращити розвиток, адаптацію і соціалізацію дітей з особливими освітніми потребами, на базі ІРЦ надаємо корекційно-розвиткові послуги переважно дітям, які не відвідують заклади дошкільної освіти. Приміщення центру облаштували дитячими зонами комфорту і затишку, починаючи з меблів, спеціально підібраних кольорів стін і до нанесених малюнків професійними художниками.

Інклюзія – це вимога часу відповідати потребам дитини. Ми, педагоги, маємо вчитися і навчати інших з повагою ставитися до людей з особливими потребами. Навчати дітей ставитися з повагою до гідності один одного, незалежно, має дитина особливі освітні потреби чи ні.

Дякуємо нашим партнерам і однодумцям за можливість знаходження спільних точок дотику, розуміння та зусилля у розбудові інклюзивних процесів в освітній галузі міста.

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА — ПЕРШІ КРОКИ

ГРОЗОВСЬКА АЛЛА,

вчитель початкових класів ЗОШ № 5

З першого вересня 2018 року стартував проект «Нова українська школа», який передбачає цілий комплекс нововведень як для школи в цілому, так і для учителів початкових класів зокрема. Для учителів перших класів це стало своєрідним викликом, коли за короткий термін потрібно було змінити не тільки підходи до облаштування середовища навчання першокласників, але й усталені підходи до організації освітнього процесу. Сьогодні вже можна робити перші висновки як щодо позитивних моментів, яких безперечно більше, так і щодо проблем, які, на жаль, мають місце.

Відмінність Нової української школи полягає в тому, що в центрі уваги стоїть дитина, а пріоритетом є навчання, яке приносить задоволення. На допомогу вчителю приходять гра та перспективні методи й прийоми відповідно до психологічних особливостей розвитку дитини.

Обов'язковим елементом стали ранкові зустрічі, які налаштовують дітей на позитивний емоційний стан. Ранкове коло дає змогу дітям поділитися враженнями, розповісти про свої дитячі інтереси, ближче познайомитися.

Провідним видом організації освітньої діяльності є робота в парах та групах, коли учні змалечку вчать працювати в команді й нести відповідальність як за себе, так і за команду в цілому. У групах вони вчать домовлятися, співпрацювати, слухати один одного, ухвалювати спільне рішення.

Варто сказати, що вчителі початкових класів міста і раніше активно використовували такі форми роботи, але в НУШ вони стали пріоритетними. Ми помітили, що першокласники стали легше адаптуватися до навчання в школі, адже потрапляють у звичне середовище – середовище гри, комфорту, затишку. Вони швидше знайомляться між собою, краще спілкуються, вчать слухати й чути один одного.

Нова українська школа передбачає тісну інтеграцію навчальних предметів вже на початковому етапі. Так, новий курс «Я досліджую світ» допомагає учням сприймати світ цілісно. Діти вчать спостерігати, досліджувати як на уроках, так і під час екскурсій. Їм дуже подобається проводити дослідження самостійно. Навчання поступово переходить від «презентація – практика – відтворення» до навчання та викладання, орієнтованого на пошук інформації та вирішення завдань.

Великим плюсом НУШ є академічна свобода вчителя, яка дає можливість творчо

працювати. В Новій українській школі вчитель має змогу обирати програму, підручники, форми, методи, прийоми навчання та виховання. Урізноманітнювати діяльність допомагають нові засоби навчання. Вперше освітній простір підкріплений матеріальним забезпеченням: меблі, дидактичні матеріали тощо. Наприклад, конструктори ЛЕГО. «Роздінка» ЛЕГО полягає в тому, що дитина поєднує розумові та практичні дії. Це їм цікаво і сприяє активізації уваги. На допомогу вчителю створено освітній портал із методичними та дидактичними матеріалами. Видавництва пропонують широкий вибір матеріалів.

Чи важко так працювати? Вважаємо, що непростю, враховуючи переваженість програм, але цікаво. Довелось дещо змінити у своїй свідомості, перебудовувати сприйняття навчального матеріалу та методи його викладання, виготовити величезну кількість роздаткового матеріалу, навчитись бачити «незвичне» у звичних речах.

Значно полегшує підготовку до уроку технічне забезпечення класу – комп'ютер, принтер, сканер, копії, ламінатор. Проте навіть це технічне обладнання, яким забезпечили перші класи, дещо відстає від вимог часу. На часі інтерактивні панелі, ноутбуки на парті у кожного учня, а це сучасне програмне забезпечення як, наприклад, програ-

ма «Розумники», встановлена на отримані ноутбуки і передбачає використання інтерактивної дошки, або особисто кожній дитині планшет чи ноутбук.

Нова українська школа передбачає обов'язкове зонування класної кімнати. У класі потрібно створити сім зон. Цікаво, гарно, прогресивно, але не завжди зручно, тому що бракує місця. Класні кімнати занадто малі для зонування, або в класі має навчатись не більше 20 учнів. Ця вдала ідея була запозичена у фінській школі, але там відбулась тотальна реконструкція шкіл зі створення відкритого простору. В Україні ж першу проблему не можливо вирішити технічно, а другу, щодо наповнюваності, – матеріально.

Для нас це рік змін і водночас відкриття нових можливостей як для педагогів, так і для учнів. Ми, освітяни, гнучкі, досить швидко пристосовуємось до змін. Більше того, ці зміни вже давно назвалися.

ІНТЕЛЕКТ — ОДИН ІЗ НАЙПОТУЖНІШИХ РЕСУРСІВ

ЗАТОРСЬКА ЛЮБОВ,
голова ШМО початкових класів ЗОШ № 10

Дуже важливо, щоб кожна дитина повірила у власні сили, раділа кожному шкільному дню, кожній зустрічі з педагогом, кожному дзвінку на урок.

Ш.О. Амонашвілі

Ми живемо у час змін. Змінюється держава, світосприйняття, переосмислюються пріоритети. Недаремно сьогодні вимагає: «Не навчайте дітей так, як навчали вас, бо вони народилися в інші часи». Дійсно, новий час потребує нових технологій.

Як створити освітній простір для наймолодших його учасників, щоб здобуття знань було цікавим, сучасним та результативним? Новоград-Волинська ЗОШ I-III ступенів №10 переосмислила вибір освітньої програми для початкової школи та обрала науково-педагогічний проект «Інтелект України», у результаті чого уже другий рік поспіль учні освоюють експериментальну освітню програму (1-А клас, учитель Черкес С.М., та 2-А клас, учитель Заторська Л.М.). Які ж переваги цього проекту? Дитина стає більш успішною, всебічно розвиненою, сприймає навчання не як важку повинність, а як процес, який може бути й цікавим, і веселим, а відтак і нескладним. Матеріал викладений у доступній і зрозумілій формі, завдання стимулюють пізнавальну активність (і не тільки учнів, а й вчителів і батьків), розвивають мобільність, організованість, гнучкість мислення, творчі здібності. Послідовність у завданнях вивела найголовнішу тезу і напрямок у навчанні: систематичне повторювання одного й того ж правила призводить до його запам'ятовування.

Успішність «маленьких інтелектуалів» вже сьогодні здивує будь-кого, у тому числі й досвідчених учителів молодшої ланки: діти не тільки швидко читають, пишуть, а й відповідають на уроках поширеними, складними реченнями, з легкістю показують на карті Україну та її сусідів, розповідають про материки, океани, космос, молекули та атоми. А їх математичні знання викликають захоплення в кращих вихованців традиційних класів початкової школи.

Чим же вирізняється програма з такою гучною назвою з-поміж інших? У першу чергу темпами здобуття учнями знань, ілюстратив-

ністю, науковістю, доступністю поданої інформації, формуванням комплексу знань, умінь і навичок для всебічного розвитку особистості. Це нова якість освіти, новий підхід до навчання. Яка ж особливість дидактичної освіти у проектному класі «Інтелект України»?

По-перше, це системна пропедевтика шкільної неспішності з таких, традиційно складних для учнів основної та старшої школи, навчальних предметів, як математика, фізика, хімія, біологія та географія. Автори проекту вбачають потужний дидактичний потенціал у досягненні поставленої мети – зробити учня успішним.

По-друге, це включення до навчального плану таких предметів: «Навчаємося разом», метою якого є формування в учнів ключової компетентності «умій учитися», та «Еврика» (з другого класу), метою якого є розвиток в учнів інтелектуальної креативності, формування в них прийомів евристичної діяльності, а також здатності до інноваційного мислення.

По-третє, це потужні міжпредметні зв'язки.

По-четверте, це створення на кожному уроці ситуації успіху, зацікавленості, комфорту. На всіх, без винятку, уроках проводяться фізкультхвилинки із використанням тематичних мультфрагментів. На кожному уроці проводяться справи змагального характеру, які дуже подоба-

ються дітям. «Великі перегони» з математики, «Зоряні перегони» з предмету «Людина і світ».

По-п'яте, це використання високоефективних педагогічних технологій. Так формування навичок каліграфічного письма здійснюється з використанням алгоритмів написання букв і з'єднань, формування культури грамотного письма з використанням алгоритмів перевірки правильного написання слів і речень. Велику роль відіграють алгоритмічні методи навчання під час формування в учнів умінь розв'язувати задачі й приклади на уроках математики та «Еврики».

Важливим моментом проекту є формування емоційно-позитивного стану дитини

в процесі навчання. Це відбувається через незвичну добірку видів завдань: виконання пісень під караоке, читання казок способом стеження за диктором, презентації, робота з уривками мультфільмів та пошук переглянутого в тексті тощо...

Навчання за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» проходить в атмосфері довіри та взаємодопомоги, дітям цікаво робити відкриття, усвідомлювати важливість здобутих знань. Саме за таких умов можливе виховання особистості, підготовленої до майбутнього життя, коли необхідно буде самостійно розв'язувати проблеми та приймати конкретні рішення, бути компетентним.

НЕЗВИЧАЙНІ ДІТИ У ЗВИЧАЙНОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

СВАРИЦЕВИЧ ОКСАНА,
завідувач ДНЗ № 13 «Ромашка»

Вибір – за вами. Минув час гнітючого розпаду, надії, що лікарі помилилися, сподівань, що все минеться і дитинка буде такою, як усі, без особливостей, без особливих потреб. Настав час вибору, роздумів про те, як далі вчити, виховувати та лікувати її, який життєвий шлях визначити, яку долю обрати. Як зробити так, аби дитина почувалася комфортно у цьому світі, щоб не викликали зайвого подиву, зневаги, щоб не зневажали її однолітки, а їхні батьки не цуралися. Це означає – адаптуватися у суспільстві, інтегруватися у колектив однолітків.

Чи може все-таки обрати ізоляцію, оточення людей, які добре розуміють ці ж проблеми, оскільки теж мають порушення? Певно, глухий краще розуміє глухого, сліпий – сліпого, інвалід на візочку – такого ж, як він сам. Це і є сегрегація, перебування у середовищі подібних до себе.

А з іншого боку, чи так вже й добре, коли вони спілкуються лише один з одним, боячись чи соромлячись мати справу зі звичайними дітьми.

Отже, інклюзія, тобто входження у суспільство здорових, чи сегрегація (відокремлення людей з особливими потребами від життя в суспільстві, створення для них закритих спеціалізованих установ), перебування у колективі подібних до себе?

Вибір форми навчання дитини з особливостями психофізичного розвитку є прерогативою батьків. Це право їм надають основні законодавчі освітні документи. Втім, це рішення варто приймати спільно з фахівцями – медиками, педагогами, які допоможуть зважити всі «за» і «проти», керуючись гаслом «не зашкодь».

На сьогодні в Україні багато уваги приділяється проблемі дітей з особливими освітніми потребами. У зв'язку з цим розширюється та удосконалюється мережа і набуває широкого розвитку інклюзивна освіта, яка передбачає,

що діти з особливими освітніми потребами відвідують звичайний дошкільний заклад, навчаються і виховуються разом зі своїми однолітками. На даний час заклад дошкільної освіти №13 «Ромашка» є майданчиком у умовах сьогодення, впровадження інклюзивної освіти. В закладі функціонує інклюзивна група, у яких здобувають освіту діти з особливими освітніми потребами. З нового навчального року є потреба у відкритті ще однієї інклюзивної групи. Для такої малечі ми створили розвивальний простір, що забезпечує якісне проведення корекційно-оздоровчої роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, а також змістовне та різноманітне буття вихованців. Групову кімнату оснащено функціональними центрами в яких розміщені матеріали для стимуляції розвитку дітей з урахуванням їхніх потреб, інтересів та здібностей. Що ж надає інклюзивна освіта дитині з особливими освітніми потребами? В першу чергу, перебуваючи

в групі зі здоровими ровесниками дає дитині з вадами можливість розвивати відповідно її віку, комунікативні та соціальні навички, щодо інтелектуального розвитку, заняття з залученням дітей з ООП сприяють концентрації уваги дітей, посилення їхньої мотивації до навчання, досвід успішного перебування в інклюзивній групі є добрим підґрунтям для подальшого освітнього залучення та підвищення кваліфікації протягом усього життя. І саме в нашому закладі такі діти проходять перший етап залучення до загального-освітнього простору. Це є випробуванням і для педагогів. Навчання та виховання зазначеної категорії дітей передбачає використання особистісно-орієнтованих підходів у навчально-виховному процесі, застосуванні індивідуальних, групових форм роботи, урахування впливу різних видів розкладів і хвороб на процес навчання.

Пріоритетними напрямками роботи є сприяння соціальному, емоційному та когнітивному розвитку кожної дитини для того, щоб вона почувалася неповторним, повноцінним учасником суспільного життя. Створювати таку позитивну дитячу атмосферу, щоб життя серед дітей допомагало таким дітям адаптуватися до нормальних життєвих ситуацій, позбуватися почуття ізоляції, відчуження. З іншого боку, діти, які їх оточують, та педагоги, вчать спілкуватися та працювати разом, формується почуття відповідальності за товаришів, які потребують не менше допомоги, а насамперед – прийняття та визначення.

Прийняти дитину з особливими потребами до дошкільного закладу – це одна справа, а знайти спільну мову з нею та її батьками – зовсім інша. Потрібно так спланувати роботу,

щоб батьки змінили своє ставлення до навчально-виховного процесу, частиною якого стає їхня особлива дитина. Тільки разом з педагогами батьки можуть досягти успіху. Результатом буде прийняття дитини в соціум та її розвиток, як повноцінного члена суспільства. Також необхідно підготувати батьківський колектив до прийняття дитини з особливими потребами. По-перше, перед вступом дитини з особливими потребами в групу, де виховуються діти з загальним розвитком, ми провели просвітницьку роботу серед батьків: оформили інформаційний стенд «Путівник інклюзії», провели анкетування, опитування та батьківські збори «Якщо хочеш передбачити майбутнє – створи його сам». При опитуванні важливо було дізнатися про ставлення батьків до виховання дітей з особливими потребами разом з дітьми з типовим розвитком. Більшість батьків не зовсім розуміють, як має відбуватися освітній процес. Метою зборів було ближче познайомити батьків одне з одним, спонукати до розуміння того, що наявність у групі загального розвитку дітей з особливими потребами виховує в інших дітей позитивні якості: співчуття, співпереживання, людяність, бажання підтримати, допомогти.

Саме в інклюзивному середовищі діти з типовим розвитком більше дізнаються про відмінності й виростають толерантними. А толерантність – це саме те, чого не вистачає сьогодні людям: терпіння, терпимості, розуміння, дружнього ставлення, адекватного сприйняття. Вихователь групи поділилася з батьками своїми спостереженнями щодо поведінки дітей в групі, наголосила, що кожна дитина – це особистість. Саме для кращого розвитку самовираження і самопізнання дитини наші педагоги використо-

вують засоби альтернативного спілкування: сендплей, казкотерапію, карточки «Пекс», арт-терапевтичні техніки, (ізо-, ігротерапія), «Коврограф» за методикою Воскобовича. За допомогою цих засобів можна вирішити багато освітніх завдань. Непомітно для себе дитина вивчить форму, колір, цифри та інше, тренуючи та розвиваючи при цьому дрібну моторику рук, мовлення, уяву, мислення, пам'ять.

Практичний психолог за допомогою ігор підвела батьків до розуміння того, що всі діти мають однакові права. А асистент вихователя розкрила тему «Толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі». Результатом батьківських зборів було відкриття студії-вітальні «Допоможемо разом». На цих зустрічах передбачаються консультації, тренінгові вправи із залученням спеціалістів, ділові ігри, семінари-практикуми тощо. Це має сприяти створенню оптимальних умов для взаємодії між батьками групи та їх згуртованості. Батьки дітей з особливими потребами зможуть ділитися своїми проблемами та відчувати підтримку, отримувати практичну та моральну допомогу.

Працівники дошкільного навчального закладу разом з батьками мають бути однією командою, яка спрямовує зусилля на задоволення індивідуальних потреб кожної дитини. Таке тісне партнерство закладу дошкільної освіти та сім'ї створює умови для включення дітей дошкільного віку з особливими потребами в середовище здорових однолітків, сприяє всебічному розвитку кожної дитини, її соціалізації та підготовці до самостійного життя.

Інклюзивна освіта – перспектива нова. Хоч різні можливості – рівні права. Кожна дитина – це цілий світ, освіта, повага і рівність для всіх!

БЕРЕМО УЧАСТЬ

УЧАСТЬ У (НЕ)КОНФЕРЕНЦІЇ «АКАДЕМІЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

ОГОРОДНИК ОЛЕНА,
методист інформаційно-методичного центру

Вісімнадцять філологів із Новограда-Волинського 27 жовтня 2018 року взяли участь у (не)конференції «Академія ігрових технологій», яка відбулася в Інституті філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

На (не)конференцію завітали понад 250 вчителів української мови та літератури зі 125 населених пунктів України.

Із вітальним словом до учасників заходу звернулися директор Інституту філології доктор філологічних наук Олена Володимирівна Єременко та завідувач кафедри української мови доктор педагогічних наук Станіслав Олександрович Караман.

Доктор педагогічних наук професор кафедри української мови Людмила Миколаївна Овсієнко під час пленарного засідання розповіла про дидактичну гру в системі практико-орієнтованих методів навчання української мови.

Заслужений працівник освіти України Олександр Авраменко – основний спікер (не)конференції.

Олександр Миколайович продемонстрував нові форми взаємодії вчителів з учнями під час

навчання української мови, мотивував учасників заходу на нові творчі звернення.

Учасники «Академії ігрових технологій» мали нагоду відвідати по два майстер-класи з двадцяти запропонованих.

Кожен отримав подарунок та сертифікат.

А ще були гостинні та усміхнені студенти, відкриті до співпраці науковці, фотозони, автограф-сесії, екскурсії корпусом, вражаючі виставки дитячих малюнків, нові знайомства і

радість професійного спілкування із однодумцями з різних куточків України!

«Кльово мандрувати з однодумцями професійними лабіринтами. Устигли все: зустрітися з авторами програм поглибленого вивчення, відвідати майстер-класи з новітніх методик навчання мови, поблукати екскурсійно затишними коридорами Грінчен-

кового університету, погрітися у променях популярності такого далекого і одночасно реального пана Авраменка, створити галерею незабутніх світлин... і повернутися додому суботнього вечора у колі стомлених, але веселих філологинь», – зазначає Букша Тетяна Дмитрівна, учитель Новоград-Волинського Ліцею № 1.

Словесники Новограда-Волинського висловлюють щирі слова вдячності Олені Володимирівні Єременко за створену позитивну та невимушену атмосферу заходу, за приємні миттєвості спілкування з мовознавцями, за новий досвід, за розуміння, що філологічна наука і практика крокують поруч.

ПРАГНЕМО ПОЗИТИВНИХ ЗМІН — ВПЕВНЕНО РУХАЄМОСЬ У НАПРЯМКУ СТВОРЕННЯ У ШКОЛІ ДЕМОКРАТИЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

КРАВЧУК ТЕТЯНА,
заступник директора з виховної роботи
ЗОШ № 2

Демократичні зміни у суспільстві, безумовно, залежать від того, наскільки нові покоління володітимуть знаннями, цінностями, уміннями та ставленням до принципів демократії, прав людини, верховенства права. Для цього насамперед слід подбати про формування у школі універсальної культури прав людини, а саме: поваги до прав людини та людської гідності, поваги до культурного різноманіття, відповідальності, у тому числі й громадянської, толерантності, навичок аналітичного та критичного мислення, уміння співпрацювати і мирно вирішувати конфлікти та ін. Відтак, демократична школа – це насамперед школа, яка прагне розвивати ці громадянські компетентності – і не лише в учнів, але й у всіх учасників навчального процесу. Це школа, яка вчить і яка вчиться сама.

Команда нашої школи-родини №2 отримала можливість стати учасницею четвертої хвилі проекту «ДЕМОКРАТИЧНА ШКОЛА». Успішно пройшовши відбір як школа, що прагне позитивних змін для всіх учасників освітнього процесу, ми активно долучилися до заходів проекту. 1 лютого директор Гарбовська Л.Г. побувала у Києві на форумі директорів 60 шкіл, з якими було підписано угоду про участь у Програмі підтримки освітніх реформ в Україні, що фінансується урядом Норвегії, який не лише потужно підтримує Україну на міжнародній арені, але й допомагає реалізовувати багато реформаторських ініціатив.

11 лютого у місті Львові команда школи-родини разом з представниками шкіл трьох областей розпочали роботу у чотириденному тренінгу. Заняття були доволі насиченими, повними інформації та більш свідомого розуміння, що є основою для формування демократії у навчальному закладі. Умови проекту

передбачали склад команди – керівник закладу, учитель школи, представник батьківського активу та громади. Тож директор Любов Герогіївна Гарбовська, куратор команди Тетяна Миколаївна Кравчук, мама Оксана Миколаївна Колесник, директор молодіжного центру Олександра Дмитрівна Радчук озброювались інструментарієм, який передбачав можливість покращити діяльність закладу. Отримуючи позитивний досвід під час навчання та практичних занять, ми все більше усвідомлювали, що й учням, і вчителям, і батькам стане цікавіше і комфортніше рухатися до позитивних змін, кращого майбутнього. Разом із теорією, під час виконання практичних завдань ми вчилися розуміти, що те, що вже здійснюється у нашій

стали хорошими друзями, помічниками, партнерами, які давали зрозуміле пояснення усьому, що нас цікавило. А в кінці дня ми збирали «багаж», з яким кожен їхав додому: з радістю, з гарними спогадами, з ідеями, новими друзями, бажанням реалізовувати те, чого навчилися, надією на позитивний результат проекту...

З метою ознайомлення зі змістом проекту «Демократична школа», визначення мети участі нашого закладу у ньому, агітації охочих стати учасниками команди цього було проведено засідання шкільного батьківського комітету, нараду вчителів, зустріч з учнями 7-10 класів, а також залучення представників громади. Під час усіх заходів більшість присутніх було підтримано ідею реалізації проекту у нашій школі.

І учні, і вчителі, і батьки переконані, що потреба у змінах дійсно є, проте ще не зовсім усвідомлювали, як ефективно їх здійснити. Тож сподівались, що робота команди з тренерами допоможе нам у цьому.

15-16 березня у школі-родині №2 відбулася дводенна зустріч з тренерами проекту «Демократична школа», які ознайомили з запрошеними нами учнів, вчителів, батьків, представників громади зі змістом Програми підтримки освітніх реформ в Україні, основними завданнями і позитивними змінами, які передбачені у ході реалізації проекту. У перший день ми визначали, що можна зробити, щоб наблизити наш заклад до втілення принципів демократії у реальність. Другого дня команда проекту опрацьовувала за інструментом стандарти, які дали можливість з'ясувати, на якому рівні знаходиться наша школа. Надзвичайно приємно, що не на початковому, а у деяких стандартах вже й на поглибленому. Проте нам дійсно є куди рухатися, є що змінювати, щоб мати право називатися демократичною школою.

Далі розпочалась активна робота команди проекту. Ще на зустрічі з тренерами вирішено проводити зустрічі учасників кожної останньої серії місяця. Ініціативна група учнів висту-

школі, і те, що ще можна зробити, змінити, дасть можливість цілеспрямовано рухатися у напрямку покращення демократичних стосунків між учителями, учнями, батьками та громадою. Практично зорієнтовані заняття тренінгу принесли задоволення від отриманої інформації та розуміння плану дій у напрямку демократизації освітнього процесу.

Останній день розставив практично усі крапки над «і», бо всі зрозуміли, з чого розпочнуть зміни у своїй школі. Зав'язалася дружба між школами-учасниками тренінгу. Тренери

пила з ідеями щотижневих зустрічей з адміністрацією школи, організації роботи Скриньки ідей та пропозицій щодо покращення (у межах розумного) шкільного життя, проведення щомісячно Дня добра і милосердя, організації шкільного кінотеатру вихідного дня (батьки активно підтримали цю ідею і запропонували періодично проводити дні сімейного кіно), опитування у Google-формі серед учнів школи, вчителів та батьків про форму проведення Свята останнього дзвоника.

Багато цікавих ідей обговорювалося на зустрічі команди 27 березня. По-перше, обрано стандарти, за якими ми розвиватимемо демократію у нашому навчальному закладі. По-друге, обговорено і вже розпочато за участю представника громади роботу з навчання учнів-старшокласників методів і прийомів ме-

діації. Заплановано проведення у школі дня батьківського самоврядування.

Команда виявила бажання своїм прикладом показати, що майбутнє країни починається з кожного з нас. Творити добро, здійснювати добрі діла, відчувати, що від кожної маленької справи залежить те, яким стане світ у майбутньому, якою стане наша країна, наша планета, – святий обов'язок кожного свідомого громадянина України. Тож 3 квітня ми спробували себе у ролі лісівників у Пилипівському лісництві, долучившись до Всеукраїнської акції «Майбутнє лісу в твоїх руках». На ділянці 2,1 га команда висадила близько 12 тисяч сосен і модричів. Хоч усі і стомилися, але стверджували, що наступного року знову поїдемо садити ліс.

І далі команда проекту не збавляла обертів, навпаки активно працювала над планом роботи

щодо позитивних змін у діяльності закладу. 18 квітня до нас на допомогу приїхали тренери Володимир Зиль та Оксана Салівончик. Напередодні зустрічі ми повідомили про те, як команда працювала над обранням стандартів, за якими рухатимемося далі, обґрунтували свій вибір. Настав час планування. Під час другої зустрічі з тренерами ми намагалися покроково продумати наші наступні дії. Завдання було нелегке. Та тренери допомагали визначитися із завданнями. Правильно побудований план – запорука успіху будь-якої справи.

Зараз в Україні відбуваються унікальні процеси трансформації, суспільство відкрите до змін. З такою мотивацією, яка є в учасників нашої команди, є всі шанси досягти помітних результатів і справді долучитися до переформатування діяльності нашої школи-родини.

СОЦІАЛЬНІ ПРОЕКТИ У ВИХОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІЦЕЮ № 4

КУБАШЕВИЧ ОЛЬГА,
заступник директора з виховної роботи
Ліцею № 4

Сучасна школа вимагає докорінного переосмислення усієї системи виховання, оновлення змісту, форм і методів духовного становлення особистості на основі гуманізації життєдіяльності учня, створення умов для самореалізації в різних видах творчої діяльності.

Створення освітнього закладу нового часу, де було б приємно навчатися, де діти отримували б не лише знання, а й уміли б їх застосовувати в житті, – основна мета педагогічного колективу Ліцею № 4 м. Новограда-Волинського. Реалізуючи Концепцію «Нової української школи», учителі постійно ведуть пошук нових педагогічних технологій, що сприяють формуванню середовища, яке розвиває, навчає та виховує. Педагоги розуміють, що необхідно змінювати підхід до виховання учнів, урізноманітнювати форми виховної діяльності, не відкидаючи й вивірених часом і досвідом таких методів виховання, як: бесіда, зустріч, екскурсія, прогулянка, обговорення книг, читальська конференція, турнір, виставка, конкурс, спартакіада тощо.

Проектна діяльність – ефективний й актуальний підхід до навчання й виховання учнів, що сприяє формуванню загальнолюдських цінностей. Тому педагоги ліцею надають перевагу саме такій формі діяльності. Адже вона допомагає кожну справу створювати спільно з дітьми, задумувати, організовувати, дізнаватися, виконувати та оцінювати. Це також дає можливість побачити вихованців у новому світлі, допомогти їм розвивати здібності в новий спосіб.

Із 16 жовтня 2018 року Ліцей № 4 став учасником Програми «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів». Це унікальна трирічна соціальна програма, що реалізується Центром «Розвиток КСВ» та Mondelēz International Foundation. Має на меті сприяти розвитку здорового харчування, фізичних

активностей та свідомого ставлення школярів до власного здоров'я. До участі в цій програмі протягом наступних трьох років буде залучено більше ніж 17 500 дітей 500 шкіл України. Розробляються рекомендації для закладів освіти щодо реалізації активностей. Створюється спільнота відповідальних закладів, що сприятиме збереженню здоров'я учнів. П'ять найактивніших шкіл у фіналі Програми отримавши гранти на закупівлю обладнання для STEM*-лабораторій (*STEM: S-science, T-technology, E-engineering, M-mathematics). Основні напрями програми: набуття та засвоєння учнями нових знань про здоровий спосіб життя; популяризація раціонального харчування та концепції «здорового дизайну» рекреації та приміщень, де перебувають і харчуються діти; упровадження нових форм організації тематичного дозвілля учнів.

Участь у програмі допомогла в плануванні виховної діяльності ліцею на весь навчальний рік. Визначено три напрями активностей. I період (жовтень – грудень) – фізична активність (формування здорового способу життя, формування дбайливого ставлення до свого здоров'я). II період (січень – лютий) – здорове харчування (популяризація здорового харчування). III період (березень – квітень) – організація освітнього простору (здоровий дизайн та комфортне психологічне середовище).

З метою формування здорового способу життя в ліцеї проводяться тематичні місячники та тижні, під час яких відбуваються спортивні змагання, флешмоби, відеолекції, години та дні здоров'я, веселі перерви, зустрічі з відомими спортсменами, родинні свята, фестивалі, реалізуються міні-проекти тощо. Традиційним став День здоров'я на природі. У рамках спартакіади серед учнів 5-11 класів відбулися змагання з різних видів спорту, а також змагання «Здоров'я й спорт поруч ідуть» (8-9), «Дружно, весело, завзято» (5-7), «Ігри патріотів» (10-11), веселі старти «Поміряємося спритністю та силою» (1-4), родинні свята «Козацькому роду нема переводу», «Подорож

країною Здоров'я». У цьому навчальному році проведено День толерантності, зустрічі з волонтерами міжнародного благодійного фонду «Місія в Україні», Всеукраїнської благодійної організації «АСЕТ», волонтерського центру «Милосердя» Новоград-Волинського коледжу тощо. Щодня учні з нетерпінням чекають великої перерви, аби відпочити на свіжому повітрі.

Ведеться велика просвітницька робота щодо популяризації здорового харчування. Зацікавленість учнів викликали активності, що відбулися під час місячника «Вітамінно та смачно». Під час годин спілкування діти вивчали корисність продуктів, правила здорового харчування, а також училися складати збалансований раціон для споживання їжі. Восьмикласники готували смаколики на День Валентина з урахуванням правильного вибору продуктів. Батьки дев'ятикласників провели майстер-класи «Здоровий букет». Десятикласники зробили дослідження «Здорова школа починається з ідальні». Одинадятикласники стали учасниками майстер-класу «Смак життя», під час якого отримали поради від Кейсі Такер, волонтера із США, яка працює в ліцеї. Кейсі поділилася власними секретами харчування та результатами. Презентувала комп'ютерну програму, за допомогою якої можна регулювати харчування. Завідувачка кафе «Веранда» Інна Яриновська разом із випускниками готували швидкі здорові сніданки та популярні напої. Із захопленням учні 5-7 класів брали участь у рекламі корисних ланч-боксів, флешмобі «Здоровий сніданок», квесті «ТОП-10 найцінніших продуктів у світі». Для початкових класів були організовані вітамінні тижні із вітамінними перервами та днями фруктів. А об'єднали всіх учнів челендж «Вітаміни поживай – про своє здоров'я дбай» та конкурс на кращу соціальну рекламу «Ми – за здорове харчування».

Створенню комфортного психологічного середовища в освітньому закладі сприяють ранкові зустрічі, які готують старшокласники на День учителя, Новий рік, День Валентина,

8 Березня, Свято останнього дзвоника. Учні тематично оформлюють фойє ліцею, облаштовують фотозони, усіх зустрічають казкові герої, лунають пісні та слова вітань. Дарує піднесений настрій прикрашення закладу напередодні новорічних чи весняних свят у рамках загальноліцейних конкурсів («Новорічний настрій», «Весна прийшла», «Великодній кошик», виставки робіт дитячої творчості тощо). У ліцеї діє новий тренажерний майданчик, створені зони психологічного розвантаження в приміщенні та на території закладу.

Що дала нам участь у програмі «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів»? Системність у роботі, ознайомлення з досвідом шкіл України. Адже учасниками програми уже є 150 освітніх закладів України. Важливим є розвиток незалежного мислення, розробка прийомів співтворчості та інтелектуальної напруги, експериментування, гра, гнучке й гармонійне поєднання індивідуальної, групової, колективної, самостійної та педагогічно скерованої діяльності. Учні вчаться реалізовувати власний потенціал, відчуваючи свою винятковість. Можемо сміливо сказати, що Програма «Healthy Schools» вже перетворилася в цілий рух, завдяки якому бути здоровим стало ще модніше.

Супільний запит спрямований на школу, що є простором для повноцінного розвитку успішних, креативних і щасливих дітей. А це можливо лише в атмосфері фізичного комфорту, сприятливого соціального та психологічного клімату. Колектив Ліцею № 4 прагне створити школу, дружню до дитини, без приниження й образ, школу, яка сприятиме збереженню людської гідності, у якій пануватиме атмосфера позитиву. Тому в 2018-2019 н.р. ліцей долучився до реалізації Міжнародного соціального проекту «Книга Добра» за підтримки Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна, Міністерства закордонних справ Естонії, Посольства Естонії в Україні, Міністерства людських ресурсів Угорщини, Посольства Угорщини в Україні, з благословення Кардинала, верховного архієпископа Києво-Галицького Любомира Гузара та благодійного фонду «Чисті Серцем». «Книга Добра» – це масштабний міжнародний соціальний проект, який мандрує світом та об'єднує тисячі дітей, дорослих з єдиною метою – відшукати унікальні історії про добро. Це Книга про Україну, про нас, українців, і про майбутнє. Це Книга, яка містить у собі тепло людських сердець.

Участь у створенні «Книги Добра» взяла понад 500 тисяч дітей та дорослих з усіх куточків України. 350 переможців попередніх етапів Міжнародного соціального проекту «Книга Добра» мали змогу бути в складі української делегації та передавати примірники Книги в найбільші бібліотеки світу. Унікальний

примірник «Книга Добра» вже зберігається у бібліотеках Ватикану, Туреччини, Литви, Латвії, Естонії, Румунії та України.

Під керівництвом заступника директора з виховної роботи Кубашевич О.А. делегація учнів Ліцею № 4 також стала учасником чудової поїздки до Румунії. Юні послы добра й миру мали честь побувати на аудієнції в Кронпринцеси Румунії Маргарети, під час якої відбулася передача «Книги Добра» для зберігання в королівському музеї. Для 80 дітей з України були організовані цікаві екскурсії та зустрічі. Українська делегація мала можливість квітами вшанувати пам'ять Великого Кобзаря в Бухаресті.

Поїздка до Румунії – це найвища відзнака роботи всього педагогічного та учнівського колективів за активну участь у реалізації проекту «Книга Добра». Ліцейна спільнота долучилася до цього унікального проекту на другому етапі його реалізації, головним завданням якого було пропагування «Книги Добра», творення добрих справ та вчинків. Щоб стати послами миру, діти проводили активності, пов'язані із Міжнародним соціальним проектом, читали та аналізували історії добра для односторонніх, писали власні історії, проводили флешмоби з використанням сюжетів Книги Добра, створювали відеоролики, організовували художні виставки. Цікавими були Дні читання історій добра, бібліотечні уроки, години спілкування на теми протидії булінгу. Учні написали Єдиний диктант «Добра справа».

4 жовтня 2018 року в ліцеї було проведено Всеукраїнський урок доброти, що був організований Благодійним фондом «Нарру Рав» за підтримки МОН та Гуманістичного руху «UAnimals». У цей день було встановлено Національний рекорд України «Наймасовіший урок добра в навчальних закладах, проведений впродовж одного дня». Національним Реєстром Рекордів України було зареєстровано 6542 уроки в 791 закладі освіти. Почесно було й Ліцею № 4 долучитися до Національного рекорду України, що засвідчено відповідним сертифікатом.

Усі класні колективи взяли участь в Марафоні добрих справ, у ході якого надали благодійну допомогу дітям учасників АТО, Будинку дитини, школи-інтернату, онкохворим та тим, хто потребує допомоги. До Міжнародного жіночого дня учні провели акцію «Вітаймо жінку-захисницю», привітавши листівками жінок-захисниць, які служать в 30-й механізованій бригаді.

З ініціативи ліцейної ради була створена ліцейна «Книга Добра», до якої учні написали власні історії добра. Творчою групою вчителів української мови та літератури відібрано 45 найкращих історій для створення книги. Книга рукописна. Юні художники ліцею намальовали до відібраних історій малюнки.

«Час читати» – під таким девізом в усіх класах ліцею пройшов челендж, який розпочала Ігнатюк Ольга, юний посол миру й добра, учасниця поїздки до Румунії. Вона презентувала «Книгу Добра» своїм однокласникам та закликала всіх до читання цієї унікальної книги.

14 березня 2019 року юні послы миру та добра презентували Міжнародний соціальний проект «Книга Добра» лідерам учнівського самоврядування та заступникам директорів із виховної роботи 10 освітніх закладів міста Новограда-Волинського. Вони ознайомили присутніх з умовами участі в проекті та друкованим варіантом «Книги Добра», поділилися враженнями від поїздки до Румунії. На завершення всі разом посіяли насіння добра, яке отримали в подарунок разом з книгами від благодійного фонду «Чисті серцем», та слухали гімн проекту. Це була надзвичайна мить зустрічі. Бо діти сіяли насіння з вірою в те, що воно проросте гарними починаннями та добрими справами.

У цей непростий для України час створення «Книги Добра» є надзвичайно важливою справою. Наша участь в реалізації Міжнародного соціального проекту робить світ кращим, вселяє віру в перемогу людяності, спонукає до добрих діянь. Бо, як повчав Григорій Сковорода, «святість життя полягає в робленні добра людям». Творімо добро разом!

ЕКОСВІДОМІСТЬ: ЧИМ РАНИШЕ, ТИМ КРАЩЕ!

КАПЧИНСЬКА ЛАРИСА,
директор ЗОШ № 5

Новоград-Волинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5 – школа, яка активно працює в різних програмах та проєктах. Нещодавно прозвувалась на підсумковій конференції про здобутки в Програмі «Демократична школа». Підписано меморандум про продовження участі в проєкті «Кар'єра мрій». Про участь у новому для школи проєкті Фонду Кличко «ZERO WASTE SCHOOL» ми розпитали її директора Ларису Капчинську.

– Як виникла ідея подати заявку на участь у проєкті Фонду Кличко «ZERO WASTE SCHOOL»?

– Це не перший досвід для нашої школи подавати заявки на участь у різних проєктах і конкурсах та перемагати або бути відібраними. Скажу відверто, що так буває не завжди, але програв – не привід для розчарування. Цікавих освітніх програм та проєктів з'являється все більше і більше. Щоб долучитися до них, потрібно мати бажання та усвідомлення, що це додаткове навантаження та відповідальність. Навіть, щоб подати заявку, потрібно прикласти чимало зусиль: надати ґрунтовну мотивацію участі, похвалитися досвідом (це неабиякий плюс), зняти відео тощо.

Щодо проєкту «ZERO WASTE SCHOOL», то про нього знали всі школи нашого міста, адже інформація розповсюджувалась управлінням освіти і науки міської ради. Це був для нашої школи не перший досвід подання заявки на участь у програмах Фонду Кличко, тому ми отримуємо розсилку Фонду про всі нові проєкти, маємо свій реєстраційний кабінет та певну суму балів, отриманих завдяки попереднім заявкам. До того ж, екологічна тематика нам особливо цікава. Наша школа подавала заявку про організацію роздільного збору сміття в освітніх закладах міста на конкурс проєктів бюджету участі, але одного голосу не вистачило, щоб потрапити до кола переможців та отримати фінансування. Якби всі школи активніше долучились до голосування, сьогодні в кожній з них були б встановлені контейнери для роздільного збору твердих побутових відходів. Але ми не розчарувались і рухаємось далі, тому і беремо участь в проєкті.

– Чому, на Вашу думку, Фонд Кличко започаткував екологічний проєкт?

– Фонд Кличко має багато проєктів: «Школа успіху», «Посилка успіху», «Обрії майбутнього» та інші. Всі вони спрямовані на допомогу українським дітям відкривати свій потенціал та втілювати мрії в життя. Робота Фонду ведеться за трьома напрямками: спорт, наука та освіта. Проєкт «ZERO WASTE SCHOOL» – це проєкт екологічної освіти. Те, що екологічні проблеми породжують безліч інших проблем, ми починаємо усвідомлювати, хоча й дещо повільно. Навіть розуміння не завжди призводить до активних дій. Саме такі проєкти й спрямовані на активні дії, а коли активно діють діти, з'являється надія на успіх.

– У чому полягає участь команди Вашої школи в проєкті?

– Готуючи заявку на участь в проєкті, ми не усвідомлювали, скільки зобов'язань нам прийдеться взяти на себе у разі перемоги у відборі. Три дні, які наша команда у складі директора школи (участь директора була обов'язковою), учителя та трьох учнів, провела в Києві на запрошення Фонду для участі в тренінгах, була тільки першим, але важливим кроком для участі в проєкті. Саме там ми познайомилися з кращими практиками з організації роздільного збору сміття в Україні, вчилися тимбідлінгу, таймменеджменту та проєктменеджменту. Це був неоціненний досвід для всіх нас, особливо для учнів. Вони вчилися в стислі терміни працювати над розробкою проєкту, а потім представляти його перед аудиторією в 150 чоловік, кожен з яких непогано обізнаний з проблемами екології. За ці дні вони не тільки стали єдиною командою, але й подорослішали, стали більш відповідальними, активними. Саме такі якості потрібні учасникам команди для втілення проєкту «Від екосвідомої команди до екосвідомої громади».

Відразу після повернення ми презентували проєкт та правила поводження з ТПВ перед педагогічним колективом, потім на батьківських зборах. Саме тоді ми зрозуміли, що команду потрібно розширювати. Добре, що не потрібно було нікого переконувати чи умовляти – охочих виявилось багато. Саме такою великою командою проєкт було презентовано учням школи. Паралельно було організовано роздільний збір пластику та паперу в школі. Команда вирішила спочатку заробити гроші, сортуючи та здаючи ТПВ, а вже потім придбати контейнери для роздільного збору сміття. На перших порах власноруч виготовили контейнери з картонних коробок, назвавши їх «папероїдами» та «пластикоїдами».

– Чи вдасться Вам реалізувати задумане без підтримки? Якщо ні, то чия підтримка Вам потрібна?

– Завжди керуюсь мудрим висловом «Якщо не можеш змінити світ, висвітлюй простір навколо себе». Якщо нам вдасться змінити екологічну свідомість наших учнів та їх батьків – це вже буде велика перемога. Головна ідея полягає не тільки в сортуванні сміття, але в зменшенні його кількості. Цього досягти не так вже й складно. Варто до магазину йти з торбинкою, не набирати купу пакетів, пити каву з власної філіжанки... Ці прості і непрості кроки залежать від нас. Але для підвищення екологічної свідомості громади міста потрібно працювати разом з владою, громадськими організаціями, ОСББ, освітніми закладами, закладами торгівлі та громадського харчування. Ми провели зустрічі з представниками влади, активними головами ОСББ та заручились їх підтримкою. Активно співпрацюємо з місцевою пресою. У найближчих планах – встановлення контейнерів для роздільного збору пластику та скла в міському парку та за Палацом культури. А в другій половині вересня проведемо міський екологічний фестиваль. Більш детально про роботу в проєкті будемо висвітлювати на наших сторінках «Новоград Демократична команда» в соціальних мережах.

– Чи вірите Ви в те, що зможете змінити екологічну свідомість мешканців нашого міста?

– Ще в Києві під час тренінгів, обговорюючи шляхи реалізації проєкту, ми заздрили тим командам, які представляли невеликі населені пункти, тому що там можна дійти до кожного двору, до кожного мешканця. Зробити це в нашому, хоч і невеликому місті, значно складніше. Але команда наша наполеглива і робитиме все, що від неї залежить. Рано чи пізно нам всім прийдеться стати екосвідомими. Чим раніше, тим краще!

ГРА ПО-НОВОМУ, НАВЧАННЯ ПО-ІНШОМУ

ЛЕСИК ВІКТОРІЯ,
завідувач ДНЗ № 1 «Джерельце»

Літо 2017 року, місто Запоріжжя – саме тоді й там відбулося моє знайомство з «Шести цеглинками» та офіційним представником LEGO Foundation в Україні Оксаною Рома. Місто Запоріжжя у 2017 році в черговий раз приймає членів Асоціації дошкільників України. В склад делегації входять і два представники від дошкілля нашого міста (Лесик В.В. та Пелешок А.А.). При ознайомленні з програмою заходів, зацікавив тренінг за участю представників LEGO Foundation в Україні. Емоції, якими «заразилася» під час тренінгу, можуть бути знайомі лише тим, хто хоча б раз відвідував заходи, які проводить ця корпорація. Дана методика зацікавила своєю простотою в механізмі розкриття потенціалу кожної дитини. Особиста бесіда з Оксаною Ромою дала чітке розуміння того, куди наш колектив буде рухатися далі.

А далі – це два року офіційних звернень на ім'я директора департаменту Спільнот навчання через гру the LEGO Foundation Каспера Оттосона Канструпа про наше велике бажання взяти участь у спільному проекті. Квітень 2018 року – чергове офіційне звернення і літо очікувань. Серпень 2018 року. Оксана Рома та Ніна Омеляненко запрошені на серпневу конференцію освітян міста Новограда-Волинського. Сприяння начальника управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради Ващук Т.В., особиста бесіда методиста ІМЦ Тесленко О.В. та вихователя-методиста

Крюкової М.М. з керівником проекту «Сприяння освіті» Ромою Оксаною Юрїївною і, як результат, п'ять закладів дошкільної освіти стають учасниками проекту!

Січень 2019 – ДНЗ-щасливчики отримують для своїх вихованців у повному обсязі комплекти «Six Bricks» та «LEGO DUPLO», а також стаємо учасниками першого тренінгу в місті Житомирі для новачків, яким пощастило залучитися до участі в проекті «Сприяння освіті». Знайомство з тренером Світланою Бондар ще більше надихнуло нас до нової, цікавої справи. Вже на наступний день в нашому закладі відбувся тренінг для педагогів. На гарні, неза-

бутні свята для дітей перетворився сам процес знайомства з «Six Bricks». І робота закипіла, щодня з цеглинками, будь-коли і в будь-якій діяльності. Ми переконалися на власному досвіді, що LEGO дуже вдалий інструмент для розвитку мислення, мовлення, уваги, пам'яті, самоконтролю і ментальної гнучкості. Діти вчаться працювати в команді, домовлятися. LEGO – це стимул для дітей робити відкриття щодня, досліджувати, ставити цілі, творити, імпровізувати досхочу. А для нас педагогів-дошкільників, LEGO гарний помічник в роботі з допомогою якого ми навчимо наших дітей і батьків дивитися на НУШ без хвилювання, а з цікавістю...

ВЗАЄМОДІЄМО З НАУКОВЦЯМИ

ДЕНЬ НАУКИ В НОВОГРАДІ-ВОЛИНСЬКОМУ

КОВАЛЬЧУК НАТАЛІЯ,
завідувач інформаційно-методичного центру

На підтримку ініціативи відомих вчених, наукових установ, а також професійних спілок України згідно з Указом Президента України «Про День науки» від 14 лютого 1997 року № 145/97 в Україні відзначається професійне свято працівників науки.

Ось і на теренах міста Новограда-Волинського за ініціативи управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради та інформаційно-методичного центру на базі Ліцею № 1 ім. Лесі Українки 16 травня відбулося вже традиційне свято, під час якого демонструвалися наукові та технічні винаходи для зацікавлення учнів новітніми розробками в сфері інформаційно-комунікаційних технологій, нанотехнологій, робототехніки.

До практичної зустрічі долучилися: радник міського голови Мартинюк М.І., завідувач ІМЦ Ковальчук Н.С., декан факультету інформаційних технологій ЖДТУ Лобанчикова Н.М., директор товариства «Eliz.laps» Острогляд І.В., представники «DIXI center»,

керівники освітніх закладів міста, заступники директорів, учителі, учні, батьки.

Гості свята мали змогу оглянути виставку, ознайомитися із науковими дослідженнями учнів – учасників Малої академії наук, послухати профорієнтаційні виступи. Серед педагогів велике зацікавлення викликали інноваційне обладнання для НУШ, інструменти для реалізації STEM-освіти, цифрові вимірювальні комплекси для кабінетів природничо-математичного циклу. Присутні вкотре переконалися, що наукові відкриття, спалахи геніальної думки, досягнення – це не випадковість і не сліпа удача, а результат

копіткої, тривалої праці. Фінальною частиною Дня науки стали показові виступи моделей, представлені міським ЦНТТУМ.

Такі зустрічі сприяють розкриттю талантів наших дітей, мають профорієнтаційну мету.

DINTERNAL EDUCATION FEST—2019

ОГОРОДНИК ОЛЕНА,
методист інформаційно-методичного центру

У місті Новограді-Волинському Представництвом британського видавництва Пірсон в Україні у партнерстві з Міжнародним освітнім центром TOB Дінтернал Ед'юкейшн проведено методичний освітній захід для вчителів англійської мови DINTERNAL EDUCATION FEST 2019 (Фестиваль нестандартних та дієвих ідей навчання англійської мови у сучасній українській школі).

Вісім представників освітнього центру працювали протягом дня з понад 80 педагогами міст Новограда-Волинського, Житомира, Баранівського, Ємільчинського, Новоград-Волинського районів.

У рамках фестивалю проведено два семінари: «Як навчити учнів правильно та впевнено використовувати лексичні та граматичні конструкції в комунікативно-орієнтованих ситуаціях» – для середньої школи та «Планування уроків письма у 1-му класі з урахуванням ко-

мунікативних принципів навчання. Ігрові форми діяльності та якісне відпрацювання писемних вмінь на уроках з навичок письма» – для початкової школи.

А ще були лотереї, подарунки, підручники, посібники для вчителів та сучасні зошити, дружня кава і смачна перерва, фотозони, окреслення перспектив майбутньої співпраці, огром позитиву від спілкування з однодумцями.

Кожен учасник фестивалю отримав сертифікат.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ — ОСНОВА НОВОЇ ШКОЛИ

БОЙКО ОКСАНА,
вчитель української мови та літератури
ЗОШ № 2

Сучасний світ надзвичайно динамічний та мінливий, він потребує конкурентоспроможних та ініціативних громадян. Сьогодні система освіти знаходиться на шляху до великих змін, результативність яких насамперед залежить від готовності педагогів відходити від традиційних рамок і втілювати у свою практичну діяльність сучасні освітні технології. Без постійного навчання, професійного розвитку, самомотивації педагог не зможе працювати з дітьми відповідно до вимог сьогодення.

Колектив Новоград-Волинської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 2 готовий іти в ногу з часом, для цього постійно дбає про підвищення ефективності своєї роботи та професійний розвиток. Учителі беруть активну участь у тренінгах, науково-практичних конференціях, майстер-класах, семінарах, вебінарах, виявляючи готовність до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа».

У грудні 2018 року педагоги мали прекрасну нагоду бути учасниками тренінгу «Методика розвитку критичного мислення учнів у викладанні різних предметів», який провела тренерка освітніх програм, дебатів, співзасновниця освітньої платформи «Критичне мислення», координаторка освітніх проєктів неурядової організації «Вчителі за демократію та партнерство», фахівчиня в галузі освітніх інновацій, психолог, розробниця й авторка посібників із критичного мислення Ірина Баранова.

Вибір тренінгу зумовлений вимогами часу. Адже критичне мислення посідає друге місце серед топ-10 навичок, які потребує сучасне життя (у 2015 році – четверте). У Концепції

НУШ зазначено, що завдання учителя полягає у створенні оптимальних умов для розвитку та навчання особистості, яка здатна втілювати оригінальні ідеї, критично мислити, приймати нестандартні рішення.

Основна мета, яку ставив перед собою кожен учитель на тренінгу, з'ясувати, чи має він достатньо знань із технології критичного мислення, щоб навчити цього своїх вихованців, і чи сформовані в нього особисто навички такого мислення.

Варто зазначити, що критичне мислення – це здатність людини усвідомлювати власну позицію з певного питання, уміння знаходити нові ідеї, аналізувати події й оцінювати їх, ре-

тельно обдумувати рішення стосовно певних суджень чи дій. Людина, яка володіє критичним мисленням, легко знаходить потрібну й важливу інформацію, може її перевірити, уважно вивчає всі можливості, прискіпливо оцінює кожен варіант і робить власний вибір.

Участь у тренінгу дозволила нам оцінити свої знання з методики, усвідомити, що критичне мислення дає інструменти, щоб зробити не тільки урок, а й власне життя більш осмисленим й успішним.

Наш педагогічний колектив готовий навчатися, змінюватися, адже наша робота – це наше життя. Яким воно буде – залежить від кожного з нас.

ДИТИНА ЗАМОВЛЯЄ РОЗВИТОК

ТЕТЯНА САГАН,
завідувач ДНЗ № 8 «Пролісок»,
МАРІЯ СЕМЕНЕЦЬ,
вихователь-методист ДНЗ № 8 «Пролісок»

Від того, як пройшло дитинство, хто вів дитину за руку в дитячі роки, що ввійшло в її розум і серце з навколишнього світу – від цього у вирішальній мірі залежить, якою людиною стане сьогоднішній малюк.

В. О. Сухомлинський

Сім'я і дитячий садок – два суспільних інститути, які стоять у витоків нашого майбутнього, але часто не завжди їм вистачає взаєморозуміння, терпіння, щоб почути і зрозуміти один одного. Нерозуміння між сім'єю та дитячим садом всією своєю вагою лягає на дитину. Не секрет, що багато батьків цікавляться тільки харчуванням дитини, вважають, що дитячий сад – місце, де тільки доглядають за дітьми, поки батьки на роботі. І ми, педагоги, дуже часто маємо великі труднощі у спілкуванні з батьками з цієї причини.

Взаємодія з батьками – це напрям діяльності дошкільного навчального закладу, який був і залишається одним з найважливіших та стратегічних. Взаємодія з батьками як з однодумцями у справі виховання, розвитку й навчання дітей означає повноцінно забезпечувати процес гармонійного становлення особистості. Для цього необхідно змінити традиційні педагогічні підходи на результативніші, цікаві сучасним батькам.

Ефективна робота дошкільного закладу неможлива без активного залучення родин до участі в освітньому процесі, підвищення педагогічної культури батьків, формування в них відповідального та усвідомленого ставлення до батьківства, що є передумовою зміцнення сім'ї та реального захисту прав дітей.

Сім років поспіль дошкілька м. Новограда-Волинського плідно співпрацює з науковцями. У рамках угоди про співробітництво між

Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України та управлінням освіти і науки Новограда-Волинської міської ради відбулася чергова зустріч з науковим консультантом лабораторії психології дошкільника Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України, кандидатом психологічних наук Ладивір Світланною Олексіївною та науковим співробітником лабораторії психології дошкільника Федорчук Оленою Іванівною.

Цьогоріч до триденної роботи науковців з педагогами закладів дошкільної освіти долучилася викладач КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЖОР, кандидат психологічних наук Завязун Тетяна Володимирівна.

Цікавими, змістовними та надзвичайно продуктивними були тематичні дні «Гра в житті дитини дошкільника» (ДНЗ № 8 «Пролісок», завідувач Саган Т.Д., вихователь-методист Семенець М.О.).

Науковці надали індивідуальні та колективні консультації щодо структури проведення заняття з огляду на особистісно орієнтовані підходи, зауважили на внесенні нових орієнтирів у професійну діяльність, зміні шаблонів, стереотипів.

Звягельські діалоги на тему «Дитина замовляє розвиток. Роль дорослих у створенні умов для його забезпечення» надали

можливість педагогам та батькам поставити запитання щодо навчання та розвитку дітей, отримати практичні поради фахівця стосовно психологічних особливостей дітей дошкільного віку, підготовки дітей до школи, труднощів у спілкуванні з малюками та інші.

Бажаємо успіхів, творчого натхнення й нових професійних вершин усім педагогам, які наполегливо й невтомно вчать під керівництвом науковців бачити, відчувати, розуміти, поважати й любити кожну дитину.

МІЖНАРОДНІ ОБМІНИ

ПРОЕКТ МІЖНАРОДНОГО УЧНІВСЬКОГО ОБМІНУ

ТЕТЕРЯ АЛЛА,
учитель Ліцею № 4, керівник проекту

Міжнародне співробітництво є невіддільною складовою діяльності закладів освіти. Його головні напрями: використання міжнародного досвіду педагогів; організація та реалізація спільних міжнародних науково-дослідних проектів; гуманітарно-культурне співробітництво. Одним із пріоритетних завдань є підготовка та реалізація міжнародних проектів у сферах освітнього та культурного обміну. Нині у фокусі міжнародних зв'язків – довгострокові програми й проекти, покликані забезпечити підвищення ефективності навчальної діяльності та якості навчання до рівня світових стандартів.

Так, у рамках міжнародної співпраці в Ліцеї № 4 реалізовано навчально-соціальний проект учнівського обміну з гімназією інтернатного типу м.Візентайд (Баварія). Ось уже п'ять років поспіль учні закладу достойно представляють Україну та місто на міжнародному рівні, де вони мають унікальну можливість поспілкуватися з ровесниками з різних країн світу, познайомитися з іншими культурами, традиціями і, що є дуже важливим, – донести свою культуру до представників інших європейських країн, які є постійними учасниками цього обміну.

Протягом десяти днів німецька учнівська делегація перебувала в нашому місті. Завдяки програмі обміну учні мали можливість познайомитися з країною та людьми. Радю та гостинно зустрів гостей Ліцею № 4 на чолі з директором Сільвертюк В.А. Цікаві та оригінальні майстер-класи з виготовлення великодніх витинанок та традиційних українських оберегів провели вчителі Василенко Т.В. та

Колесник А.А., а учні 8-11 класів влаштували для гостей виставку українських традиційних страв. Після вправних старань у виготовленні вареників, учні та вчителі з Німеччини змогли поласувати українськими смаколиками. У рамках проекту «Традиції: міст між минулим у майбутнє» учасники обміну здійснили екскурсію по місту, відвідали музей Лесі Українки, а також долучились до акції, що проводиться в музеї родини Косачів до 170-річчя від дня народження Олени

Пчілки (вишивали рушник на старовинному полотні за узорами самої Олени Пчілки). Таким же цікавим було й знайомство з різними куточками України. Змістовною та насиченою історичними екскурсами була поїздка до м. Луцька в супроводі міського краєзнавця, учителя німецької мови Вітренка В.В. А почуття та емоції після дводенної екскурсії до Львова просто переповнювали всіх гостей. Адже недарма Львів називають культурною столицею України. Шarm архітектури, неповторність вуличок та аромат кави закохали в себе з перших хвилин.

Незабутнім зробили перебування на Україні для гостей наші батьки, які влаштували

Великоднє свято для дітей на лоні прекрасної природи чарівного поліського краю. Теплі весняні промені, дружні обійми, веселі змагання, смачна українська кухня та українська гостинність поєднали різні культури воедино.

Всі учасники обміну виступають послами у дружній країні й презентують власну країну. Учні проживають у сім'ях, де мають змогу вчитися один від одного і взаєморозвиватися. Великою перевагою для українських школярів є покращення і вдосконалення знань з німецької мови. Тому постійно зростає число учнів, зацікавлених у програмі обміну між двома закладами освіти України та Німеччини.

ЯКЩО ТИ МОЖЕШ ЩОСЬ УЯВИТИ — ТИ МОЖЕШ ЦЬОГО ДОСЯГТИ!

ВОЙТЮК ВАЛЕНТИНА,
заступник директора ЗОШ № 8

У квітні 2018 року учні ЗОШ № 8 разом з учителем польської мови Губень Аліною Сергіївною взяли участь у міжнародному освітньому проекті «АБЕТКА – польського класу». Програма промоції польської мови в українській школі, організатором якого була Фондація «Свобода та Демократія» (Варшава, Республіка Польща). Головною метою проекту є зацікавлення учнів активним вивченням польської мови та її культури, а також пізнання сучасної Польщі, шляхом опрацювання та впровадження певної моделі кабінету польської мови.

До участі у міжнародному проекті могли долучитися всі школи України, де польська мова вивчається як друга іноземна. Освітній проект має II модулі, кожен з яких має два етапи. Перший етап I модулю полягав у виконанні учнями однієї художньої роботи від навчального закладу на тему «Незалежна Польща моїми очима». Це стало для школярів справжнім задоволенням, адже наша школа вперше брала участь у міжнародному проекті. За підтримки вчителя образотворчого мистецтва Кравчук Зої Мико-

лаївни учні 8 класу вислали свою конкурсну роботу і заходилися терпеливо чекати результатів. Вже в травні нас чекала приємна новина – ми у 20-ці кращих шкіл України і вчителя польської мови запрошено на конференцію у м. Вінницю. 15-17 червня 2018 р. Губень Аліна Сергіївна взяла участь у конференції «Сучасна школа, ефективний вчитель, творчий учень: викладання польської мови як іноземної». Протягом трьох днів було проведено ряд заходів, майстер-класів, тренінгів щодо вдосконалення викладання польської мови як іноземної. Учасники конференції отримали грант та методичне забезпечення для кабінетів польської мови – для кабінетів, які повинні були створити разом зі школярами та їх батьками, повернувшись до своїх шкіл. Адже саме це було умовою вже другого етапу I модулю. І лише 3 школи з 20-ти, які найкраще аранжують освітній простір, дотримуючись всіх норм та вимог, зможуть здобути найголовнішу перемогу I модулю – поїздку дітей та вчителя до м. Варшави.

Школярі мали величезне бажання здобути перемогу. Вже з кінця серпня розпочалися перші кроки до аранжації освітнього простору. Вчитель польської мови Губень Аліна Сергіївна

доклала великих зусиль до створення кабінету, залучивши до участі школярів, батьків та працівників школи. Об'єднавши спільний інтерес, сили та жагу до перемоги, було створено та наповнено методичним забезпеченням новий, сучасний, інноваційний кабінет польської мови. Всі етапи створення освітнього простору були надіслані до конкурсної комісії Фондації «Свобода та Демократія». Через 2 тижні на електронну адресу школи надійшов лист з гарною новиною – ЗОШ № 8 стала переможцем конкурсу та вирушає в подорож до м.Варшави. Ця подія стала для школярів гарним заохоченням за плідну роботу і можливістю краще пізнати життя країни-сусіда.

26-29 листопада 2018 р. делегація учнів 9-10 класів на чолі з учителем польської мови Губень Аліною Сергіївною та учителем образотворчого мистецтва Кравчук Зоєю Миколаївною вирушили в незабутню мандрівку з метою пізнання культурного та освітнього розмаїття Республіки Польща. Саме такі проекти допомагають знайти нових друзів та здобути знання, а потім реалізувати себе у суспільстві. Діти розуміють, що якщо ти можеш щось уявити – ти можеш цього досягти.

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНІХ ПРОЕКТАХ

ЗІННУРОВ ЕДУАРД,
вчитель польської мови,
координатор проекту Ліцею № 11

Одним із завдань Фондації «Свобода і демократія» (Wolność i demokracja, <http://wid.org.pl/>) є популяризація польської мови та культури, підтримка культурної діяльності закордонних поляків, адже сьогодні у світі налічується понад 50 мільйонів носіїв польської мови. Щороку Фондація реалізує кілька десятків благодійних проектів, серед яких є й освітні. У червні 2017 року стартував один з таких проектів під назвою «Абетка польського класу». Його учасникам, а це українські шко-

ли Вінницького консульського округу, де польська мова вивчається як друга іноземна або мова національної меншини, було запропоновано створити класи-кабінети польської мови. За результатами конкурсного відбору Новоград-Волинський колегіум потрапив до двадцятки безпосередніх учасників. Для вчителів та адміністраторів цих шкіл було проведено навчальний тренінг у Хмельницькому. Кожна школа отримала набір навчально-методичних матеріалів та кошти у сумі 1200 PLN для створення класів польської

мови. Протягом близько двох місяців учні та вчителі працювали над створенням класу. Перебіг робіт висвітлювався у спільноті «Абетка польського класу». Від 20 жовтня 2017 року клас почав функціонувати. Після надання фінансового звіту та презентації класу комісія у Варшаві визначила п'ятірку переможців, до якої потрапили школи з Ірпеня, Житомира,

Вінниці, Києва та Новограда-Волинського. Нагородою за перемогу у проекті була чотириденна поїздка до Варшави, яка фінансувалася вищезгаданою фундацією та Міністерством закордонних справ Республіки Польща. Логічним продовженням проекту був його другий модуль, який стартував у червні 2018 року. Цього разу установча конференція для директорів та вчителів-полоністів мала місце у Вінниці. Частина шкіл, що долучилися до проекту, почала працювати над створенням кабінетів польської мови, натомість тогорічними учасниками було запропоновано утворити пари шкіл-партнерів та розпочати спільний проект з відзначення 100-річчя відновлення

незалежності Польщі. Ми розпочали роботу у парі зі школою № 6 із Житомира, де польська вивчається від 1-го класу як мова національної меншини. Проект «Дзеркало польської незалежності» стартував рівно за 100 днів до знаменної події. Відбулося кілька зустрічей координаторів та директорів обох закладів. Ідея проекту полягала у дзеркальному про-

веденні відповідних заходів у школах, таким чином було організовано дванадцять спільних конкурсів, що відбувалися від серпня до листопада, а також мотиваційні акції, флешмоби, поїздки до Новограда-Волинського та Житомира, творчі заходи. Перебіг проекту висвітлювався у спільноті «PL-100. Дзеркало польської незалежності». Її 163 учасники отримували щоденні повідомлення про результати конкурсів та змагань, актуальні фото та відеоматеріали, інформацію про виконання проекту, оголошення, тощо. Конкурсна комісія визнала переможцями саме нашу пару, а Фондація «Свобода і демократія» у черговий раз профінансувала поїздку до Варшави, де активні учасники проекту знайомилися з історією міста, відвідували музеї та сучасні науковий та розважальний центри, побували також у польських школах. Головне у цьому те, що учні змогли на практиці використати свої знання з мови та країнознавства, мали можливість на власні очі побачити життя людей у країні, яка 2004 року вступила до Євросоюзу. Багатьох учнів ця поїздка надихнула на глибше знайомство з польською мовою та культурою, заохотила до участі в олімпіадах з польської мови, творчих та навчальних конкурсах, які регулярно відбуваються у Ліцеї. На сьогодні вивченням мови у Ліцеї № 11 охоплено 200 учнів 5-9 класів, створено хорошу матеріальну базу. Батьки нинішніх п'ятикласників з власної ініціативи придбали більш сучасні підручники («Krok po kroku») та супровідні додатки до них. Розглядаємо можливість організації короткотривалих навчальних поїздок до Польщі груп дітей, адже нині це не є проблемою. Крок за кроком інтегруємося до європейської спільноти.

СТУДЕНТІВ МЕДКОЛЕДЖУ ВІДПРАВЛЯТИМУТЬ НА СТАЖУВАННЯ ДО НІМЕЧЧИНИ

ЗАВГОРОДНІЙ ДАНИЛО,
журналіст

Делегація з Новограда-Волинського поїхала до Німеччини, щоби запозичити досвід навчання медсестер паліативної допомоги.

З робочим візитом до Берліна вирушили директор Новоград-Волинського медичного коледжу Олена Солодовник, головна медична сестра міськрайТМО Тетяна Мартиневич, начальник управління освіти і науки Тетяна Ващук та директор Палацу дітей та молоді Ольга Добровольна.

Паліативна допомога полегшує життя смертельно хворих людей – це беззаперечно особливий вид медицини. Він вимагає навичок поводження з особливою технікою, як-то: прилади для підтримання життєдіяльності, апарати штучної вентиляції легень і таке інше. Окрім цього, необхідно мати і відповідну психологічну підготовку. Знати, як взаємодіяти з такими людьми. Саме тому медичний коледж, долучився до спільного проекту з некомерційною організацією *sab GmbH*, яка вже понад десять років надає такі послуги по всій Німеччині.

Планують відправляти студентів IV курсу медичного коледжу на практику до цієї фірми. Все повністю коштом німецької сторони. Там студенти житимуть у сім'ях, по-перше, поглиблюючи знання іноземної мови, а по-друге, знайомлячись культурою життя людей однієї з передових країн Європи.

Стажуватимуться у так званих житлових спільнотах. Це квартири, які фірма «*sab*» облаштовує спеціально під конкретних хворих. Обов'язково на першому поверсі та з невеличкою закритою територією двору для прогулянок. Умови створюються такі, щоби хворому нічого не бракувало. Фірма робить все для своїх клієнтів. Вони повністю забезпечують хворого необхідною технікою для підтримання життя. При чому, коштовне обладнання застосовують, не зважаючи на те, які шанси на життя у людини і як довго їй залишилось.

Таке ставлення не притаманне стандартній українській медицині. Про це розповідають і самі медики. Тому й здивовані таким підходом:

У якому б стані не була дитина, чи хворий, тут ніколи не будуть прогнозувати, скільки часу їй лишилось. Звісно ж, всі все розуміють, але це не привід ставити хрест на людині. Останні роки, місяці, або навіть дні для хворого зроблять якомога кращими. Тому що, в першу чергу, – це людина, – розповідає директор медичного коледжу Олена Солодовник.

Під час поїздки делегація відвідала дві житлові спільноти. В одній з них лежала ді-

вчинка, дочка мами-наркоманки. В неї недорозвинений мозок, меншого розміру. Таких людей називають «овочами». Узагальнюючи думки переважної більшості: «навіщо витрачати час і гроші на підтримання якості життя такої дитини, яка й не відчуває, що про неї турбуються, вона взагалі нічого не відчуває і ніяк не реагує». Але ж ні, у Німеччині думають зовсім інакше. Завдяки дбайливому ставленню і доброті, з якою ці люди піклуються про неї, дівчинка їм почала посміхатись, тобто:

– Там, де емоцій, здавалося б не могло і бути, вони прокинулись і це емоції радості, – каже Ольга Добровольна, директор ПДМ.

Саме таке ставлення виховуватимуть у собі під час стажування студенти медичного коледжу. Крім будинків, відвідала делегація і дві медичні школи. Там – мали можливість порівняти, чим відрізняється підготовка молодших медичних працівників, а саме медичних сестер, від нашої системи.

– Основна відмінність, – пояснила Олена Солодовник, – у тому, що там медсестри вузькоспеціалізовані, є три напрямки у розрізі паліативної допомоги: це медсестри для дітей, хірургічного профілю і для осіб похилого віку.

В той час, як у нас всі ці напрямки об'єднані в один. В Німеччині згодом також хочуть прийти до такої універсальності молодших медичних спеціалістів.

Саме тому, мабуть, німці й цікавляться співпрацею з українцями – обмін корисним досвідом для обох сторін.

– Ми аж ніяк не вбачаємо у цій співпраці створення для наших медпрацівників плацдарму, щоби покинути батьківщину заради заробітків. Навпаки, хочемо, щоб вони повернулись зі стажування і впроваджували те, чому навчались там, – каже керівник управління освіти і науки Тетяна Ващук.

У Новограді є всі умови для реалізації проекту. Три основних – це діяльність «Євроклубу», вивчення іноземної мови (хоча й німецьку вивчають лише у трьох школах, ситуацію виправлять з огляду на проект) та практика у міськрайТМО. І вже у вересні планують відправити 5 студентів на стажування.

Але й усі інші матимуть можливість долучитись до німецького рівня медицини. Компанія подарувала медичному коледжу апарат штучного дихання, який будуть використовувати в установі для навчання студентів.

ПРАЦЮЄМО З ПЕДАГОГАМИ

МЕТОДИЧНИЙ КОВОРКІНГ У НОВОГРАДІ-ВОЛИНСЬКОМУ

МАРЧЕНКО НАТАЛІЯ,
методист інформаційно-методичного центру

20-22 листопада 2018 року в методичному просторі освіти міста Новограда-Волинського відбулася непересічна подія – методичний коворкінг «Технології в сучасній освіті» під гаслом «Заперечуючи – пропонуй, пропонуючи – роби, роблячи – відповідай!».

Захід організовано за ініціативи завідувача інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради Ковальчук Н.С. та партнерської підтримки. А коло колег, партнерів, запрошених було доволі широким: Ващук Т.В., начальник управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради, Смагін І.І., ректор КЗ «ЖОІППО» ЖОР, Шегада А.Ф., проректор з навчально-методичної роботи КЗ «ЖОІППО» ЖОР, Печенюк А.П., завідувач лабораторії методичного забезпечення КЗ «ЖОІППО» ЖОР, Лелюх В.М., директор департаменту зв'язків з громадськістю видавництва «Ранок», Губарева С.С., кандидат філологічних наук, учасник спільного українсько-американського проекту «Start Up!», Кондратець І.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної педагогіки педагогічного інституту університету ім. Б. Грінченка, Кузьменко Г.І., директор ВРЦОЯО, Марцева Л.А., заступник директора ВРЦОЯО, Антонюк Н.А., викладач-методист ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж ім. І.Я. Франка», Резниченко О.Г., генеральний директор Центрів робототехніки «Boteon», Стьопчкін Є.О., представник видавництва «Країна мрій Медіа», керівники, педагоги закладів освіти міста.

Захід динамічно відкрив виступ зразкового ансамблю «Пролісок» (Ліцей № 11). У вітальному слові начальник управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради Ващук Тетяна Володимирівна побажала учасникам коворкінгу активної та плідної співпраці та зазначила, що такий інноваційний захід – чудова нагода для дискусії в колі колег, це можливість почути один одного і спільно опрацювати питання, що хвилюють. У своєму виступі ректор Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Смагін Ігор Іванович відмітив, що методична служба Новограда-Волинського є однією з кращих області, так би мовити, «бренд освіти Житомирщини», а також зазначив, що неможливо зробити кардинальні зміни за один день. Проте застарілі методи надання освітніх послуг на вимогу часу замінюються новими, адже виховати компетентного творчого учня може лише компетентний і творчий педагог.

Під час роботи методисти інформаційно-методичного центру Марченко Н.М., Тесленко О.В. пояснили, що у перекладі з англійської мови «co-working» означає спільно працювати, у широкому ж сенсі – це модель організації роботи людей у єдиному робочому просторі, учасники залишаються незалежними і вільними, мають можливість спілкуватися, обмінюватися ідеями та допомагати один одному. Мета методичного коворкінгу полягає у наданні

реальної допомоги освітянам у розвитку педагогічної компетентності, сприянні досягненню значимих і стійких змін у професійній діяльності. Участь у подібному заході стимулює інноваційну активність, зміцнює творчий потенціал педагогів, що є необхідним під час змін.

Методисти інформаційно-методичного центру Бондарчук С.А., Костюк О.М., Лінчук В.К., Огородник О.В. змістовно проанонсували актуальні локації практичного спрямування. Під час практичної частини коворкінгу відпрацьовувалися дієві навички використання сучасних технологій для педагогів різного фаху. Модератори локацій (методисти ІМЦ, педагоги закладів освіти, науковці) представляли нові технології в сучасній освіті: проводили майстер-класи, воркшопи, тренінги, коучинги, презентували комп'ютерні комплекси занять, робіт, навчання через гру, прокладали педагогічні мости, здійснювали відкриті діалоги, дебати...

Так, для вчителів української мови:

- Антонюк Н.А., викладач-методист української мови, методики ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж ім. І.Я. Франка» ЖОР провела майстер-клас «Роль мовної компетентності сучасного педагога у формуванні культури мовлення»;

- Огородник О.В., методист ІМЦ, продемонструвала майстер-клас «Теги слів, QR-коди, меми, фільворди – освітні інструменти сучасного вчителя»;

- Білецька Л.Д., учитель ЗОШ № 9, дала майстер-клас «Кроссенс на уроках української мови та літератури»;

- на завершення роботи учитель-філологів відвідали біотехнологічний ліцей «Радовель» з програмою «Форсайт «Школа майбутнього»;

для вчителів англійської мови:

- Матюзок Л.І., учитель Ліцею № 4, Кейсі Такер, волонтер Корпусу Миру в Україні організували воркшоп «Table games for children»;

для педагогів-організаторів:

- Мамчик А.В., координатор проекту, учитель ЗОШ № 3 провела тренінг «Маршрут безпеки» в рамках проекту «Захисти себе від ВІЛ/СНІДу»;

для учителів іноземної філології:

- Губарева С.С., кандидат філологічних наук, провела коучинг «Сучасні інтерактивні технології викладання іноземної мови в НУШ»;

- Марченко Н.М., методист ІМЦ, продемонструвала майстер-класи: «Prezi про Prezi», «Словничок учителя XXI століття»;

для вчителів фізики, інформатики, керівників гуртків:

- Костюк О.М., методист ІМЦ, розкрила секрети таймфайдингу «Онлайн-моніторинг у Google»;

- Скуратовська Л.І., учитель Ліцею № 1, провела тренінг «Онлайн-сервіси як засоби візуального аналізу текстів в освітньому процесі»;

- Кукуруза І.П., учитель ЗОШ № 7, розкрила особливості з теми «Соціальна мережа Facebook»;

- представники центру робототехніки ознайомили із роботою центру робототехніки «Boteon»;

- Пригоцька О.В., учитель ЗОШ № 10, дала майстер-клас «Магія відеоскрайбінгу»;

для вихователів старших груп ЗДО (наступність початкової ланки та дошкільця):

- Кондратець І.В., кандидат педагогічних наук, провела майстер-клас «Формування Soft Skills у дітей дошкільного віку як передумова успішного навчання у Новій українській школі»;

- Редька Л.В., учитель ЗОШ № 7, здійснила навчання через гру «Використання LEGO-конструкторів в освітньому процесі»;

для асистентів учителя:

- Борис Н.П., директор ІРЦ, вступила у відкритий діалог «Особлива дитина – зона особливої уваги»

для вчителів початкових класів:

- Черваньов Р.В., аспірант інституту ІТ, автор електронних підручників, афішував присутнім комп'ютерний комплекс занять з основних шкільних предметів 1-5 кл.;

- Стьопчкін Є.О., представник видавництва «Країна мрій» розшифрував «QR-коди навчальної літератури»;

для керівників гуртків:

- Костюк О.Є., методист Палацу дітей та молоді, організувала дебати «Майбутнє молоді в Україні»

для вчителів біології:

- Гончарук Т.В., учитель Ліцею № 11, дала майстер-клас «Надання методичних рекомендацій щодо роботи з інтерактивною дошкою на уроках біології»;

для вчителів англійської мови 1-х класів:

- Черниш О.М., учитель ДНЗ № 4, навела педагогічний міст «Сприяння активізації пізнавально-навчальної діяльності дошкільників на заняттях з англійської мови»;

для заступників директорів, відповідальних за проведення ЗНО в ЗЗСО:

- Кузьменко Г.І., директор ВРЦОЯО, провів лекцію з питань особливостей проведення ЗНО;

для вчителів фізичної культури:

- Бондарчук С.А., методист ІМЦ, учитель фізичної культури ЗОШ № 6 передали спортивний челлендж.

Все це озброїло кожного педагога новою інформацією і допомогло знайти відповіді на професійні питання. Опанування новими підходами, безумовно, посилило мотивацію педагогів до ефективної роботи, позитивно вплине на гармонізацію бажаного і можливого, додасть оптимізму в житті, адже наші педагоги прагнуть зростати та розвиватися.

Переконані, що подібні зустрічі допомагають освітянам відповісти на важливі питання, упевнитися у правильності обраного напрямку розвитку, надають учасникам наснаги.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З ПЕДАГОГАМИ

БОНДАРЧУК СВІТЛАНА,
методист інформаційно-методичного центру

У 2018-2019 навчальному році вчителі фізичної культури активно працювали у напрямку професійного вдосконалення шляхом упровадження нестандартних підходів під час методичних заходів. У сучасному освітньому процесі важливим є обмін досвідом педагогами щодо проведення уроків фізичної культури, використання нестандартного обладнання, організації позакласної роботи.

У рамках методичного коворкінгу «Технології в сучасній освіті» для учителів фізичної культури на базі ЗОШ № 6 відбувся інноваційний методичний захід «Спортивний челендж». Ініціювали цей захід Бондарчук С.А., методист ІМЦ, Пісоцький Д.В., учитель фізичної культури ЗОШ № 6, переможець обласного турніру і учасник Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2018», Лук'ячук О.С., керівник ММО учителів фізичної культури, учитель ЗОШ № 5.

Учителі ЗОШ № 6 творчо підійшли до планування цього заходу: Алексійчук С.О. та Зубкова Л.Р. презентували

квест «Впровадження нестандартних форм навчання на уроках фізичної культури у початковій школі». Пісоцький Д.В. підготував практичне заняття «Використання інноваційних і нестандартних засобів і вправ у процесі вивчення ігрових видів спорту». Педагоги стали активними учасниками практичної частини: відпрацьовували уміння та навички на

спортивних станціях, змагалися в естафеті, провели товариський матч з волейболу.

Продовженням спортивного челенджу став майстер-клас для вчителів фізичної культури на базі Ліцею № 11. Майстер-клас – це практичні заняття для вчителів з використанням вправ, нестандартного обладнання, що сприяють розвитку фізичних якостей учнів, координації їх рухів. Досвідчений педагог, учитель фізичної культури Ліцею №

11 Процак М.С. презентував власний досвід роботи, організувавши практичні заняття для колег. Учителі фізичної культури ЗСО міста Новограда-Волинського працювали за методикою колового тренування у межах 13-и локацій, кожна з яких містила необхідний спортивний інвентар та методичні вказівки щодо роботи в локації. Педагоги сумлінно та завзято працювали, виконуючи завдання наставника. На завершення відбулися товариські матчі з ігрових видів спорту між учасниками семінару.

Інноваційні підходи до організації методичної роботи з педагогами сприяють професійному вдосконаленню, особистісно-орієнтованому підходу до планування освітнього процесу з учнями.

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОУЧИНГ «НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА: ВІД ГАСЛА ДО РЕАЛЬНОГО ВТІЛЕННЯ ІДЕЇ»

МАРЧЕНКО НАТАЛІЯ,
методист інформаційно-методичного центру

У січні 2019 року на базі Ліцею № 4 за ініціатииви інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради та партнерської підтримки видавництва «Ранок» відбувся педагогічний коучинг «Нова українська школа: від гасла до реального втілення ідеї».

У заході взяли участь завідувач ІМЦ Ковальчук Наталія Станіславівна, методисти ІМЦ, заступники директорів закладів загальної середньої освіти, вчителі початкової школи. Серед запрошених: Лелюх В.М., директор департаменту зв'язків з громадськістю видавництва «Ранок», Онопрієнко О.В., кандидат педагогічних наук, завідувач відділу початкової освіти Інституту педагогіки АПН України.

Метою педагогічного коучингу є надання реальної допомоги вчителям початкової ланки у розвитку методичної компетентності, сприяння досягненню значимих і стійких змін у професійній діяльності. Участь у таких заходах стимулює інноваційну активність, зміцнює творчий потенціал, що є необхідним під час змін.

Учасники ознайомились з підручниками для початкової освіти видавництва «Ранок»,

розглянули основоположні принципи взаємодії в освітньому процесі, опанували універсальний інструментарій на шляху розвитку особистості, а також учились застосовувати інноваційні технології на прикладі викладання за новим Державним стандартом для початкової освіти.

Професійна компетентність педагога потребує постійного розвитку й удосконалення.

Сучасний учитель повинен уміти сам і навчити учнів творчо опановувати нове, застосовувати знання у конкретних навчальних і життєвих ситуаціях, критично осмислювати здобуту інформацію, володіти вміннями й навичками саморозвитку, самоаналізу, самоконтролю та самооцінки. Впевнені, що такі зустрічі сприятимуть професійному зростанню педагогів.

УЧИТЕЛЬ МАЙБУТНЬОГО — УЧИТЕЛЬ, ЯКИЙ ВЧИТЬСЯ

РОШКА ЮРІЙ,
директор Ліцею № 1 ім. Лесі Українки

Сучасний учитель — це особистість, яка постійно розвивається, вчиться та удосконалюється, щоб постійно йти в ногу з часом, адже технології навчання та виховання юного покоління змінюються стрімкими темпами.

У березні 2019 року в актовій залі Ліцею № 1 імені Лесі Українки зібралися небайдужі, творчі вчителі на тренінг «Учитель майбутнього: навички 4К (креативність, критичне мислення, кооперація, комунікативні навички)».

Тренінг провели в динаміці занурення тренери EdLab (EdLab — це освітня дослідницька організація, яка базується в педагогічному коледжі Колумбійського університету в Нью-Йорку. EdLab прагне створити більш прості методи навчання через спілкування і технологічні досягнення) Юлія та Олександр Матвієнки. Педагогам були представлені такі форми й методики:

- нові нестандартні форми проведення уроків (фасилітаційні практичні методики);
- критерії ефективного об'єднання (його варіації) учнів у групи;
- основи критичного мислення;
- відмінності критичного мислення від креативного та їх взаємозв'язок;
- практичні вправи та засоби із розвитку власного критичного мислення та методи його впровадження в навчальний процес;
- складові виховання інноваторів;
- методи одночасного поєднання розвитку креативного і критичного мислення в учнів будь-якого віку;
- перевірені методи розвитку критичного мислення;
- практика розвитку на уроках вищевказаних навичок.

Учителі поновили власні теоретичні знання з критичного і креативного мислення, ознайомилися з новими нестандартними формами проведення уроків, методиками розвитку вищезгаданих навичок в учнів і, звичайно, випробували всі ці методики на собі. Швидко пролетіли 6 годин практики й теорії, адже на цьому заході панувала творча атмосфера, а вчителі отримали багаж нових знань. Учасники тренінгу (а брав участь у ньому 41 педагог) дізнались, яким має бути вчитель майбутнього. Освітня отримали кейс корисної інформації про нові нестандартні форми проведення уроків, зрозуміли, чим критичне мислення відрізняється від креативного і як вони взаємопов'язані, а також цікаво, весело і, головне, з користю провели час, отримали натхнення, нові знайомства та обмін досвідом. По закінченню учасники отримали сертифікат, що засвідчує участь у тренінгу, а також багато додаткових електронних матеріалів, щоб урізноманітнити свої уроки в майбутньому.

6-7 травня у Програмі «Демократична школа» почався черговий важливий етап: базові тренінги для команд 52 нових шкіл-учасниць. Дводенні тренінги покликані детально ознайомити школи з підходами та основними поняттями програми, розібратися з особливостями співпраці та розбудови демократичного середовища.

Питання демократичних змін у середній освіті — одне з активно обговорюваних у суспільстві як серед педагогів, так і серед батьків. На нашу думку, демократичні зміни у суспільстві безумовно залежать від того, наскільки нові покоління володітимуть знаннями, цінностями, навичками та ставленням до принципів демократії, прав людини, верховенства права. Для цього у школі, насамперед, необхідно подбати про формування у її стінах універсальної культури прав людини. І потужною ідеєю є Програма «Демократична школа», яка спрямована на реформування середньої освіти.

досвід у Програмі «Демократична школа» інших потужних шкіл.

Готових рецептів і гарантії успіху ніхто не давав. Розуміємо, що маємо плідно працювати в напрямку кардинальних змін. А зміни починаються з нас.

Не секрет, що значення іноземних мов у житті сучасної людини постійно зростає, тому це ставить підвищені вимоги до вчителя, який також повинен невпинно навчатися. Значної уваги надають учителі кафедри іноземної філології Ліцею № 1 підвищенню своєї кваліфікації. Усі вчителі англійської мови є членами Всеукраїнської Асоціації викладачів англійської мови в Україні як іноземної IATEFL, активно співпрацюють з методичним центром Пірсон, що уможливорює обмін інформацією, беруть участь у Всеукраїнських та міжнародних подіях, залучають фахівців для проведення методичних семінарів.

У квітні 2019 року на базі нашого закладу методисти представництва британського видавництва Пірсон в Україні в партнерстві з міжнародним освітнім центром TOB Дітернал Ед'юкейшен провели методичний освітній захід «DINTERNAL EDUCATION FEST 2019» — Міжнародний фестиваль нестандартних та дієвих ідей навчання англійської мови в сучасній українській школі.

У березні 2019 року вчителі англійської мови Ліцею № 1 взяли участь у масштабній події для викладачів англійської мови в Україні — конференції EdCamp Linguist Positive Change, заході, проведеному компанією «Лінгвіст» за підтримки

Міністерства освіти і науки України, посольства Великої Британії в Україні, спільно з трьома провідними видавництвами Cambridge University Press, National Geographic Learning, MM Publications, Collins ELT на базі Київського університету імені Бориса Грінченка. У заході взяли участь близько 500 представників освітньої галузі України. Спікери з різних кутків світу та України провели експертні сесії на корисні та цікаві теми, надали практичні поради щодо викладання англійської мови в умовах сьогодення.

Неодноразово вчителі кафедри відвідували літню школу з підвищення викладацької кваліфікації IATEFL України та Британської ради в Україні. Яскравою родзинкою роботи вчителів англійської мови є організація мовного табору, учасниками якого із задоволенням стають кращі учні 5-10 класів ліцею. У квітні 2019 року вчитель англійської мови ліцею пройшла навчання на тренінгу GOCamp 2019 для вчителів англійської мови, який проводив ГО «Глобал Офіс» спільно з Regional English Office за підтримки Міністерства освіти і науки України. У роботі табору братиме участь волонтер Корпусу Миру. Сподіваємося, що робота мовного табору буде цікавою та плідною.

Отже, колектив Ліцею № 1 імені Лесі Українки у постійному творчому пошуку та навчанні. Учитель, який вчиться, завжди буде заслуговувати на підтримку та довіру.

Ми за суттєві зміни! Саме тому Ліцей № 1 став учасником інноваційного проекту сприяння розвитку школи Всеукраїнського рівня (наказ МОНУ № 340 від 13.03.2019 р.) за темою «Формування та ініціювання громадянських компетентностей в освітньому процесі на рівні базової середньої освіти у 2018-2021 роках». Претендентів серед закладів освіти відбирали за такими критеріями: мотивація до запровадження змін з поглиблення демократичної культури та розвитку громадянських компетентностей; чітко сформульовані ідеї щодо бажаних демократичних змін у школі; сильна команда, націлена на спільну реалізацію шкільного проекту із залученням усіх учасників навчально-виховного процесу, зокрема батьків та управлінців міста.

Наш заклад представляли директор Рошка Ю.А., соціальний педагог Лавринович Ю.С. та педагог-організатор Мартинюк А.А. Два дні тренінгів дали змогу познайомитися між собою (а це 156 учасників та 14 тренерів, які допомагатимуть у плануванні та реалізації демократичних змін у школах). Попри різний досвід участі у формальних та неформальних освітніх заходах, відмінностей у статусі, віці й переконаннях, учасники тренінгу наполегливо вчилися співпрацювати, взаємодіяти на засадах партнерства і поваги до прав людини. Особисто для нас відкриттям стали методи неформальної освіти, а особливо показовий

СИНДРОМ ЕМОЦІЙНО-ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ПЕДАГОГІВ

ФЕНСКЕ ДМИТРО,
практичний психолог ДНЗ № 6 «Дзвіночок»

Самі розпечені місця в пеклі зберігаються для тих, хто за часів великих моральних випробувань зберігав нейтралітет.

Данте Аліґ'єрі

У період стрімких змін у державі бурхливо відбуваються освітні реформи, які повинні нести в собі не тільки великий розвивальний і навчальний потенціал, а й повинні зберігати здоров'я всіх учасників освітнього процесу. У зв'язку з різним сприйняттям людьми подій, що відбуваються, збільшується кількість внутрішніх суперечностей особистості, з якими не кожний може самостійно впоратися, як правило це призводить до синдрому емоційно-професійного вигорання.

Синдром «емоційно-професійного вигорання» – це один із проявів стресу, з яким стикається людина у власній професійній діяльності. Цей термін – загальна назва тривалих некерованих робочих стресів, конфліктних ситуацій, булінгу й певних видів професійної кризи.

Основними ознаками емоційно-професійного вигорання є швидка втомлюваність, негативізм у спілкуванні з дітьми та їх батьками, колегами, безсоння, апатія та пасивність, почуття провини, зниження самооцінки, підвищена дратівливість, потреба у психостимуляторах (тютюн, кава, алкоголь, медикаменти), порушення у харчуванні (переїдання або відмова від їжі), соматичні захворювання. Важливо знати, що до синдрому емоційно-професійного вигорання схильні люди, які відчувають постійний внутрішній особистий конфлікт, пов'язаний із роботою. Найбільш чутливими до вигорання є молоді (19 – 25 р.), при зіткненні з реальністю, яка не відповідає їхнім очікуванням, отримують емоційний шок, та люди старшого віку (45 – 50 р.). Дуже часто можна спостерігати у чоловіків деперсоналізацію, а у жінок – емоційне виснаження. Потенційною причиною є криза 30 років, яку психологи часто називають «проблемою сенсу життя». Це проявляється в переоцінці цінностей, що кар'єрні досягнення втрачають сенс.

Небезпека синдрому емоційно-професійного вигорання полягає в тому, що йому властиво день у день прогресувати! Загальмувати цей процес дуже важко. На його фоні можуть загострюватися різні хронічні захворювання, розвиватися нові хвороби і навіть змінюватися склад крові. У цей момент спроби подбати про себе, як правило, не дають бажаного результату. І навіть професійна допомога лікаря не приносить швидкого полегшення. Тому найрозумніше – запобігти появі даного синдрому, «задушити його на корені».

На жаль, для профілактики таких станів в наш час дуже мало звертається уваги на наявні ефективні психолого-педагогічні та медичні технології, які спрямовані на збереження здоров'я педагога, що знижують ризик формування синдрому «емоційно-професійного вигорання» і появи кризи професії в цілому.

Академік Павло Сидоров дає ряд рекомендацій, дотримуючись яких можна не тільки запобігти виникненню синдрому, але й досягти зниження ступеня його виразності:

- визначайте і розділяйте короткострокові і довгострокові цілі;
- використовуйте «тайм-аути», які необхідні для забезпечення психічного і фізичного благополуччя (відпочинок від роботи);
- опануйте вміннями й навичками саморегуляції (релаксація, ідеомоторні акти, визначення цілей і позитивна внутрішня мова сприяють зниженню рівня стресу, що веде до вигорання);
- займайтеся професійним розвитком і самовдосконаленням (одним зі способів запобігання від синдрому емоційно-професійного вигорання є обмін професійною інформацією з представниками інших служб, що дає відчуття більш широкого світу, ніж той, який існує всередині окремого колективу, для цього існують різні способи – курси підвищення кваліфікації, конференції тощо);
- уникайте непотрібної конкуренції (бувають ситуації, коли її не можна уникнути, але надмірне прагнення до виграву породжує тривогу, робить людину агресивною, що сприяє виникненню вигорання);
- долучайтеся до емоційного спілкування (коли людина аналізує свої почуття і ділиться ними з іншими, ймовірність вигорання значно знижується або процес цей виявляється не настільки вираженим);
- намагайтеся розраховувати й обдуманно розподіляти свої навантаження;
- вчасно перемикайтеся з одного виду діяльності на інший;
- простіше ставтеся до конфліктів на роботі;
- не намагайтеся бути кращим завжди й у всьому.

Для профілактики емоційно-професійного вигорання працівників зусилля в закладі спрямовуємо на:

- підвищення грамотності педагогів із питань збереження і зміцнення їхнього власного професійного здоров'я;
- допомога у формуванні психологічного захисту від стресів;
- усунення невротичних і психоматичних розладів особистості педагога;
- створення сприятливого психологічного клімату в колективі;
- співпраця з адміністрацією закладу з метою створення безпечного освітнього середовища.

Для запобігання синдрому вигорання практику використання наступних форм роботи:

- індивідуальні та групові бесіди;
- консультації;
- круглі столи;
- брейнстормінги;
- психотренінги;
- психотехнічні ігри і вправи.

З власного досвіду стверджую:

- краще «горять» ті, хто асоціює свою роботу зі своєрідним призначенням, місією; серед психотерапевтів це називається «комплексом рятівника»;
- інтроверти є найбільш схильні до «вигорання»;
- допомоги потребують ті педагоги, які працюють не на результат, а на створення клімату сім'ї, в якому дитина почуває себе комфортно. Природна установка таких педагогів дуже розходиться з вимогами, які до неї пред'являють, а викликає синдром «емоційного згорання»;
- спад професійної діяльності педагогів спостерігається після 10-15 років роботи – так званий період педагогічної кризи, що супроводжується почуттям тривоги, самотності, зневіри у власних силах, домінування негативних переживань.

Знаходьте радість в собі – і вона повертатиме Вам сонячну погоду. Посміхайтесь – і до Вас повернеться безтурботна юність. Вдихайте на повні груди – і Вас наповнить любов та надія.

ДОЗВОЛЬ СОБІ БУТИ ЩАСЛИВИМ

МАРЧУК СВІТЛАНА,
вихователь-методист ЦРД «Дельфін»

Якщо педагоги життєлюбні, активні, доброзичливі одне до одного, дітей та їхніх батьків, то й працюють вони охоче. Без позитивного настрою і гарного самопочуття неможливо взаємодіяти, реалізовувати спільні проекти, ухвалювати конструктивні рішення. Завдання практичного психолога в закладі є мінімізувати ризик емоційного й фізичного виснаження, навчити педагогів уникати цього.

Одним із ефективних засобів навчання педагогів є тренінги, які забезпечують активну участь усіх учасників і максимально задовольняють освітні та особистісні потреби кожного, а метою тренінгу є особистісне і професійне вдосконалення.

В центрі розвитку дитини «Дельфін» практичним психологом закладу Вініченко Катериною Іванівною було проведено для педагогів закладу тренінг «Дозволь собі бути щасливим».

Розпочала психолог свій тренінг дитячим віршем про те, як людина пізнає світ і себе. Педагог пізнає себе для того, щоб істотно поліпшити свою діяльність, зрости як особистість, досягти у своїй праці більш значущих результатів.

Під час проведення вправи-очікування «Метафора настрою» учасники вибирали наосліп метафоричну картку й асоціювали її сюжет зі своїм настроєм та очікуваннями. Майже всі хотіли отримати від тренінгу позитивних емоцій, чогось нового, цікавого, корисного для себе особисто.

Потім була самодіагностика педагогів за допомогою вправи «Хто я?», де більшість із присутніх визначилась, що вони насамперед жінки, дружини, мами, а потім вже і подруги, і колеги тощо. Відповіді різнилися в залежності від характеру, темпераменту особистості, а учасники

тренінгу самі визначали свій перший статус – чи професійний, соціальну роль, в якому статусі проявляють себе найповніше.

Кінцевою метою практичного психолога при проведенні гри «Моя образа» було виробити за допомогою учасників теорію про вплив образи на людину. Присутніх просили пригадати свої образи, згадати свої переживання, описати їх та відобразити у вигляді композиції з декоративних камінців. Рефлексією цієї гри було визначення, що не завжди наші емоції правильні. Іноді тільки час показує, що деякі образи ми пробачаємо одразу, а завдяки іншим з часом ми стаємо кращими та сильнішими. Чи треба відповідати образою на образи, як поводитися з кривдником? Психолог рекомендувала не тримати довго образи на інших людей в собі, тому що, згідно з психосоматикою, задушені в душі людини образи викликають хвороби у того, хто довго ображається. Прощаючи, ми покращуємо своє здоров'я і розчищаємо місце в своїй душі для чогось нового.

Гарною руханкою стала наступна проведена психологом гра «Броунівський рух». Учасники стають у коло, притиснувшись один до одного плечима. Одному з учасників пропонується стати в коло і будь-якими способами вийти з нього, а іншим учасникам міцно замкнути це коло і, будь-що, не дати вийти з нього людині в колі. Як тільки не намагалися учасники гри вийти з цього кола: і фізично проривались, і морально тиснули на інших,

деякі хитрували, інші просто здавались. Все це потім обговорювалося присутніми, де висновком було те, що кожна людина, залежно від своїх індивідуальних рис характеру, середовища, зовнішніх обставин і т. ін., як може, пробиває собі дорогу в житті, досягає успіхів, а дехто просто зразу ж здається, не докладаючи зусиль.

Найприємнішим моментом тренінгу для педагогів стало малювання кавою. Учасники за допомогою розчищеної кави створювали малюнки відповідно до своїх уподобань, уяві, фантазії та здібностям. Із задоволенням релаксували запахом кави, звучанням приємної медитативної музики, потім ділилися своїми думками про власноруч створений шедевр.

Справжнім ритуалом прощання стала вправа «Відверто кажучи...». Учасники тренінгу поділилися своїми враженнями від тренінгу, особистими відкриттями знань про себе та свій внутрішній світ. Йшли всі з тренінгу з позитивними емоціями, адже гарний настрій педагога – запорука успішності, гарантований позитивний мікроклімат під час освітнього процесу.

ВИВЧАЄМО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ОРІЄНТИРІВ ЗАСОБАМИ КАЗКИ В УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ЯК ФОРМА СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ТВОРАХ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

СВІТЕЛЬСЬКА-ДІРКО СВІТЛАНА,
заступник директора з виховної роботи
Ліцею № 11

Проблема соціалізації молоді в нашій державі сьогодні є надзвичайно важливою. Адже від того, в якому напрямі буде йти ця соціалізація, на яку духовну орієнтацію буде спиратися особа залежить не тільки доля конкретної людини, але і українського суспільства в цілому. Соціалізація особи як суспільного явища йде впродовж всього життя людини і дуже важливим є те, які орієнтири з допомогою сім'ї, вчителів, школи і т.д., стануть для дитини життєствердними.

Відомо, що сьогодні, і на це особливо наголошують українські науковці, батьківське піклування здебільшого зводиться до споживацького рівня: одягнути, нагодувати, забезпечити іграшками тощо. Неправильне, спотворене виховання, писав В.О. Сухомлинський, в статті «Процес соціалізації» веде до небезпеки, яку я назвав би викривленням бажань. Ця небезпека полягає в тому, що дитина з перших кроків свого свідомого життя не вчиться розрізняти бажання і потреби. Звичка задовольняти будь яке бажання призводить до притуплення чутливості до інтелектуального, емоційного світу інших людей. Якщо ця звичка

вкоренилася, якщо дитина прийшла з нею до школи, то інших людей вона розглядатиме тільки як джерело задоволення своїх бажань. А це неприпустимо в суспільстві.

Як наслідок такої споживацької філософії, наголошують вчені, призводить до зростання цинізму, егоїзму, грубості, жорстокості, байдужості. Тому основною освітньою проблемою виступає реалізація кожною людиною людяності як стосовно себе, так і світу в цілому.

Формування духовних орієнтирів спочатку повністю закладається в сім'ї: пізніше набуває свого розвитку в дитсадку, але особливо потужно – в школі. І, звичайно ж, в початкових

класах. Як зазначав великий педагог і гуманіст В.О. Сухомлинський, дитина молодших класів сприймає світ домінантно емоційно, через почуття, де духовні орієнтири набирають конкретних форм. І засобом їх конкретизації, стверджував В.О. Сухомлинський, є казка, яка є неповторна і ні з чим порівняна школа уяви, фантазії, висловлена дохідливо, переконуючи з врахуванням всіх вікових і освітніх рівнів. Зміст казки, доводив великий педагог, особливо легко засвоюється дитячою душею, а згодом те, що закладено в казці набуває свого відточення в учнів старших класів і раціоналізуючись стає життєвою основою в подальшому існуванні людини.

Майже всі казки В.О. Сухомлинського мають глибокий соціальний зміст, який унаочнює дитині побачене, почуте, пережите, робить зрозумілішим всі складні процеси суспільного буття. Школяр якби прикладає те, що є насправді до того, про що говорить казка. І вона якби висвітлює події в їх чистому виді. Від того, наголошував видатний педагог-гуманіст, що відкрилося дитині в навколишньому світі в роки дитинства, що її захопило і викликало подив, що примусило плакати і переживати – не від особистої образи, а від переживання за долі інших людей – від цього залежить яким буде ваш вихованець. Перед учнем молодших класів з особливою силою відкривається багатоманітний світ з усіма його суперечностями і складностями. Дитина бачить у ньому красиве і потворне, справедливе і несправедливе, шляхетне і підле, щастя і горе тощо.

Казка для дітей, наголошував В.О. Сухомлинський в статті «Кімната казки» – це не просто оповідання про фантастичні події;

це цілий світ, в якому дитина живе, бореться, протиставляє злу свою добру волю. Слово в казці, зазначає педагог-гуманіст, знаходить свою реальну форму вирішення духовних сил дитини, як в грі – рухи, в музиці – мелодію. Дитині хочеться не тільки слухати пісню, а і самій співати, не тільки спостерігати за грою, але і брати в ній участь.

Без казки, вважав В.О. Сухомлинський, не може бути і мови про соціалізацію особи. В казці, доводив великий педагог, закладений багаторічний досвід людства. Ми переконані, писав він, що етичні ідеї, закладені в казках стосовно добра і зла, стають надбанням лю-

дини при умові, коли вона прочитає про них і засвоїть вербально чи невербально в дитячому віці. Без казки, вважав В.О. Сухомлинський, в житті людини випадає величезний пласт її існування як особи. Без перебільшення можна сказати, наголошував він, що читання казок в дитинстві – це шлях до серця дитини, дотик до людської шляхетності, проникнення в найпотаємніші куточки дитячої душі. Слово, яке розкриває благородні ідеї, назавжди відкладає в дитячому серці крихти людяності, розширює кругозір, гуманізує людину, тобто створює осереддя того, що ми називаємо соціалізацією.

LEGO В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЛИСА ЛЮБОВ,
вихователь-методист ДНЗ № 2 «Калинка»

Пошук нових, нестандартних та ефективних форм організації освітнього процесу є одна з основних напрямків організації педагогічного процесу в ДНЗ № 2 «Калинка». Саме тому, наш дошкільний навчальний заклад став одним з учасників проекту «Сприяння освіті в Україні The LEGO Foundation», що дало змогу отримати від данського фонду комплекти методики «Шість цеглинок».

У січні 2019 року з метою опанування цієї методики група педагогів нашого закладу на чолі завідувача Кузьменко Л.В. пройшли тренінгові навчання «Упровадження методики «Шість цеглинок» в освітній процес» у місті Житомирі. Набутими знаннями та враженнями ми поділились з колегами та батьками, провівши інтерактивні батьківські збори та майстер-класи.

Із захопленням занурились педагоги у безмежний світ гри з LEGO разом з вихованцями. Основою методики є шість цеглинок LEGO. Педагоги нашого закладу намагаються використовувати шість цеглинок LEGO у будь-якій діяльності, при цьому проявляючи власну креативність та творчість, вигадуючи віршовані супровід до ігор та самі ігри, відповідно віку

дітей. Наші вихованці дуже полюбили робити ранкову гімнастику з цеглинками LEGO. А гімнастика пробудження після денного сну стає неймовірно цікавою подією, коли можна зробити масаж спинки один одному цеглинками або самомасаж, і наостанок зібрати кольорові цеглинки пальчиками ніг у кольорові відеречка. Гарні емоції та настрої після таких вправ діткам гарантовано, а ще звичайне поліпшення та зміцнення здоров'я. Так само весело і цікаво фізінструктор нашого закладу організовує і проводить тематичні Дні здоров'я з неймовірно цікавими естафетами, змаганнями, сюжетно-спортивними подорожами з цеглинками LEGO. Діти отримують задоволення, а педагоги радість від щирих дитячих посмішок.

Наш дошкільний навчальний заклад має художньо-естетичний напрям, тому використання цеглинок LEGO в образотворчій діяльності є необхідністю. Дітки на чолі з вихователем по зображувальній діяльності у художній майстерні створюють візерунки, використовуючи цеглинки як штамп піки. Це розвиває творчі нахили малят. За допомоги цеглинок LEGO наші вихованці вчаться складати прості за сюжетом казки, вимірювати ширину і довжину предметів, експериментувати. А вправ із застосуванням цеглинок – просто безліч. Отже, LEGO – це ціла палітра гри

і є одним із дієвих засобів у роботі з дітьми. На власному досвіді педагоги нашого дошкільного закладу відкрили для себе, що LEGO є простим і практичним інструментом, відкритою системою, що дає дитині змогу робити перші відкриття, досліджувати, експериментувати, пізнавати світ і себе в ньому, творити та імпровізувати доскоchu. А педагогам LEGO дає можливість глибоко осягнути поняття «навчання через гру» і практично реалізувати цей підхід з дітьми.

СТЕЖКАМИ МУДРОСТІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ТКАЧУК СВІТЛАНА,
завідувач ДНЗ № 5 «Віночок»

Дитинство – найважливіший період людського життя, не підготовка до майбутнього життя, а справжнє, яскраве, самобутнє, неповторне життя. І від того, яке було дитинство, хто вів дитину за руку в дитячі роки, що ввійшло до її розуму й серця з навколишнього світу, – від цього значною мірою залежить, якою людиною стане сьогоднішній малюк.

В.О. Сухомлинський

Ім'я Василя Олександровича Сухомлинського відоме далеко за межами України. З плином часу інтерес до творчої спадщини відомого педагога зростає і поширюється. Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського особливо актуальні в наш час, вони позначені гуманізацією освітнього процесу в закладі освіти, спрямовані на виховання творчої особистості, гідного громадянина України, пронизані ідеєю людяності, доброчинності, любові. За допомогою його художнього слова можна доторкнутися до найтонших струн дитячої душі.

Колектив дошкільного навчального закладу № 5 «Віночок» протягом 2018-2019 навчального року впроваджував творчу спадщину великого Вчителя, бо в жодного педагога немає такого матеріалу по вихованню обдарованої особистості, яке так необхідно нам сьогодні. Основною метою нашого закладу є згуртування колективу на реалізацію творчих завдань виховання і розвитку дошкільника, удосконалення професійної майстерності педагогів, використовуючи при цьому безцінні скарби творчої спадщини В.О. Сухомлинського. Застосування інноваційних технологій,

інтерактивних методів стали стимулятором у діяльності колективу.

Освітній процес у закладі спрямований на забезпечення і розвиток кожної дитини відповідно до її індивідуальних особливостей, зміцнення фізичної і розумової працездатності. Особливу увагу педагоги приділяють соціалізації дитини, засвоєнню нею відповідних цінностей і норм національної та загальнолюдської культури, адже в дошкільному віці закладаються основи соціальної компетентності.

Вивчення кожної дитини, плекання її таланту надає можливості педагогам створити життя малюка активним, корисним, насиченим різними видами діяльності, які повністю розкривають здібності вихованців, при цьому спиратися на праці великого Вчителя.

Протягом навчального року в ДНЗ проведені різноманітні заходи щодо впровадження ідей В.О. Сухомлинського в освітній процес, зокрема:

- тематичний тиждень присвячений 100-річчю від дня народження В.О. Сухомлинського «Стежками творчості В.О. Сухомлинського»;
- педагогічні читання «Золоті розсипи педагогічних ідей В.О. Сухомлинського»;
- цикл бесід з дітьми «Все починається з добра» (за сторінками творів В.О. Сухомлинського);

- методична година «Вивчення педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського в самоосвітній діяльності вихователів»;

- конкурс «У кожній казці мудрості перлина» (створення книжки власними руками за казками та оповіданнями В. Сухомлинського);

- виставка дитячих книг з творами В.О. Сухомлинського «Колиска мудрості і знань»;

- інтегровані заняття на основі змісту творів В.О. Сухомлинського на тему: «Казка в гості завітала», «Чужої біди не буває», «Для чого півневі гребінець»;

- батьківські збори «Мудрість батька, ласка матері у сімейному вихованні дитини»;

- на базі дошкільного закладу для педагогів міста провели консультпункт «Стежками творчості В.О. Сухомлинського»;

- музична вистава «Чарівні казки Клена» за мотивами казки В. Сухомлинського «Осінні сніг Клена». Сюжет вистави надзвичайно простий і зрозумілий, глядачі не нудьгували, вони були безпосередніми учасниками того, що відбувалося в залі. Театр – це завжди цікаво, емоційно, це завжди свято. А цього разу і відповідально, бо серед глядачів вистави були почесні гості нашого закладу – науковий співробітник лабораторії психології дошкільника Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, кандидат психологічних наук С.О. Ладивір, науковий співробітник О.І. Федорчук, викладач ЖОІППО кандидат психологічних наук Т.В. Завязун. Висловивши схвальні відгуки про виступ вихованців, наші гості зазначили, що казки Сухомлинського – це вічна мудрість життя, а його безцінна педагогічна спадщина слугуватиме нашій освіті сьогодні і завтра, це цінне джерело безперервного розвитку та вдосконалення професійної і психолого-педагогічної майстерності.

НАВЧАЮЧИСЬ ПРАЦЮЄМО, ПРАЦЮЮЧИ НАВЧАЄМОСЬ

ГОДУН ЛІДІЯ,
методист ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»

Щоб реалізувати свої мрії в реальний успіх, Ви повинні працювати. Працювати багато, наполегливо, постійно – це шлях до вдосконалення і максимальному результату.

Джон Паттерсон

Конкурентоспроможність будь-якої держави на світовому ринку та якість життя її населення напряму залежить від рівня професійної підготовки кадрів. Інтенсивний розвиток глобалізаційних процесів викликає революційні зміни не лише у світі економіки та фінансів, а й на ринку праці та в системі освіти. Як у вітчизняній, так і в зарубіжній теорії й практиці роблять спроби розв'язати проблеми підготов-

ки молоді до вступу й адаптації у світі праці. Найбільший інтерес викликає дуальна система професійного навчання.

Дуальна система навчання, за своїм змістом, означає паралельне навчання у освітньому закладі та на виробництві. За основу цієї системи покладено принцип взаємного зв'язку теорії з практикою, що дозволяє учням не лише знайомитися з виробництвом, але й засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств промисловості.

Мета впровадження елементів дуальної форми навчання – подолання диспропорції між пропозицією щодо надання освітніх послуг професійно-технічними навчальними закладами та запитами роботодавців щодо структури навчально-виробничого процесу, змісту та обсягу навчальних планів і програм, якості підготовки робітничих кадрів, надання

можливості мобільно реагувати на зміни виробничих технологій та модернізувати зміст професійної освіти, враховувати вимоги конкретних підприємств, установ, організацій – замовників робітничих кадрів при організації навчально-виробничого процесу.

Основне завдання упровадження елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, а також підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання.

Для підприємств – це можливість підготовки робітничих кадрів, безпосередньо, під своє виробництво, виробничі технології та обладнання, максимальна відповідність корпоративним

інтересам, економія часу та коштів на пошук та підбір робітників, їх перенавчання та адаптація до умов конкретного підприємства. До того ж, у підприємства з'являється можливість перспективного планування заміни робітничих ресурсів та відбору кращих здобувачів професійної освіти, оскільки за час навчання можна виявити їх сильні та слабкі сторони. Молоді робітничі кадри швидко пристосовуються до ритму виробництва, витрачаючи мінімально часу для адаптації, що позитивно впливає на імідж підприємства та заклад освіти.

Складові дуального навчання:

- договори на підготовку за дуальною формою навчання (2-х сторонні, 3-х сторонні);
- розробка навчального плану у співвідношенні 70%/30% (професійно-теоретична і професійно-практична підготовка на виробництві);
- розробка спільно з роботодавцями робочого навчального плану, освітніх програм;
- закріплення наставників – робітників підприємства.
- Переваги використання дуальної системи навчання у порівнянні з традиційною:
- училище працює у тісному контакті з підприємствами замовниками кадрів, враховує їх вимоги до майбутніх фахівців;
- зацікавленість керівників підприємств у практичному навчанні свого майбутнього робітника;
- усувається розрив між теорією та практикою;
- формування в учнів високої мотивації отримання знань та набуття професійних навичок;
- вплив керівників практики від підприємства з великим досвідом роботи на формування в учнів професійних компетентностей;
- можливість вивчення в умовах виробництва нових виробничих технологій та нового устаткування.

Відповідно до програми дуальної системи навчання викладачі та майстри виробничого забезпечують здобувачів професійної освіти теоретичними знаннями, достатньою професійною орієнтацією та подальшим працевлаштуванням. Здобувачі професійної освіти за дуальною системою рано набувають добрі знання й стійкі професійні прийоми та навички роботи, самостійність і безболісну адаптацію до дорослого життя, у них з'являється впевненість у завтрашньому дні.

З метою реалізації завдань професійно-технічної освіти в умовах стрімкого розвитку виробництва, швидкої зміни виробничих технологій перед Новоград-Волинським вищим професійним училищем постають задачі

підготовки кваліфікованого робітника, що відповідає корпоративним інтересам підприємств замовників кадрів.

В цьому навчальному році елементи дуальної системи навчання ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище» розпочали впроваджувати з професій «Столяр будівельний, різьбяр по дереву та бересту» та «Кравець, вишивальник». Здобувачі професійної освіти проходять виробниче навчання та практику на ПП «Меблева фабрика «МІРТ» та швейній фабриці ПрАТ ВКФ «Леся». Також майстри-наставники, працівники меблевої фабрики «МІРТ», проводять заняття виробничого навчання з професії «Різьбяр по дереву та бересту», як на базі підприємства так і в майстернях училища.

Ще один напрямок спільної діяльності училища і підприємства – проведення теоретичних

уроків з професії «Кравець, вишивальник» спеціалістами швейної фабрики на своїй базі за наперед узгодженим переліком навчальних тем. В чому цінність цих уроків? В тому, що на цьому підприємстві є колосальна можливість не тільки ознайомитися, а й попрацювати за найсучаснішими технологіями. Наступний напрямок – оновлення матеріально-технічної бази навчальних майстерень училища. ПрАТ ВКФ «Леся» передала училищу 11 швейних машин фірми «Джукі».

Після закінченню навчального закладу випускники училища, в своїй більшості, працевлаштовуються на швейну фабрику ПрАТ ВКФ «Леся» та ПП «Меблева фабрика «МІРТ», адже вони вже адаптовані до роботи у виробничих цехах, де використовується сучасне обладнання і прогресивні технології, які діють на цих підприємствах.

ДОПОМАГАЄМО МОЛОДИМ КОЛЕГАМ

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З МОЛОДИМИ ВЧИТЕЛЯМИ

ЛІНЧУК ВАЛЕНТИНА,
методист інформаційно-методичного центру

За 45 років роботи на педагогічній ниві, із них – 28 років на посаді методиста інформаційно-методичного центру, керувалась і керуюсь принципом, що початкова школа має бути школою радості, пізнання, виховання та розвитку. Для цього, переконана, необхідно підготувати та сформувати такого учителя, класовода, наставника, який би все життя вчився, освоював найновіші досягнення сучасної методики, педагогіки та психології. Моїм незмінним кредо є: надавати дієву практичну допомогу вчителям, сприяти підвищенню ними педагогічної майстерності, формувати творчі працездатні колективи, радіти успіху кожного, ростити гідну зміну, вести пошук сучасних форм і методів роботи з вчителями, включаючи їх у творчу діяльність. Тобто: дійти до кожного вчителя!

Після проведеного діагностування (проводиться через кожних п'ять років) та узагальнення результатів, методичну роботу диференціювали. Так в місті почала діяти «Школа майстрів педагогічної праці», «Школа молодого вчителя та вихователя ГПД», творчі групи об'єднали золоту середину педагогів.

Молоді та малодосвідчені спеціалісти, а їх на сьогодні близько 35%, як засвідчили діагностичні карти, найбільше потребують методичної допомоги. Тому під час зустрічі за круглим столом у вересні місяці ми визначаємо низку проблем, які потребують глибокого опрацювання. Окремі питання вносимо до індивідуальних планів стажування молодих фахівців, але основна робота з професійного зростання молодого спеціаліста відводиться на постійно діючу «Школу молодого учителя та вихователя ГПД», в якій заняття ведуть досвідчені педагоги.

Основними завданнями школи є: надати допомогу молодим учителям у формуванні вмінь застосовувати теоретичні знання, одержані під час навчання у закладах вищої освіти у конкретній практичній діяльності; ознайомити із сучасними засобами навчання, допомогти у засвоєнні методики їх викладання; детально схарактеризувати сучасні традиційні та нетрадиційні методи й прийоми навчання; знайомити молодих спеціалістів з перспективним педагогічним досвідом; організувати творчу зустріч

із досвідченими вчителями; залучати молодих спеціалістів до науково-дослідницької, експериментальної та пошукової діяльності; розкрити психолого-педагогічні особливості роботи зі здібними та обдарованим учнями.

Усі заняття в школі об'єднані проблемою «Шляхи підвищення ефективності уроків в початкових класах», що передбачає такі форми роботи: протягом року методист ІМЦ, заступники директорів шкіл відвідують та аналізують уроки молодих спеціалістів; молоді вчителі відвідують уроки наставників, майстрів педагогічної праці, знайомляться з кращими педагогічними лабораторіями; робота при ІМЦ та в кожному ЗЗСО «Школи наставника»; звіт наставників про роботу з підопічними; проведення місячника молодого спеціаліста, під час якого збільшується кількість взаємовідвіданих уроків, позакласних заходів, зустрічей у «творчих лабораторіях», проведення виставки наочних та дидактичних посібників, розробок уроків з найактуальніших питань як молодих спеціалістів, так і наставників; завершується місячник відкритими уроками, під час яких молоді спеціалісти демонструють власні педагогічні вміння та знахідки.

Так, у 2018-2019 навчальному році відбулися засідання «Школи молодого учителя початкових класів та вихователя ГПД» на базі ІМЦ, Ліцею № 4, ЗОШ № 6. Досвідом роботи з молодими колегами люб'язно поділився колектив шкільного методичного об'єднання учителів початкових класів, а саме: вчителі вищої кваліфікаційної категорії Сільвертук В.А., Грибнюк Н.А., Сергієнко Г.С., Герасимчук Л.О., Галицька В.І., Горбовська Г.С., Ящук А.І., Мартинюк Г.І., Лавренюк Ж.А., вчитель другої кваліфікаційної категорії Демчишина Т.С.

Під час засідання було розглянуто питання актуальності впровадження ранкових зустрічей, особливостей їх проведення, ознайомлено з класифікацією інтерактивних технологій, де особливу увагу спрямовано саме на творчо-розвивальні вправи, які актуальні в умовах сучасності та необхідності виховання всебічно гармонійно розвинутої особистості. Особливу подяку висловили молоді вчителі за поради щодо використання методів «Ейдетики», використання проектних технологій в позакласній роботі, побудову асоціативних ланцюжків при вивченні складного для дитячого сприймання навчального матеріалу, організації роботи вчителя та асистента учителя в інклюзивних класах та розвитку творчих здібностей учнів. Знання, які отримали молоді педагоги, були цінними, актуальними, насиченими та різносторонніми. Це дозволило кожному взяти для себе саме те, чого він потребує для свого професійного зростання.

Заступники директорів Ліцею № 4 та ЗОШ № 6 з навчально-виховної роботи ознайомили присутніх з освітнім середовищем НУШ навчальних закладів. Досвідом роботи з організації навчального середовища поділилися також вчителі перших класів.

На базі ЗОШ № 7 відбулося засідання «Школи наставника», під час якого молоді учителі початкових класів Нікончик Л.Л., Гузик М.У., Каленюк І.П. проводили відкриті уроки та самоаналіз уроків, аналізували уроки колег, захищали типи уроків. Наставники молодих колег – Герасимчук О.П. (заступник директора з навчально-виховної роботи ЗОШ № 7), керівник ШМО ЗОШ № 7, заслужений учитель України Романюк О.А. поділились досвідом наставництва, надали поради та рекомендації щодо підготовки молодого учителя до уроку, а саме: вчитайся у розділ програми, який потрібно вивчити на даному уроці, а в деяких випадках і пояснювальну записку до програми; сформулюй задум уроку, дай відповідь на запитання, чого б ти хотів досягнути в результаті його проведення, сформулюй мету уроку; вибери з усього арсеналу методичних прийомів найоптимальнішу для даного матеріалу і для даних учнів; зібрав обрані прийоми зі своїми можливостями, змодельуй свої дії на даному уроці; продумай структуру уроку і зафіксуй усе знайдене в плані-конспекті; повтори подумки або вголос вузлові елементи плану, продумай непередбачені обставини, знайди і зафіксуй запасні варіанти; не витрачай багато часу для перевірки домашнього завдання, використовуй різні форми перевірки, введи систему взаємоперевірки; коли пояснюєш новий матеріал, намагайся вичленити про-блеми, пропонуєш учням вирішувати їх самостійно; не спіши виправляти помилку учня, краще, якщо її виправлять однокласники; використовуй всі наявні можливості для реалізації принципів розвивального навчання; пам'ятай – кожний урок не повинен бути схожим на попередній.

Протягом багатьох років я працюю над проблемною темою «Розвиток творчого потенціалу педагогічних кадрів у системі методичної роботи». Проведено моніторинг ефективності та результативності багаторівневої методичної роботи. Постійно вивчається стан самоосвітньої роботи вчителів початкових класів у міжкурсовий та міжтестатаційний періоди. Результати узагальненого опитування педагогів свідчать про те, що підвищується науковий рівень учителів, який дає змогу постійно вдосконалювати методику викладання предметів, втілювати в навчальний процес перспективний педагогічний досвід та новітні технології. Досвід з проблемної теми методиста вивчено та узагальнено лабораторією початкових класів КЗ «ЖОІППО» ЖОР, демонструвався на курсах при Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти та виставці передового педагогічного досвіду в м. Києві під час проведення «Калейдоскопу ідей» у рамках Дня початкової освіти, висвітлено в газеті «Початкова освіта» видавництва «Шкільний світ». Педагогічна майстерність не є вродженою, а набутою. Методична служба міста робить все можливе, щоб кожен учитель став майстром, а початкова школа – школою пізнання, радості, розвитку, самовдосконалення.

ПРАЦЮЄМО З БАТЬКАМИ

ПАРТНЕРСТВО ЯК ФОРМА ПІДТРИМКИ БАТЬКІВ
ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

БОРИС НАТАЛІЯ,
директор інклюзивно-ресурсного центру

Одним з головних напрямків роботи інклюзивно-ресурсного центру є налагодження співпраці та партнерства з батьками дітей з особливими освітніми потребами. Адже саме вони безпосередньо є активними учасниками інклюзивного навчання дитини.

Сім'ї, в яких виховуються особливі діти, живуть під вантажем численних проблем. Не кожен батько чи мати виявляються здатними прийняти недугу дитини, а психотравмуюча ситуація може здійснювати негативний вплив на психіку батьків та ускладнювати їхнє ставлення до дитини. Декого з батьків трагічність ситуації надламує.

Свою роботу з батьками будуємо на принципах поваги до батька і матері, розуміння їх турбот. Адже така сім'я потребує емоційної підтримки.

Під гаслом «Разом ми сім'я щаслива, в нас дитина особлива» було організоване свято активного сімейного відпочинку для сімей, які виховують дітей з особливими освітніми потребами, присвячене Міжнародному дню сім'ї. Мета заходу – об'єднати та показати особливу сім'ю в її цілісності та багатогранності.

Батьки та діти долучалися до флешмобу на підтримку сімей. Кульки, випущені в небо стали символом зміцнення сімейних зв'язків між батьками й дітками. Маленьких гостей свята зустрічали та розважали казкові герої. Працювала фотозона для сімейного фотографування. Діти з батьками відвідували різноманітні локації: боді-арт «Дивовижний пензлик» (аквагрим); територія творчості «Творимо разом» (спільно виготовляли фоторамки); планета талантів «Дитячі перлинки» (діти розповідали

віршики, співали пісні, презентували власні вироби, за що отримували призи); спортивна «Рухливі сімейки» (спортивні змагання між сім'ями), ігрова «Спіймай позитивні емоції» (волонтери в костюмах казкових героїв розважали дітей); дівоча краса «Модна зачіска», шашкова зона та інші.

Після завершення свята діти з особливими освітніми потребами отримали сертифікат на безкоштовне відвідування дитячого кафе.

Родини, що долучилися до забави, активно й весело провели суботній день та щиро дякували за креативний захід. З метою фінансової підтримки заходу, було залучено

ряд благодійників та волонтерів, завдячуючи яким свято було яскравим і різноманітним. Працювала велика команда однодумців, яка залучилася до розбудови інклюзивного простору в нашому місті.

Такі інноваційні педагогічні підходи до роботи сприяють кращій соціалізації батьків та дитини з особливими освітніми потребами. Саме з власної сім'ї дитина виносить у доросле життя перші уявлення про морально-людські цінності, норми поведінки, характер взаємовідносин між людьми, а досвід соціального спілкування найчастіше має вирішальне значення в розвитку дитини.

НОВИЙ ФОРМАТ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ

ТЕСЛЕНКО ОЛЕНА,
методист інформаційно-методичного центру

На сучасному етапі самоствердження української держави педагогічна діяльність належить до найбільш значущих професій за складністю та відповідальністю. Педагог має сформувати у молодого покоління ціннісні координати життєдіяльності, а в часи кардинальних економічних, політичних і соціальних змін, для яких, поряд із позитивними тенденціями, характерні втрата, розмитість, підміна ціннісних орієнтирів, проблема набуває особливої ваги. Велика відповідальність покладается на вихователя закладу дошкільної освіти, адже він формує підґрунтя ціннісної картини світу в дітях.

Вимоги суспільства до виховання ціннісних орієнтацій дітей дошкільного віку пред-

ставлено в державних документах, зокрема, Базовому компоненті дошкільної освіти, який ґрунтується на основних положеннях Міжнародної конвенції ООН про права дитини, Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства».

Закон України «Про освіту» покладає на батьків відповідальність за розвиток і виховання власних дітей. Відтак, вкрай важливим є об'єднання виховних зусиль дошкільного навчального закладу і сім'ї на користь дитини.

Важливою умовою створення єдиного простору розвитку повинні стати вироблення і прийняття єдиних вимог, що пред'являються до дитини вдома та в дитячому садку. Це сприяє не тільки створенню психологічного комфорту для дитини, а й зміцненню авторитету батьків і педагогів.

Задача номер один для педагогічних колективів закладів дошкільної освіти – використовуючи старі, традиційні методи роботи з родинами, наповнити їх сучасним змістом, новими пріоритетами, зміщеними акцентами на індивідуальну роботу із сім'ями, вивчення стилів сімейного виховання, проблем окремо взятої родини, забезпечення кожного члена родини порцією адресної допомоги.

Проте поза увагою залишилося питання, за допомогою яких форм та методів роботи заклад дошкільної освіти має взаємодіяти із сім'ями вихованців, щоб забезпечити формування ціннісних орієнтацій дітей і дорослих.

У всіх чинних законодавчих документах України задекларовано положення про те, що відповідальність за виховання, розвиток і навчання дітей несе сім'я. Однак переважна

частина сучасних батьків цього не усвідомлює, перекладаючи відповідальність за розвиток своєї дитини на соціальні інститути, а саме дошкільний заклад та школу. Інша ж частина свій обов'язок перед суспільством і державою розуміє, але часто не знає, як саме правильно виховувати і розвивати дитину.

Однією з найактуальніших задач, що стоять сьогодні перед дошкільною установою є організація роботи з сім'єю.

У теперішній час існують різноманітні методи та форми педагогічної просвіти та співпраці з батьками, як традиційні, які широко та давно використовуються у практиці закладів дошкільної освіти, так і новаторські, нетрадиційні.

Аналіз результативності використання різних форм взаємодії з батьками, а також участь у міському експериментальному проєкті «Особистісно зорієнтований підхід: практичний аспект взаємодії з дитиною» дозволили закладам дошкільної освіти міста внести певні корективи в цю роботу й застосувати низку інноваційних підходів. Проєкт здійснювався спільно з лабораторією психології дошкільника Інституту психології ім. Г.С. Костюка (завідувач Піроженко Т.О.), під керівництвом наукового консультанта кандидата психологічних наук Ладивір С.О. та наукового співробітника Федорчук О.І.

Під час однієї з таких зустрічей, Світлана Олексіївна звернула нашу увагу, здавалося б на перший погляд, на дуже просту річ: правильна зустріч дитини вранці та передача її ввечері батькам. Наголосила на необхідності наповнювати змістом ранкові та вечірні години зустрічі з батьками вихованців. Ми вирішили запровадити таку форму роботи з батьками «Із рук в руки» під гаслом: «Пра-

вильно зустрінь дитину вранці й передай її ввечері батькам». Метою такої форми роботи було: акцентування уваги батьків на емоційний стан дитини, уміння визначати і правильно пояснювати певні поведінкові прояви малюків. Мама зникає розповідати про свою дитину, а педагог тим часом (опосередкований вплив на батьків) вчить маму спілкуватися з дитиною (модель спілкування педагога з дитиною) враховуючи такі критерії психолого-педагогічного впливу на батьків: уміння чути дитину, уміння бачити дитину, уміння відчувати (емоційний настрій), уміння говорити з дитиною, тактильний контакт.

Серед педагогів закладів дошкільної освіти було проведено анкетування, з метою виявлення розуміння та змісту зустрічі дитини вранці та передача її ввечері батькам. В результаті анкетування було виявлено, що емоційний стан дитини залишається поза увагою, як педагогів, так і більшості батьків, відсутній аналіз отриманої інформації та спостереження під час ранкової зустрічі з подальшим її використанням протягом дня (індивідуальна робота, обігравання конкретних ситуацій, ігрова та навчальна діяльність).

Педагогам було запропоновано ведення рефлексивного щоденника, в якому фіксувалися спостереження за моделлю поведінки дитини та батьків під час ранкової зустрічі та вечірніх годин. Така форма роботи з батьками дала позитивні результати: розвиток спостережливості у батьків, розуміння чуттєвої сфери її поведінки власних дітей.

Ефективними стали методи й прийоми, які були використані для діагностування педагогів і батьків: автоінтерв'ю «Емоційна взаємодія мами та дитини», «Дозвілля моєї дитини»; анкети «Рефлексія власних ціннісних орієн-

тацій», «Сімейні читання та значення книги у житті родини», «Про дитину і садок»; бліц-опитування дітей «Мій тато».

Варто відзначити як позитивний момент, що найефективнішими методами у створенні педагогічного простору, на думку педагогів та батьків, були «Звягельські діалоги» за участю С.О. Ладивір, «Запитуйте – відповідаємо» – консультації провідного наукового спеціаліста, групові та індивідуальні консультації для батьків («Як виховується співчуття?», «Причини афективних проявів поведінки дитини», «Виховання – майстерність любити дитину», «Чи знаємо ми свою дитину?», «Що стоїть за вередуванням, впертістю, агресивними сплесками?», «Як оберігати власне «Я» дитини?» тощо), адресна допомога, поради та рекомендації у батьківських куточках, «Батьківське віконечко» (підготовка батьками інформації з досвіду сімейного виховання в письмовому вигляді «Гідний вчинок нашої дитини», «Розв'язання конфліктної ситуації у сім'ї» тощо; «Кишенькова бібліотечка» (інформація для батьків з питань виховання, розвитку і навчання дітей у вигляді міні-буклетів, збірок, пам'яток. Дні відкритих дверей, заняття-тренінги для батьків, День батьківського самоврядування.

Завдяки співпраці науки і практичного досвіду ми маємо позитивні зрушення у характері взаємодії педагогів з батьками і дітьми.

Ми впевнені, що розв'язання проблеми формування ціннісних орієнтацій дитини дошкільного віку в сучасному соціопросторі потребує посиленої уваги з боку батьків та педагогів.

Наразі маємо зрозуміти, що тільки об'єднавши зусилля педагогів і батьків у вихованні та розвитку дитини, ми забезпечимо їй щасливе дитинство.

ВИХОВНА ФУНКЦІЯ СІМ'Ї

ПШЕНИШНА ЛЮДМИЛА,
учитель початкових класів ЗОШ № 6

Тільки разом з батьками, спільними зусиллями, вчителі можуть дати дітям велике людське щастя.

В.О. Сухомлинський

Родинне спілкування є надзвичайно важливим. Взаємовідносини батьків і дитини – це важливе джерело дитячого розвитку. Адже зв'язок між батьками та дітьми відноситься до найбільш сильних людських зв'язків. Щастю дитини сприяють доброзичлива атмосфера і така система сімейних стосунків, яка дає почуття захищеності, любові й прийняття. Усвідомлюючи свою відповідальність за успішне виховання дитини, батьки беруть на себе основну турботу про виховання дітей, розуміють необхідність формувати особистість дитини з малих років, зміцнювати контакти з нею. Проте багато завдань сімейного виховання не здійснюються з різних причин. Одна з істотних причин – недостатня педагогічна культура батьків. Їм часто бракує етичних, юридичних, психологічних і педагогічних знань, важливих практичних вмінь.

Ростуть діти, а разом з ними повинні рости батьки: змінюється стиль спілкування, вимоги, індивідуальні особливості певного періоду дитинства. Як навчити цього батьків і матерів... Соціально відповідальні батьки багато зусиль затрачують для того, щоб їхні діти виросли досконалими особистостями, максимально самореалізувалися в житті. Однак ці зусилля не завжди дають очікувані результати, що великою мірою залежить і від системи сімейних цінностей, рівня особистісної культури кожного з батьків, у тому числі педагогічної культури.

Педагогічна культура батьків – це загальна культура, яка містить в собі накопичений

попередніми поколіннями досвід виховання дітей у сім'ї. Це досвід власного дитинства, результат освіти, самоосвіти, психологічного розвитку особистості. У шкільні роки дитина повністю отожднює себе зі своєю сім'єю, передусім із батьками. Її емоційний світ майже цілком залежить від атмосфери в сім'ї. Саме тут вона пізнає й опановує моделі моральної поведінки, взаємодії з іншими людьми, природою тощо. Ефективність виховання дітей у сім'ї залежить від створення в ній належних умов. Головна умова сімейного виховання – міцний фундамент сім'ї, її авторитеті, любові до дітей, відданості обов'язкам, материнському покликанні жінки, захисті домашнього вогнища. Діти прислухаються до розмов батьків, є свідками їхніх вчинків, радіють їхнім успіхам чи співчувають невдачам, цікавляться мистецтвом, літературою, ремеслами, разом організовують відпочинок, підтримують сімейні традиції. Виховний вплив сім'ї зростає, якщо батьки цікавляться не лише навчанням, а й позашкільною діяльністю своїх дітей. Дітей слід залучати до сімейної праці, вони повинні мати конкретні трудові обов'язки, за їх віковими можливостями. Така співпраця дітей з батьками має сильніший виховний вплив, ніж словесні повчання.

Батьки можуть і повинні бути авторитетом для своїх дітей. Потрібно лише сумлінно ставитися до праці, своїх обов'язків, бути активним в громадському житті, бути також гарним прикладом для своїх дітей. А ще потрібно бути уважними до них, цікавитися їхніми справами, дитячими захопленнями, контролювати виконання обов'язків, виявляючи належну вимогливість. Людяність, повага до старших членів сім'ї виховується тільки на прикладі батьків. Домашній затишок облагороджує дітей.

Сучасні сім'ї різноманітні, і від того, в якій саме сім'ї живе дитина, залежить, яким

змістом наповнюється процес формування її особистості. Педагогічне середовище розвитку дитини створюється в процесі сімейного виховання і залежить від типу сім'ї. Розуміння цього педагогами сприяє поглибленню зв'язків з нею, пошуку можливостей щодо корекції сімейного виховання, підвищення педагогічної культури батьків, захисту дитини від несприятливих впливів.

Успішна виховна робота з дітьми неможлива без постійного співробітництва школи й сім'ї, метою якого є узгодження, координування виховних впливів. З цією метою педагоги використовують такі форми та методи роботи з батьками учнів, як відвідування їх удома, запрошення їх до школи, дні відкритих дверей у школі, класні батьківські збори, тренінгові заняття, консультації, бесіди, індивідуальні форми роботи та ін. Тісний взаємозв'язок школи та сім'ї може розвиватися завдяки педагогічній освіті батьків і залученню їх до виховної роботи. Рівень педагогічної освіченості батьків залежить від традицій у сім'ях, в яких виросли вони, набутих знань, життєвого досвіду, здатності до саморозвитку. Дбаючи про ефективну взаємодію з батьками, учитель повинен враховувати важливість таких чинників: запрошення батьків до співробітництва, дотримання позиції рівноправності, визнання важливості батьків у співпраці, вияв любові, захопленості їх дитиною, пошук нових форм співпраці.

«Дехто думає, що любити дітей це найлегша справа, найпростіша. Бути добрим, бути рідним своїй дитині, бажати добра, бути доброзичливим – це вже і є любов. Насправді це не так. Любити дітей – це, як б сказав, найтонша, найскладніша і наймудріша річ, яка приходить з досвідом. Справжня любов поєднує в собі відповідальність за дитину і бажання добра.» (В. Сухомлинський).

СПІВПРАЦЯ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА З БАТЬКАМИ: ПОШУК ЕФЕКТИВНИХ ШЛЯХІВ ВЗАЄМОДІЇ

КОСЯК ТЕТЯНА,
вихователь-методист ДНЗ № 16 «Веселка»,
ФІЛАНЧУК СВІТЛАНА,
практичний психолог ДНЗ № 16 «Веселка»

ДНЗ № 16 «Веселка» компенсуючого типу «Всі ми вийшли із дитинства», – цей загальновідомий вислів Антуана де Сент-Екзюпері говорить про те, що саме в сім'ї починає формуватися індивідуальність дитини. Дитина для сім'ї – неоціненний скарб, а для закладу освіти – основа діяльності. В суспільстві гостро акцентують увагу на питанні співпраці закладів освіти та сім'ї, визнаючи їх найголовнішими джерелами розвитку дитини.

Саме модель родинної поведінки, яку дитина засвоює з раннього дитинства, є тим базовим компонентом, який впливає на подальші успіхи й невдачі дитини, її досвід, досягнення, світогляд. Тому особливого значення набуває тема стосунків батьків та їх дітей. Всі батьки мріють бачити своїх дітей успішними і щасливими. Свідомі та сумлінні батьки прикладають багато зусиль для того, щоб їх мрія здійснилася. Але поряд із тим є батьки, які переживають серйозні труднощі із вихованням власних дітей і не в змозі самотійно впоратися з величезною кількістю проблем. Накопичення непорозумінь, агресії, апатії, ревностей та перетягування дитини на бік то одного, то іншого із батьків нерідко ламає долю маленької людини. Саме тому для допомоги таким батькам і дітям працює в закладі освіти практичний психолог.

За багато років нічого не змінилося і всі

щасливі родини так само схожі одна на одну, а от нещасна кожна по своєму. На жаль, часто це робить нещасною і саму дитину. А коли не задовольняються базові потреби дитини в увазі, любові, прихильності, тоді, як правило, і виникають емоційні порушення та проблеми з поведінкою. Тож одним з основних завдань психолога є вичерпна та кваліфікована психодіагностика, головне завдання якої – з'ясувати потреби дитини і знайти шляхи до їх задоволення. Сучасний інструментарій практичного психолога – це проєктивні методики, метафоричні асоціативні картки, арт-техніки, пісочна та тілесна орієнтована терапія, які використовуються як з діагностичною метою, так і надають терапевтичний ефект.

Результати досліджень – привід для індивідуальної психологічної консультації. Батьки вихованців ДНЗ № 16 «Веселка» завжди із зацікавленістю ставляться до результатів діагностики, адже розуміють, що дитина виростає такою, якою вона може вирости внаслідок її природних особливостей, оточення, поточної ситуації. Завдання батьків – створити виховне середовище, найбільш сприятливе для розкриття і розвитку закладних в дитині потенцій. Завдання психолога – показати батькам реальну картину переживань і страждань дитини, рівень її потенційних можливостей, можливі таланти, окреслити шляхи формування навичок саморегуляції й регуляції (управління) власною життєвою ситуацією.

Щоб реалізувати поставлені завдання, бать-

кам необхідно розуміти психологічні особливості своєї дитини, знати і враховувати особливості вікового розвитку, чітко усвідомлювати, яку «модель соціалізації» вони дитині прищеплюють, усвідомлювати, за якими принципами відбувається сімейна взаємодія, прогнозувати, які наслідки може мати їхній педагогічний вплив. Це, у свою чергу, зумовило необхідність створення в дошкільному закладі Школи відповідального батьківства. Метою, якої є:

- підвищення психологічної компетентності батьків з питань особливостей емоційно-особистісної сфери дошкільнят;

- формування сприятливого, позитивного клімату для розвитку дитини в родині.

Обговорення важливих питань взаємодії батьків і дітей відбувається у формі діалогу практичного психолога та батьків, запитань та відповідей, інтерактивної взаємодії під час батьківських зборів, а актуальні теми підказує саме життя.

Реформування системи освіти, активне впровадження педагогіки партнерства вимагає переходу на якісно новий рівень побудови взаємин між всіма учасниками освітнього процесу.

Ще однією дієвою формою роботи з батьками в дошкільному навчальному закладі № 16 «Веселка» є проведення тренінгів батьківської взаємодії. Участь у тренінгах здійснюється виключно на добровільних засадах. Психологічний тренінг – форма роботи для тих, хто готовий поділитися власним баченням тієї чи іншої проблеми, хто готовий ставити собі запитання і шукати відповідь на них, хто готовий переживати, відчувати, ставити себе на місце власної дитини і долати негативні батьківські сценарії, які закладені в нас із дитинства.

Покоління сучасних дітей дуже сильно відрізняється за своїми уподобаннями, поглядами і пріоритетами. Зрозуміти це важко, проте необхідно. Ми щиро радіємо, що кількість розуміючих батьків, які ставлять багато запитань і хочуть зрозуміти своїх дітей, невпинно зростає. Питання створюють простір пошуку. Цей простір пошуку притягує людей, ситуації, події – весь величезний світ намагається допомогти нам знайти відповідь. Тож і шансів на те, що щасливих дітей буде більше – багато!

Дитинство є визначальним періодом в житті кожної людини. Заклад освіти і сім'я – два виховних осередки, у кожному з яких дитина отримує потрібний життєвий досвід. А завдяки добре налагодженій і організованій співпраці, батьки мають змогу усвідомити необхідність набуття нових знань, щоб виховати здорову і всебічно розвинену особистість.

ПРОПОНУЄМО ТАК

УЧЕНЬ — ЛІДЕР — ГРОМАДЯНИН

МАМЧИК АННА,
педагог-організатор ЗОШ № 3

Школа – це модель майбутнього суспільства. Саме в дитинстві людина усвідомлює свою роль у вирішенні справ громадянського життя як основи подальшої позиції в дорослому житті. Однією із форм залучення дітей до участі у громадському житті є учнівське самоврядування, що є важливою складовою шкільного життя. Учніське самоврядування – це творча співпраця учнів та педагогів, спосіб виявлення організаційських та виконавських можливостей учнів у різних видах діяльності, спілкування та відносин. Кожен учень своїми рішеннями, пропозиціями, активною позицією може зробити позакласне життя школи цікавим та корисним.

Дитяче самоврядування в загальноосвітній школі I-III ступенів № 3 існує багато років. Воно здійснюється через роботу міністерств на чолі яких стоїть голова шкільної учнівської республіки (ШУР).

З року в рік збільшується число виконаних справ і поставлених цілей, які ми виконуємо у співпраці з педагогами та батьками. Зростає роль учнівського самоврядування щодо організації та проведення загальношкільних заходів, змістовного дозвілля учнів, оцінювання результативності участі класних колективів у конкурсах та акціях. Школярі активно беруть участь в організації та проведенні заходів, присвячених визначним подіям в історії школи, міста, країни, в акціях милосердя, волонтерській роботі тощо.

Цього року учнівський актив долучився до Всеукраїнського шкільного кінофестивалю «ЖУК». Був знятий короткометражний фільм «Моя Україна». Як на міському так і на Всеукраїнському рівнях команда школи була нагороджена в номінації «Приз глядацьких симпатій». Впевнившись у своїх силах, актив вирішив розвиватися в кінематографії. Наступним кроком стала участь у конкурсі, який організовував Запорізький обласний благодійний фонд «Посмішка дитини», в рамках проекту «Підвищення обізнаності стосовно прав людини та сприяння толерантності серед

школярів та освітян» з соціальним роликот «Досить мовчати» на тему «Булінг». Результат: із 63 робіт ми попали в 12.

Актив школи не залишається осторонь і міських заходів. Долучається до велопробігу, мітингів, акцій, відео лекторіїв, фото виставок, змагань з дартсу, співпраця класних колективів з міськими бібліотеками.

Учні-фасилітатори, які володіють інтерактивним профілактичним інструментом з питань репродуктивного здоров'я та ВІЛ серед молоді, провели для учнів шкіл міста (Ліцей № 4) «Маршрут безпеки».

У напрямку «Добре діло» учні організовують багато цікавих, корисних справ та акцій: екологічний десант, «Вмію сам – допоможу товаришу», «Здай батарейку – врятуй планету», «Збережи енергію», «Не будь байдужим», і т.п.

Актив ШУР піклується і про дозвілля школярів початкової школи. У напрямку «Зробимо цікавим та змістовним життя наших молодших братиків та сестричок» були проведені заходи: веселі перерви, свято «Осені», новорічна вистава «Патруль цуценят поспішає на допомогу», майстер-клас з «Швидкубіngu», «Креативний

подарунок», майстерня «Новорічні прикраси», танцювальні флешмоби, відео лекторії.

Учні проводили анкетування серед жителів мікрорайону стосовно застосування різних методів та засобів для енергоефективності. Відвідують за місцем проживання ветеранів другої Світової війни, людей похилого віку.

Інформація про проведену роботу постійно висвітлюється активом ШУР на сторінці у соціальній мережі Фейсбук у групі «Учніське самоврядування Новоград-Волинської ЗОШ № 3».

Завдяки участі дітей у різних виховних заходах зростає соціальна активність та відповідальність в процесі практичної громадської діяльності школярів; розвиваються творчі риси характеру, а саме: цілеспрямованість, винахідливість, готовність до виправданого ризику.

Адміністрація школи, вчителі, батьки цінують внесок членів учнівського самоврядування у розвиток традицій освітнього закладу, виховання школярів в атмосфері поваги, взаєморозуміння, творчої співпраці, у формування активної життєвої та громадянської позиції, патріотизму, кращих моральних якостей учнів, у зміцнення зв'язків поколінь.

КЛУБ ЛЮБИТЕЛІВ ГОЛОВОЛОМОК У ЗОШ № 7

САХНО АНАТОЛІЙ,
учитель інформатики ЗОШ № 7

Клуб любителів головоломок у сьомій школі розпочався з учнівської ініціативи. Всеволод Беляков подарував гуртку з інформатики власні головоломки. Він емоційно демонстрував гуртківцям їх розв'язки, і саме його подарунки стали першими експонатами колекції. Я і сам захопився, зацікавився історією головоломок, класифікацією, почав купувати й самостійно їх виготовляти. А ще, дізнавшись про моє нове захоплення, дарувати мені головоломки почали друзі та колеги. Як наслідок, колекція постійно

зростала і продовжує зростати до сьогодні. Тепер я розуміюся на знижках китайських інтернет-магазинів, а власники магазину, що продають головоломки в нашому місті, багато років вітаються і підказують новинки.

В Азії головоломки є традиційною ігровою формою навчання. Адже для дітей гра – природний стан. Чому тоді не дати їм гру й розвиток одночасно? Це, на мою думку, один з цікавих і перспективних напрямків розвитку дітей різного віку, і не лише дітей.

Варто згадати історію головоломок, про яку 73-річний Акіхара Тосіко з міста Осака написав у телевізійну програму «Knight Scoop». Він 10

років самостійно намагався розв'язати головоломку, що стояла в приймальні його сімейного лікаря, але у нього не вийшло, і він звернувся на телебачення з проханням про допомогу. Телевізійники допомогли японському пенсіонеру, створивши спеціальну шоу-програму.

Я виготовив копію головоломки, яка так довго не піддавалася наполегливому японцю, додав до колекції й почав чекати. Діти запитували про новий екземпляр, брали на перервах у свої класи, пробували свої сили. Яким же було моє здивування, коли учень 8 класу Олександр Чорноус за кілька перерв цю головоломку розв'язав. Він показав

розв'язок, підтвердив чесним словом, що не звертався за розв'язком в Інтернет, а знайшов рішення самостійно. Подальші успіхи Олександра в розв'язку головоломок здивували багатьох учнів і вчителів. Практично всі головоломки, що є в нашій колекції, він розв'язав. На сьогодні Олександр Чорноус — найуспішніший у школі спеціаліст з розв'язування головоломок. Також він сам допомагає іншим учням в пошуку оптимальних розв'язків. Найуспішнішим учителем школи серед учасників Клубу любителів головоломок, безумовно, є вчитель фізики Ірина Петрівна Кукуруза, що є творчою людиною і постійно цікавиться сучасними методами навчання.

Ураховуючи різні вподобання учнів, підбираю для колекції головоломки різних типів. Це і класичні металеві головоломки, частини яких треба роз'єднати і з'єднати. Це і дерев'яні головоломки різного ступеня складності, головоломки-змійки, різні типи кубиків Рубика, пірамід, циліндрів. У нас чимало рідкісних екземплярів, наприклад, 3D-хрестики-нолики. Частину екземплярів я придумав і виготовив сам. Великою популярністю в учнів молодшої школи користуються головоломки-іграшки — лабіринти, куля з кульками та куби-лабіринти.

Особливе місце в колекції займають мотузкові головоломки. Їх існує багато моделей, серед яких чимало простих і дешевих для виготовлення.

Оскільки кількість головоломок у колекції постійно зростала, треба було знайти спосіб організації Клубу. Методом спроб і помилок було сформовано Правила Клубу любителів головоломок, з якими кожен учень школи може познайомитися біля кабінету ІКТ в коридорі закладу. Членство в клубі є безкоштовним, але для отримання картки члена клубу необхідно пройти курс навчання на американській освітній платформі code.org. Проходити навчання можна і в школі, і вдома. Система

працює на комп'ютерах, планшетах, смартфонах. Курс навчання — україномовний. У кого з учнів немає вдома технічної можливості навчатися на code.org, можна скористатися комп'ютером у шкільній бібліотеці. Курс навчання обирається відповідно до віку. Для отримання картки члена Клубу любителів головоломок учню 5 класу необхідно пройти другий курс Computer Science Fundamentals International від code.org. Це 158 завдань. Якщо частину курсу учень пройде разом із батьками, це лише вітається. У сьомій школі платформа code.org користується популярністю. За кіль-

ка років роботи учнів було чимало цікавих і веселих ситуацій. Наприклад, «я дала свій пароль від code.org батьку, йому сподобалося, він за мене все виконав, а мені що робити?». Або був випадок, що учень неочікувано швидко почав проходити свій курс навчання. Дивна швидкість, але ж там досить непрості завдання. Як з'ясувалося, хлопцю активно допомагала бабуся. Учні прийшлося перезавдавати завдання курсу в присутності вчителя, але можна щиро порадіти за ту бабуся, що так легко проходить третій курс Computer Science Fundamentals.

Стенд головоломок у кабінеті ІКТ є прекрасною рекламою Клубу.

Будь-який учень школи може стати членом Клубу любителів головоломок. Для цього необхідно попрацювати на всесвітній освітній платформі. Але для учнівської молоді не менш важливим є розуміння того, що для успіху в житті необхідно чимало працювати над власним розвитком. І цей виховний компонент Клубу любителів головоломок є також важливим.

Крім традиційних головоломок, варто задати й програмні головоломки. На комп'ютерах кабінету ІКТ зібрано колекцію розвивальних логічних ігор. Це дозволяє використовувати їх у навчанні, поєднуючи елементи гри і навчання. Прихильники такого розвитку можуть погратися в логічні ігри і вдома — на розвивальному сайті «Плетиво» для них там зібрана чимала колекція.

Варто ще раз згадати, що Клуб любителів головоломок розпочався з ініціативи учня. І за це потрібно подякувати не лише Всеволоду Белякову, а всьому колективу школи на чолі з директором. Постійна підтримка ініціатив, щире бажання і реальна допомога в реалізації задумів — це і формує творчу доброзичливу атмосферу в школі, на фоні якої й народжуються такі проекти, як Клуб любителів головоломок. Як ще одна складова багатовекторного творчого розвитку дітей.

НОВИЙ ПОГЛЯД НА ІГРОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЛЕСЬКО МАРІЯ,
вихователь-методист ДНЗ № 4 «Сонечко»

*Іграшка має бути трампліном для
дитячої мрії.*

Лев Кассиль

Що ж таке іграшка?

Іграшкою може стати все що завгодно. Властивість бути іграшкою не прив'язана жорстко до зовнішніх матеріальних ознак того або іншого предмета. Його присутність у класі іграшок обумовлена ставленням до нього дитини, зайнятою грою. Саме дитина перетворює предмет на істинну іграшку в процесі гри з ним. Враховуючи це, педагогічний колектив дошкільного закладу намагається кожен день перебування малюка в дитячому садочку зробити цікавим та захопливим. Тому з задоволенням приєдналися до команди флешмоб-

ників «День без іграшок», який був ініційований професором, доктором педагогічних наук Катериною Крутії. Під час методичної години обговорили мету та організацію такого дня, визначилися з мотиваційними ситуаціями. До організації флешмобу долучилися і батьки наших вихованців: діти були забезпечені кобками, ковдрами, природним матеріалом, подушками, простиратлами, папером, клеєм, скотчем, пластиковими пляшками, стаканчиками, лотками з-під яєць, трубочками від паперових рушників. Вранці цього дня здивуванню дітей не було меж. Дізнавшись, що звичні іграшки пішли в «мандри», малюки негайно почали досліджувати новий простір. Розглядали все те, що з'явилося нового, і швидко почали організовувати гру.

З пружинки і паличок майстрували вудки. З великих коробок будували фортеці, казкові

замки, тримаючи коробки над головою, ходили наче дракони в Китаї, використовували їх як сховище. Зі стільців та столиків, простиратл та подушок робили халабуду. Деякі діти з подушок та ковдр створили кубельця для усамітнення. Ясні лотки слугували вітринами в кафе: в них розкладали, ніби цукерки та тістечка, жолуді, каштани, морські камінці. Хлопчики, граючись у лицарів, виготовили шоломи та мечі з кутушок.

Байдужих не було. Навіть не дуже активні малюки долучилися до гри. Надзвичайно цікаво було спостерігати за тим, як творчі діти використовували «нові іграшки», як організовувалися до тієї чи іншої гри, знаходили собі партнерів. Перелаштувати вихованців на інший режимний момент було складно. На запитання «Чи хотіли б ви, щоб іграшки повернулися?» всі дружно відповіли: «Ні».

Повертаючись додому, малюки захоплено розповідали батькам про цікаво прожитий день.

Під час рефлексії переконались, що будь-яка гра є вільною діяльністю, що діти і педагоги стали ближчими, краще пізнали одне одного через спільне перебування у світі фантазії, творчості, мрії, де їм було комфортно і цікаво.

Для подальшої роботи дійшли висновків, що найрізноманітніші здібності дитини шукають свого прояву і вправлення і знаходять їх в іграх, якщо в розпорядженні дитини є матеріал, який може слугувати одночасно і стимулом, що спонукає до тієї чи іншої діяльності, і матеріалом за допомогою якого ця діяльність здійснюється й удосконалюється.

ПАУЕРЛІФТИНГ — СИЛОВИЙ ВИД СПОРТУ

МИКОЛА КАЩУК,
директор ДЮКФП

Щороку збільшується кількість людей, які ведуть сидячий спосіб життя. Від цього починаються проблеми зі здоров'ям, погіршується сон, апетит, погано працює гормональна система. Найдієвішим рецептом є заняття фізичною культурою та спортом, унаслідок чого покращується самопочуття та з'являється гарний настрій. Серед учнівської молоді популярними є заняття силовими видами спорту.

Пауерліфтинг або паверліфтинг (англ. powerlifting: power – сила, і lift – підіймати) – силовий вид спорту, в якому підіймають штангу. Паверліфтинг також називають силовим триборством. Пов'язано це з тим, що як змагальні дисципліни в нього входять три вправи: присідання зі штангою на плечах, жим штанги лежачи на горизонтальній лаві, і

тяга штанги, які в сумі і визначають кваліфікацію спортсмена.

У нашому місті відділення пауерліфтингу на базі дитячо-юнацького клубу фізичної підготовки було відкрито у 2015 році. У ньому під керівництвом майстра спорту міжнародного класу Омельчука Вадима Анатолійовича займається 50 вихованців. Двічі на рік учні відділення беруть участь у чемпіонаті області з класичного пауерліфтингу та чемпіонаті області з класичного жиму лежачи. Кращі спортсмени беруть участь у національних та міжнародних змаганнях. У березні 2019 року міська команда у складі 28 чоловік брала участь в обласних змаганнях у місті Житомирі та виборолала 42 нагороди, посівши II командне місце. Під час обласних змагань вихованець Даниїл Громадський, якому всього 13 років, став абсолютним переможцем області серед усіх вагових категорій у віковій категорії серед юнаків 2008-2001 р.н., показавши феноменальний

результат у сумі триборства 362,5 кг! Присів зі штангою 130 кг, виконав жим лежачи за вагою 95 кг та зробив станову тягу вагою 137,5 кг.

Варто зазначити, що заняття пауерліфтингом повинні обов'язково відбуватися за участю тренера, який буде підбирати індивідуальні вправи відповідно до розвитку організму вихованця, стежити за методикою та якістю виконання вправ, даватиме поради щодо харчування. Часто люди знаходять в Інтернеті багато різної інформації, завантажують звідти якусь програму і починають за нею працювати. І, звісно, роблять це неправильно. Насправді програма вправ – це лише 10% успіху. Перед тим як почати тренування, переконайтеся, чи у вас усе гаразд зі здоров'ям. Для отримання результатів, потрібно мати ціль і систематично тренуватися. Якщо ви хочете досягнути успіху в будь-якій справі, ви повинні зробити 10 тисяч правильних повторень, а це дорівнює 10 рокам занять.

Відкритий чемпіонат Житомирської області з класичного та екіпірувального пауерліфтингу (IPF) 24.03.2019

ОБМІНЮЄМОСЯ ДОСВІДОМ

ДЕНЬ
ВИШИВАНКИ

КОВАЛЬЧУК НАТАЛІЯ,
завідувач інформаційно-методичного центру

Щороку в третій четвер травня в Україні відзначають День вишиванки – свято, яке покликане зберегти споконвічні народні традиції створення та носіння етнічного вишиваного одягу. Саме ж свято запрошує кожного свідомого громадянина до абсолютно простого вчинку – одягнути вишиванку і в ній піти на роботу чи на навчання. Разом із тим, це свято має глибокий зміст. По всьому світу об'єднуються українці навколо однієї ідеї й демонструють, що мають власну самоідентифікацію та національний код. У цей день варто пам'ятати свою національну та громадянську позиції, культурну освіченість та духовну свідомість.

16 травня 2019 р. ММО вчителів обслуговуючої праці ЗЗСО міста брали участь у міському святі «Українські вишиванки – наче райдуги світанки». На святі були представлені виставкові роботи кращих учнівських вишиванок, вишитих рушників, серветок, ікон, картин, пасків, головних уборів, аксесуарів у форматі різних технік виконання та оздоблення. Було презентовано підсумковий етап міського проекту «Моя вишивана Україна». Учні й вчителі щороку обирають нову

тему та відповідно об'єкти вишитих виробів, які дають змогу висвітлити безмежні грані творчого злету. Цьогоріч це були мікровироби: сорочки, рушники, спіднички, елементи одягу, аксесуари. Це дійсно вишукані речі, етнічні й дуже стильні.

Молодь із захопленням носить вишиванки просто так, не на свято, а повсякденно. Адже такі вироби, попри свою вишуканість, універсальні.

Учителі обслуговуючої праці ЗЗСО міста планують і на майбутнє продовжувати участь у проекті.

STEM-ЗАСОБИ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДОСЛІДНИЦЬКИХ НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ

КОЛЕСНИК ОКСАНА,
ЗОЗУЛЯ ОЛЕНА,
ЧЕЛЯДИНА ЮЛІЯ,
учителі Ліцею № 4

Сучасна школа вимагає від учителя нових підходів до викладання та зацікавлення учнів навчальним матеріалом. Здобувачі освіти все глибше занурюються в сучасні гаджети, проводячи у віртуальному світі все більше часу. Сьогодні об'єктивно вимагає переведення освітнього процесу на інший рівень, активізації пошуку перспективних інноваційних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток і саморозвиток особистості.

STEM розшифровується як Science (Наука), Technology (Технологія), Engineering (Інженерія) та Mathematics (Математика). Саме такі напрями лежать в основі цієї методики. Тут важливо застосовувати зазначені дисципліни в комплексі, а не окремо. Школяр не просто знайомиться з новими напрямками точних наук та інженерії, а навчається застосовувати та реалізовувати вивчене на практиці. Учні, які залучаються до STEM, формують практичні

компетенції, що можуть зробити життя простішим та цікавішим.

В Україні напрям STEM-освіти набирає популярності. Упровадженням цієї методики в освітніх закладах займається Інститут модернізації змісту освіти.

25-26 жовтня 2018 року в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна відбувся відбірковий етап II Всеукраїнського фестивалю «Наука на сцені».

«Наука на сцені» — це одна із найбільших міжнародних асоціацій учителів STEM освіти під патронатом Європейської комісії, до якої долучилися освітяни 32 країн Європи, серед них і Україна, це платформа для обміну досвідом та інноваційними ідеями, головне гасло якої: «From teacher to teachers» («Від вчителя до вчителів»).

Основне завдання асоціації — зробити науку більш доступною для дітей і передати цей досвід від одного вчителя до іншого. Кожні два роки майже в усіх країнах, учасниках асоціації, проводять фестивалі, на яких міжнародна комісія обирає десять найкращих проектів від педагогів.

Головна подія українського фестивалю — «Ярмарок педагогічних інновацій». Його відвідали близько дев'ятисот зацікавлених осіб, які мали можливість ознайомитися з цікавими творчими проектами учасників. Робота журі

виявилась непростю, адже із представлених 43 проектів від 56 учасників необхідно було обрати 10 найкращих, які представлятимуть нашу країну восени 2019 року на Восьмому міжнародному фестивалі «Science on Stage» у Португалії. Проект «Наука на сцені» мотивує учнів обирати STEM-професії, що так необхідні для економічного розвитку нашої держави.

У роботі журі брали участь гості з Європи: професор Федеріко Аддреолетті (Італія), доктор Девід Фітонбі (Великобританія), мр. Льюїс Квінн (США), а також науковці та викладачі з Харкова.

Вчителі-винахідники Ліцею № 4, а саме: Оксана Колесник, кандидат педагогічних наук, вчитель інформатики, Олена Зозуля, вчитель географії, та Юлія Челядіна, вчитель англійської мови, стали фіналістами цього фестивалю. Проект «Живи яскраво» став єдиним із Житомирської області, що увійшов до числа кращих.

Проект «Живи яскраво» поєднав у собі креативність педагогів, дитячу допитливість та їх жагу до дослідження, а також прості та доступні інгредієнти. До того ж проект є економічним, екологічним та доступним. У результаті учні мали змогу власноруч створити свій екопластилін.

Серед основних інгредієнтів використовували борошно, крохмаль, сіль, крем для рук, ароматизатори, натуральні барвники та фарби.

Щоб розвинути пізнавальну активність учнів, ми пропонуємо додавати як харчові фарбники, так і натуральні. Зокрема, добути з соку буряка червоний колір, із соку моркви — оранжевий, шпинат забарвить пластилін в зелений, а чай каркаде — в синій.

Такий пластилін знадобився й в освітньому процесі. На уроках англійської мови учні мали змогу вивчити назви інгредієнтів. З допомогою формочок для випікання створювали фігурки різних тварин та розповідали англійською про них та їх різновиди. На уроках інформатики учні були справжніми дослідниками, саме тут вони обґрунтували економічність проекту. А на уроках географії за допомогою екопластиліну вивчали паралелі, меридіани.

Процес створення власного пластиліну є цікавим для учнів будь-якого віку. Учні мають змогу експериментувати зі складом пластиліну, додаючи то більше борошна, то води, при цьому створюючи власний склад ідеальних складових пластиліну.

Завдяки цьому розвивається творче мислення, мова, дрібна моторика рук, виробляються графічні навички. Такі заняття покращують настрій, знімають утому. Створення пластиліну, дослідження складу й робота з ним унаочнює освітній процес, викликає зацікавлення і приносить позитивні результати.

БУДУЄМО НОВУ ШКОЛУ ВЖЕ СЬОГОДНІ!

БІЛЕЦЬКА ЛЮДМИЛА,
учитель української мови та літератури
ЗОШ № 9

ЗОШ I-III ступенів № 9 м. Новограда-Волинського — сучасний заклад освіти, у якому поєднуються класичні принципи педагогічного процесу та активно запроваджуються інноваційні технології. Педагогічний колектив ставить перед собою основне завдання — виховання освіченої, фізично здорової, інтелектуально розвиненої особистості.

Не тільки школярі, але й учителі повинні весь час учитися і вдосконалюватися професійно. З метою підвищення фахового рівня, методики викладання предметів, учителі ознайомлюються з новинками науково-методичної літератури, з досвідом роботи вчителів міста та області, відвідують семінари, майстер-класи, тренінги, методичні коворкінги, конференції тощо. Педагоги нашої школи беруть активну участь у вебінарах, фестивалях, НЕ-конференціях та діляться досвідом з колегами. Протягом навчального року на базі нашої школи успішно проведені семінари-практикуми: учителів іноземної мови, української філології, практичних психологів і соціальних педагогів, учителів початкових класів. Учасники семінарів мали можливість попрацювати в дружній атмосфері, використовуючи інноваційні методики в роботі, поділившись мудрими думками та досвідом. У рамках міського 3-денного методичного коворкінгу «Технології в сучасній освіті» був проведений майстер-клас Білецькою Л. Д., у якому брали участь освітяни міста.

З метою обміну досвідом вчителів кафедри української філології організували для педагогів міста екскурсійно-навчальну поїздку в

один з найсучасніших закладів освіти в Україні, справжній приклад Нової української школи — біотехнологічний ліцей «Радовель». Цей заклад став мрією для всіх вчителів, оскільки там є всі умови для роботи, для особистісного зростання та спільного розвитку з дітьми.

У нашій школі також створені необхідні умови для підвищення фахової майстерності вчителів та обміну досвідом. Організаційними формами роботи є: індивідуальна та колективна. Карпечик М.В. та Бубон Т.В., учителі перших класів, на базі колегіуму збагатилися неоціненними знаннями та вміннями щодо роботи в класах НУШ. Педагоги ознайомилися з різними видами ранкових зустрічей, отримали навички роботи з матеріалами LEGO та впровадили свої вміння й навички на практиці із першокласниками. А також учителі-нушівці показали майстер-клас своїм колегам на педагогічній раді. Для колективу ЗОШ № 9 практичним психоло-

гом Хоменко Л.П. було проведено воркшоп «У гармонії з собою». Учителям, які працювали у творчій майстерні, було представлено методику проведення діагностики професійного вигорання, а також була проведена робота з арт-терапії. Лідія Павлівна із задоволенням ділиться корисними порадами не тільки з педагогами нашої школи, а й з освітянами міста.

Учні нашої школи разом зі своїми наставниками традиційно беруть активну участь у міських та обласних предметних олімпіадах, МАН, різних творчих конкурсах з української мови, історії, математики, біології, інформатики тощо.

Батьки школи є активними учасниками всіх запланованих заходів. Разом із класними керівниками беруть участь у проведенні позакласних та позашкільних свят, екскурсій, трудових десантів.

У нашому шкільному домі — спокійно, за тишиною й діти люблять його за те, що на них тут завжди чекають і радіють їхнім успіхам.

ХУДОЖНЬО-МИСТЕЦЬКИЙ МУЗЕЙ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ В ЗОШ №10

ЛАВРЕНЮК ОЛЬГА,
учитель образотворчого мистецтва

Розвиток творчості дитини – це, мабуть, одне з найважливіших завдань виховання особистості. Стимулювання творчої діяльності дитини сприяє розвитку загального рівня інтелекту, бажання пізнання навколишнього світу, формуванню нестандартного мислення. Творчість є обов'язковим елементом гармонійного розвитку особистості ще в ранньому віці. Пізніше творчість може стати основою діяльності людини.

У ХХІ ст. набув поширення новий тип спеціалізованого музею, який призначався для дитячої аудиторії і створювався з урахуванням своєрідного процесу опанування знань дитиною. У загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 10 художньо-естетичного профілю 2015 року за ініціативи педагогічного колективу та учнів школи, при підтримці директора школи Федорчука В.Г., заступника з виховної роботи Шевчук Т.П. відбулося відкриття музею дитячої творчості. У цьому ж році в музеї було презентовано міський проєкт вчителів художньо-мистецьких дисциплін «Звягельська палітра». Щорічно у стінах шкільного музею відбуваються екскурсії для учнів та випускників школи, учителів міста в рамках педагогічних семінарів та майстер-класів. Ось і цього року проходила така екскурсія в рамках семінару вчителів початкової школи та образотворчого мистецтва під гаслом «Творчість – мить сьогоднішня, у якому створюється майбутнє».

Кожна дитина відповідно до власних здібностей, можливостей, інтересів створює неповторний твір мистецтва. Учні школи презентують персональні виставки, виконують індивідуальні та колективні роботи в різних техніках, кращі з яких зібрані та зберігаються в музеї.

Музей є результатом цілеспрямованої, систематичної, пошукової та дослідницької роботи учнів школи та керівників музею – учителя образотворчого мистецтва Лавренюк О.П., учителя обслуговуючої праці Запаловської Т.В., учителя трудового навчання Овдійчука І.В. Екскурсоводи музею дитячої творчості – учні старших класів – впевнено, емоційно, цікаво розповідають про техніки виконання мистецьких творів, пояснюють особливості сюжету чи композиції.

У музеї представлені роботи учнів, виконані в різних техніках образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Кожна експозиція відтворює оригінальність композиції та творче бачення автора. Тут представлені роботи учнів, виготовлені згідно з освітньою програмою школи художньо-естетичного профілю: африканські та латино-американські маски, виконані в техніці пап'є-маше, краєвиди, натюрморти, сюжетні та тематичні композиції в техніках кракле, квілінг, торцювання, живописний рельєф. Поряд з учнівськими розміщені роботи вчителя образотворчого мистецтва

Лавренюк Ольги Петрівни: «Великодній натюрморт», «Соняшники», «Краєвиди Звягеля».

У 2018-2019 році музей доповнено модульними картинами – роботами учнів художньої студії: диптих «Каштани», квадриптих «Магнолія» Анастасії Повх, 7-А клас, триптих «Захід сонця» Валерії Юрченко, 5-Б клас, а також диптихи «Ромашки» Софії Костриж, 5-Б клас, «Волошки» Дар'ї Бортнік, 6-А клас, та «Вишня» вчителя образотворчого мистецтва Лавренюк О.П. Родзинкою є модульна картина Ольги Петрівни «Червоні маки – наче життя», яка складається з 5-ти частин різного розміру. Ці частини об'єднані одним сюжетом, художнім рішенням та ідеєю.

Музей доповнено роботами учнів – переможців міського та обласного етапів Всеукраїнських конкурсів дитячої творчості: «Паперовий світ» (Ксенія Назаренко, Анастасія Голяк), «Декоративний розмай» (Олександра Лавренчука,

оздоблення міста у вихованні молоді в рамках Нової української школи. Результатом роботи став стінопис шкільної будівлі «Книга – джерело знань», а також ескіз майбутнього міського муралу «Лукаш і Мавка» із феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки.

Кожна людина може знайти божественні задатки в собі і реалізувати їх для покращення світу – це ідея триптиху «Слов'яни у минулому, сьогодні, у майбутньому», виконаного в техніці живописного рельєфу. Усе в наших руках – такий результат науково-дослідницької роботи МАН Ірини Лавренюк, учениці 11 класу, на тему «Між небом та землею: духовна та культурна спадщина слов'ян на теренах Звягельщини». Усвідомлення свого божественного походження виховує гордість, людську гідність і заохочує до активної життєвої позиції.

Одна з експозицій музею – подарункові полотна художників міста Новограда-Волинського та випускників школи: Інни Талько, Тетяни Назарової, які відтворюють різні жанри академічного живопису та виконані в художній манері Миколи Реріха.

Вражають своєю майстерністю та яскравістю нові роботи, виконані в техніці набивання та канзаші. Дивосвіт чарівної нитки та атласної стрічки безмежний. Особливу увагу привернули роботи, виконані в техніці художнього набивання на тканині. Віднедавна технологія художнього набивання на тканині увійшла до програми шкільного навчання як варіативний модуль. Програму затвердили в Міністерстві освіти та науки. Отож наша школа вже кілька років поспіль займається набиванням на тканині. Ця технологія дає можливість оригіналь-

но, стильно й дуже затишно прикрасити свій будинок. За допомогою неї можна набивати картини, оформляти багато повсякденних і святкових аксесуарів.

Не менш цікавими є квіткові композиції, виконані в техніці канзаші та з фоамірану. Дивовижні квіти та сюжетні композиції «Мрії збуваються», «Літнє диво», «Квітова Україна», «Український вінок», «Загадковий годинник» вражають своєю самобутністю. А також представлені роботи вчителя Запаловської Т.В.: «Квіти Полісся», «Лісове царство», «Букет польових квітів». Зібрані матеріали постійно поповнюються. Усі представлені твори насичені нестримною дитячою фантазією і щирим бажанням пізнання всесвіту.

Музей дитячої творчості діє як складова освітнього процесу школи художньо-естетичного напрямку. Твори мистецтва допомагають дітям пізнавати життя людини і природи, розвивають не тільки зорове сприйняття, але і фантазію. Музей дитячої творчості – це чудовий спосіб естетичного виховання учнів. Для того, щоб у дітей та підлітків був додатковий стимул займатися в гуртках, краще, щоб їхні твори не просто лежали на полицях, а були доступні для загалу. Хай митці-початківці знають, що їхня робота цікава, потрібна та дуже корисна, що вони своїми витворами вносять у світ красу.

Софії Костриж). Досить оригінальними є роботи учнівського проєкту «Від свята до свята», виконані в техніці живопису на склі. Софія Костриж презентувала власну картину «Дерево життя» та сюжетні композиції творчих робіт учнів про свята та традиції українського народу.

У музеї представлені учнівські проєкти та науково-дослідницькі роботи МАН: «Духовні витоки сутності людини», «Космогонічні символи кераміки Звягельщини», «Українська міфологія», «Ландшафтний дизайн будинків приватного сектору», «Співуча Звягельська земля: музика композиторів до творів Лесі Українки», «Україно моя рушнікова», «Соняшник – символ добра, тепла душі людської», «Римо-католицький костел Воздвиження Хреста Господнього».

У науково-дослідницькій роботі МАН учня 9-Б класу Олександра Лавренчука на тему «Семантика знакової символіки герба Звягеля» обґрунтовано символи сучасного герба Новограда-Волинського, співставлено їх з історією виникнення міста та гербами князів-власників земель Звягеля. Результатом роботи є барельєф «Герб Новограда-Волинського», виконаний у техніці ліплення із пластиліну та ескіз нового герба міста.

Синяк Наталія, учениця 11 класу, працюючи над темою «Стріт-арт – нове обличчя міста», розкрила значення стінопису як засобу

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОФТАЛЬМОЛОГІЧНІЙ ГРУПІ

КОЗИНСЬКА НАТАЛІЯ,
СЕМЕНЮК НАТАЛІЯ,
вихователі офтальмологічної групи
ДНЗ № 14 «Золотий ключик»

Головна цінність суспільства – життя й здоров'я людини, а дошкільний вік належить до особливого періоду в житті кожної людини, коли відбувається найінтенсивніший її розвиток, формування фізичних і психічних якостей особистості, що необхідні впродовж усього майбутнього життя.

Базовий компонент дошкільної освіти чітко визначає проблему здоров'я як один з основних складників цілісного розвитку дошкільнят, тому зміцнення здоров'я, досягнення повноцінного фізичного розвитку дітей, оздоровче спрямування освітнього процесу та корекційно-профілактичні заходи становлять зміст роботи закладу дошкільної освіти із забезпечення фізичного розвитку його вихованців.

Невіддільною складовою системи допомоги дітям з порушеннями зору є перебування у групі спеціального призначення, де здійснюється навчально-виховна, психолого-педагогічна, корекційно-відновлювальна система заходів для розвитку, підготовки до шкільного життя. Педагогічний процес побудований з урахуванням специфіки захворювань дітей і

пов'язаних з ними особливостей. Основна мета корекційного навчання і виховання дітей з порушеннями зору – всебічний розвиток дитини відповідно до її можливостей і максимальна адаптація до навколишньої дійсності з метою подальшого шкільного навчання.

Виходячи з цього, основними завданнями спеціалізованої групи для дітей з порушеннями зору є наступні:

- забезпечення умов для своєчасного, повноцінного і гармонійного розвитку кожної дитини, з метою виховання ініціативної, творчої особистості; залучення дітей до основних складових людської культури – рідної мови, традицій, звичаїв, праці, мистецтва, моралі тощо;
- виховання активного пізнавального, морального та естетичного ставлення до навколишнього світу – до явищ природи, предметів побуту, до людей, до власної особи;
- формування у дітей сенсорного (перцептивного) досвіду, на основі активізації полісенсорного сприймання, адже зорове сприймання завжди здійснюється у взаємозв'язку з іншими видами відчуттів (слух, дотик, нюх, смак тощо);
- забезпечення кваліфікованої турботи про зміцнення і збереження фізичного і психічного здоров'я дітей з порушенням зором, привчання до здорового способу життя;

• створення в спеціалізованій групі та в сім'ї умов для опанування дітьми морально-етичних норм, культури поведінки і спілкування;

• спільно з сім'єю дбати про те, щоб кожна дитина зростала вихованою, чемною, любила своїх батьків, родину, друзів, рідну країну.

Діти з порушеннями зору потребують особливих умов для повноцінного всебічного розвитку. Тому постійно працюємо над створенням повноцінного розвивального предметно-ігрового середовища, яке б сприяло здійсненню корекційно-відновлювальних завдань та забезпечувало б відповідну позицію в організації корекційної діяльності дітей. Для створення безпечного розвивального середовища, екологічно сприятливого життєвого простору, оптимізації рухового режиму, системного підходу до формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я і мотивації щодо здорового способу життя, дотримання гармонійних, доброзичливих взаємин між педагогом та вихованцями, самими дітьми виникла потреба вивчення та впровадження у роботу здоров'язбережувальних технологій. Найбільш адаптовані здоров'язбережувальні технології, які використовуємо у своїй роботі:

• профілактичний масаж, самомасаж (крапковий, щітковий, горіховий, за допомогою махової рукавички; масаж рефлекторних зон стопи, використовуючи «доріжки здоров'я», самомасаж за методикою Су-Джок);

• корекційні ігри та вправи для збереження та зміцнення зору;

- гімнастика для очей;
- пальчикова гімнастика;
- дихальна гімнастика;
- робота з кольором;
- мнемотехніка;

• нетрадиційні техніки зображувальної діяльності (паперопластика, пластилінографія, робота з природним матеріалом).

Всі ці технології спрямовані, в першу чергу, на виховання фізично і психічно здорових дітей, дають вихованцям велике задоволення, а головне – мають ефективний комплексний вплив на формування їхнього здоров'я.

На нашу думку, робота з дітьми з порушеннями зору має свої особливості, часто вимагає особливого підходу, терпіння. Тому керуємося словами американської письменниці Хелен Келлер: «Не думайте про сьогоднішню невдачу, але думайте про завтрашній успіх».

ДИТЯЧА ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ

ГЕРИЧ НАТАЛІЯ,
методист центру науково-технічної творчості
учнівської молоді

Одним з найпопулярніших видів дитячої технічної творчості є початкове технічне моделювання. В Новоград-Волинському центрі науково-технічної творчості учнівської молоді функціонують 6 груп гуртка «Початкове технічне моделювання». Під час занять діти виготовляють та конструюють макети і найпростіші діючі моделі автомобілів, літаків, ракет, різноманітних технічних об'єктів і виробів, рухомі іграшки, а також подарунки й сувеніри, своїми руками. Юні любителі техніки не тільки копіюють готові зразки, а й конструюють власні вироби.

Керівники гуртків «Початкового технічного моделювання» на заняттях надають дітям можливість для прояву творчої фантазії при виготовленні будь-якого виробу, навіть найпростішого. Це і різноманітність матеріалів – папір, картон, деревина, фанера, тканина, бісер, нитки, пінопласт, пластилін, фольга, природні матеріали, які застосовуються при виготовленні, і способи оформлення та застосування виробів. Робота в гуртках спрямована на формування в дітей системного мислення, вміння бачити зв'язок технічної творчості з предметами шкільного курсу, розвиває уяву, фантазію.

Педагоги ЦНТТУМ на кожному занятті приділяють увагу як теоретичним знанням, так і практичній частині, а поряд із колективними формами роботи проводяться індивідуальні заняття з учнями, в тому числі при підготовці до змагань, виставок, конкурсів. Займаючись в гуртку початкового технічного моделювання декілька років поспіль, отримавши базові знання, вихованці продовжують відвідувати ЦНТТУМ, але вже застосовують свої навички і вміння під час занять в інших гуртках.

Щорічно відбуваються міські, обласні та Всеукраїнські виставки, конкурси з початкового технічного моделювання, в яких вихованці мають змогу показати свою майстерність, обмінятися досвідом і розкрити свої таланти, адже кожна робота – реальний унікальний проект. Найбільш активні учасники, які виявили схильність до технічної творчості та досягли високих результатів в цьому році – Сахнюк Владислав, учень 4 класу ЗОШ № 2, Феденко Михайло, учень 2 класу ліцею № 11, Шапран Марія, учениця 3 класу ЗОШ № 7, Васильчук Ольга, учениця 3 класу ліцею № 11, Ольшевська Валерія,

учениця 3 класу ЗОШ № 7. Вже п'ять років поспіль переможці конкурсів, виставок, змагань та активні вихованці ЦНТТУМ на святі «Золоті руки ЦНТТУМ» отримують посвідчення, а фото дітей вивішуються на Дошці пошани.

У гуртках ЦНТТУМ діти опановують систему певних технічних і технологічних знань, вмінь та навичок, отримують ключ для реалізації власних творчих задумів. Саме це і є метою гуртка «Початкове технічне моделювання» – розвиток творчих здібностей, пізнавальної та розумової активності дитини через залучення її до технічної творчості.

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

«ОЛІМПІЙСЬКЕ ЛЕЛІЧЕННЯ-2019» У МІСТІ НОВОГРАДІ-ВОЛИНСЬКОМУ!

БОНДАРЧУК СВІТЛАНА,
методист інформаційно-методичного центру

12 квітня 2019 року в місті Новограді-Волинському на базі Ліцею № 11 відбулися обласні змагання Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей «Олімпійське лелечення». Пропаганда здорового способу життя, поширення ідей олімпізму, розвиток олімпійського руху в Україні шляхом залучення якомога більшої кількості дітей та юнацтва до занять спортом, організація змістовного дозвілля – головна мета Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей «Олімпійське лелечення».

Урочисте відкриття обласних змагань забезпечили педагоги та учні Ліцею № 11,

очолювані директором Табаковою А.О., за підтримки управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради, інформаційно-методичного центру, педагогів Школи мистецтв під керівництвом Адамович Л.В., заступника начальника відділу культури і туризму Новоград-Волинської міської ради. З вітальним словом до гостей звернулася Ващук Т.В., начальник управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради. Голова відділення НОК України у Житомирській області Оніщук О.В. побажав учасникам заходу міцного здоров'я, великих здобутків, наполегливості, наснаги та нових перемог!

Понад 20 команд Житомирщини стали учасниками змагань, програма яких складала-

ся з олімпійської презентації, інтелектуальної олімпійської вікторини та спортивної естафети. Наше місто представляла команда Ліцею № 4 – переможець міського етапу змагань. Учнівська команда, яку готувала Бобрик Л.О., учитель фізичної культури Ліцею № 4, успішно виступала на всіх етапах «Олімпійського лелечення» та виборола почесне III місце. II місце посіла команда Житомирського району, а першість здобула команда Коростишівської ОТГ.

Свято спорту, здоров'я, фізичної культури завершилося нагородженням переможців та учасників обласних змагань «Олімпійське лелечення». За сприяння голови відділення НОК України у Житомирській області Оніщука О.В., начальника Житомирського обласного управ-

ління фізичного виховання та спорту Зорніка В.Р., заступника начальника Житомирського обласного управління фізичного виховання та спорту Шуршавої О.В. команди отримали цінні подарунки. За плідну співпрацю та організацію обласних змагань голова відділення НОК України у Житомирській області Оніщук О.В. подарував Ліцею № 11 комплекти спортивної форми для учнів. Директор міського Центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Тимофєєва Л.С. також підтримала учасників змагань подарунками (гімнастичні обручі, скакалки, тенісні м'ячі, фішки).

Нехай щастить усім, хто присвятив своє життя спорту, що символізує силу, велич духу і мужність!

ПРОРИВ РОКУ

ДОБРОВОЛЬНА ОЛЬГА,
директор Палацу дітей та молоді

4 жовтня 2018 року відбулася довгоочікувана визначна подія в історії міста – відкриття нового приміщення Палацу дітей та молоді міста Новограда-Волинського.

У 2016 році до міського голови звернулись голова батьківської ради, а саме, Тетяна Григорівна Лавренюк та директор Палацу дітей та молоді Ольга Харитонівна Добровольна із проханням передати приміщення Управління статистики дітям міста. У зверненні йшлося про проблеми з аварійним станом старої будівлі по вул. Гетьмана Сагайдачного, 25, про відсутність прилеглої території для тренувань, небезпечний перехід через перехрестя міжнародної траси, неможливість реалізації багатьох проектів позашкільного закладу – Палацу дітей та молоді – флагману сучасної освіти України – через нестачу приміщень. У 2009 році заклад отримав звання «Флагман освіти України». У 2014 році – диплом Міністерства освіти і науки України «Заклад – новатор України». Заклад в цілому та окремі гуртки щороку є переможцями відкритого рейтингу «Гордість міста». У 2016 році фольклорний гурт «Мальва» за численні перемоги на обласних, всеукраїнських, міжнародних фестивалях-конкурсах отримав звання «Зразковий ансамбль». Тільки за останні три роки вихованці Палацу дітей та молоді стали переможцями 37 обласних, 18 всеукраїнських та 106 міжнародних фестивалів та конкурсів.

Творчий колектив Палацу дає можливість 1250 дітям міста, району та області (Костюк О.Є. є керівником обласної ради старшокласників) розкрити свої здібності та посісти гідне місце в майбутньому суспільному середовищі. Отже, крім навчальної, колектив активно займається виховною роботою дітей та молоді, виховуючи активну громадську позицію. Вихованцями та педагогами Палацу тільки у 2017-2018 навчальному році було ініційовано та проведено 62 різноманітних акцій різного спрямування («Разом зробимо світ кращим» – ліквідація сміттєзвалищ, «Ветеран живе поруч», «Поділись своїм теплом», «Сила нескорених» – на підтримку учасників ООС, «Біль Чорнобиля»,

«Серце в дитячих долонях», «Молодь за здоровий спосіб життя» та ін.).

У 2008 році на базі закладу було засновано єдиний в Україні Музей льону, який користується популярністю серед громадян міста, області та іноземних гостей міста та району, пропагує розвиток льонарства в нашому регіоні. Школа лідера, центр раннього творчого розвитку «Першоцвіт», театр ляльок, фольклорний ансамбль «Мальва», соціальний театр «Форум» – найвідоміші проекти закладу. Багато поколінь місцевих дітей займалися у ПДМ, який підтримує зв'язки з іншими країнами, беручи участь у міжнародних таборах дозвілля. Серед вихованців – чимало відомих людей. Гордістю тут називають своїх випускників: Миколу Мартинюка, Тетяну Ващук, Валентину Найдюк, Андрія Газарова, Олега Процуна та інших.

Адже мова йшла і про те, що батьки, колектив Палацу зверталися до всіх попередніх голів міста. Згодом було прийнято рішення про передачу приміщення Управління статистики Палацу дітей та молоді. Це рішення підтримали депутати та члени виконкому міської ради. Але ситуація передачі ускладнювалася тим, що приміщення Управління статистики належало Державному майну України. Відомо, що, наприклад, вже три роки це питання

не в змозі було вирішити в м. Пулини. Авторитетність і високий професіоналізм міського голови В.Л. Весельського допомогли подолати проблему із передачею державного майна – будівлю управління статистики в комунальну власність міста із подальшою передачею Палацу дітей та молоді.

16 травня 2018 року було затверджено рішення про передачу майна за № 700 виконавчим комітетом міської ради. За ініціативою міського голови 17 квітня 2018 року відбулася зустріч батьків, колективу Палацу дітей та молоді із заступником міського голови О.В. Гвозденко, начальником управління освіти і науки Т.В. Ващук, мета якої – обговорення проблеми із переходом Палацу дітей та молоді в інше приміщення. Проблема дійсно була: будівля по вулиці Острозьких – де з 1975 року розміщувалося управління статистики – потребувала значних ремонтних робіт. Всі розуміли, що до 1-го вересня провести ремонтні роботи, без закладених для цього грошей, майже неможливо. Прошло три місяці. 15 вересня Палац дітей та молоді, згідно з Положенням про позашкільну освіту, розпочав навчальний рік у капітально відремонтованому приміщенні. Неймовірними зусиллями колективу Палацу дітей та молоді на чолі із

директором О.Х. Добровольною, за сприяння батьків, влади, депутатів, управління освіти і науки, спонсорів та всіх небайдужих громадян міста вдалося зробити неможливе – перетворити занедбану будівлю в сучасний заклад нової української освіти. За період з 16 травня 2018 року було виконано значний обсяг ремонтних робіт: замінені опалювальна система в частині будівлі, яка не опалювалась протягом 18 років на загальну суму 30 тис. 400 грн; замінені 19 вікон на енергозберігаючі на суму 86 тис. 132 грн; замінені підлога в кількості 179,52 кв.м; зроблена бетонна стяжка загальною площею 49,82 кв.м; зроблено капітальний ремонт у 5 навчаль-

них кабінетах; частково виконано капітальні роботи в актовій залі та залі хореографії; зроблено косметичні ремонтні роботи у 8 навчальних кабінетах та в коридорі другого поверху; зроблено поточний ремонт даху на суму 11 тис. 750 грн; здійснена заміна входних дверей на енергозберігаючі на суму 11 тис. 500 грн. На оплату матеріалів витрачено із бюджетних коштів 100 тис. 700 грн, із рахунку закладу – 14 тис. 700 грн.

Здійснилась дитяча мрія багатьох поколінь жителів міста – мати можливість розвивати свої здібності, проводити змістовно дозвілля в приміщенні, що відповідає сучасним вимогам. «Я щаслива від того, що нове

відремонтоване приміщення тепер має право носити назву «палац», – запевнила директор ПДМ Ольга Добровольна, дякуючи усім, хто долучився до розв'язання проблеми. Впродовж літа владі, колективу, меценатам і батькам учнів гуртом вдалося досягти результату, на який ніхто не сподівався.

Нас зігрівають дотики весни,
І творчість лине в серце зорепадом.
Палац – наш дім, де затишно усім,
І де завжди гостей прийняті раді.
Палац – велика дружня сім'я,
Де вчителі, батьки і діти
Крилату пісню на ім'я життя
Співають разом, гідно, щоб прожити!

ДОСЯГНЕННЯ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

МОРОЗ НІНА,
КОЛЕСНИК ЛЮДМИЛА,
заступники директора

Новоград-Волинського медичного коледжу

- Новоград-Волинський медичний коледж має багато підстав гордитися досягненнями закладу освіти та своїм керівником. Олена Володимирівна Солодовник отримала перемогу у відкритому рейтингу популярності «Гордість міста-2018». У 2018 році керівник закладу захистила дисертацію за спеціальністю «Теорія і методика професійної освіти» та здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук, є автором книг: «Історія та сьогодення Новоград-Волинського медичного коледжу», «Видатні особистості медичної галузі Звягельщини». Олена Володимирівна Солодовник віддала своїй професії, її здобутки, самовіддана наполеглива праця сприяють розвитку і процвітанню закладу освіти та міста.

- З метою вивчення досвіду управлінської діяльності на базі Новоград-Волинського медичного коледжу відбулося засідання Ради директорів закладів вищої освіти Житомирської області, в якому взяли участь 42 керівники та заступники з навчальної роботи. Нагальними питаннями наради стало підвищення якості освіти, забезпечення її інтеграції у європейський простір, конкурентоспроможності фахівця на ринку праці. Заклад освіти представив досвід роботи колективу з використання інформаційно-комунікаційних технологій та створення єдиного інформаційного простору в закладі, що забезпечує ефективну комунікацію, підвищує якість, швидкість і точність взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

- Авторський онлайн-сервіс LCloud (навчальна хмара), розроблений викладачем коледжу Стадніком Миколою Миколайовичем, отримав грифи МОН України «Схвалено для використання в закладах загальної середньої освіти» та «Схвалено для використання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

- Новоград-Волинський медичний коледж є учасником Десятої міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» та Дев'ятої міжнародної виставки освіти за кордоном «World Edu» та отримав сертифікати за презентацією передствленого досвіду на тематичній конференції «Створення інформаційно-освітнього середо-

вища сучасного закладу освіти України», організованій Інститутом модернізації змісту освіти.

- Підписано угоду між Новоград-Волинським медичним коледжем та Німецькою медико-соціальною фірмою «SAB». Сьогодні студенти закладу мають можливість проходити стажування та обмінюватися досвідом зі студентами медичних закладів Німеччини.

- Налагоджено співпрацю з медичними коледжами Республіки Білорусь та Білоруським державним педагогічним університетом. Отримано міжнародні сертифікати з підготовки кваліфікації педагогів та керівників коледжу за програмою «Інтенсивне навчання: технологія організації освітнього процесу».

- Впроваджено в дію цілісну особистісно-розвивальну систему проєктного управління освітнім процесом «Універсал-онлайн». Представники закладу стали учасниками п'ятиденного семінару-практикуму управління освітнім процесом Нової Української Школи.

- Викладачі коледжу взяли участь в роботі круглих столів, панельних дискусій, у майстер-класах, тренінгах, пленарному засіданні «Психологічний супровід освітніх реформ» сьомого психологічного фестивалю «Паросток».

- Вперше на сцені міського Палацу Культури імені Лесі Українки було представлено конкурс-розважальну програму «Містер медичного коледжу – 2019». Це було найяскравіше, найемоційніше та найочікуваніше шоу року.

Учасники зуміли гідно представити навчальні групи, розкрити свої творчі здібності, а глядачі мали чудову нагоду потрапити в неповторний світ чарівності, таланту і спокуси, відчувши привабливість українських юнаків.

- Відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки Сабіні Галицькій, випускниці коледжу 2014 року, сержанту, старшій медичній сестрі Збройних Сил України, яка загинула в зоні АТО, захищаючи від ворога честь, свободу і територіальну цілісність України. Своє ім'я Сабіна Галицька вписала золотими літерами в історію коледжу, в історію рідного краю.

- Оновлено програму курсу «Косметологія» з використанням професійної та доглядової косметики преміум-класу. Проводяться майстер-класи, тематичні дні з отриманням сертифікатів.

- З метою надання знань та навичок домедичної невідкладної допомоги введено інтенсив-курси «Тактична медицина» та «Рятівник» для всіх охочих.

- Відбулася екскурсія студентів-медиків по Закарпаттю, що дало можливість розширити їх світогляд та стати учасниками автентичних українських вечорниць, танцювати аркан, співати коломийки, милуватися чудовими краєвидами визначними пам'ятками: Мукачівський замок «Паланок», руїни Хустського замку, водоспад Шипіт, вироби лозоплетіння селища Іза, гірськолижний комплекс «Пилипець».

УЧНІВСЬКІ ЗМАГАННЯ

МАЙЖЕ ЯК У ГОЛІВУДІ: ПЕРЕМОГИ І ДОСЯГНЕННЯ ШКІЛЬНОЇ КІНОСТУДІЇ ЗОШ № 2 У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ ЖУК

КРАВЧУК ТЕТЯНА,
заступник директора з виховної роботи
ЗОШ № 2

Згасли вогні софітів, стихли акорди гучної музики та урочистих слів, відшуміли оплески емоційно піднесених глядачів...

Усе почалося ще у 2015 році, коли житомирська студія DreamStep запросила новоград-волинських школярів долучитися до зйомок невеличких кінометражів, спробувати свої сили у напрямку кіномистецтва. Мотивувати школярів до участі у такому конкурсі було не зовсім просто, адже нам іще не було відомо, як і що робити, з чого починати, на що звертати увагу, чим знімати, хто зможе змонтувати зняті сцени в одне ціле так, щоб глядач зміг зрозуміти, що саме хотіли передати сценаристи, режисер, актори у своєму невеличкому фільмі. Але ми вирішили спробувати. А потім була церемонія нагородження у місті, і ми зрозуміли масштаби і серйозність цього чудового проекту.

Наступного року було легше, адже під час підготовки до написання сценарію та зйомок Богдан Яремчук, автор проекту, та його команда неодноразово проводила майстер-класи для команд учнів, які виявили бажання зняти свій фільм. Зацікавленість зростала. Бажаючих створювати короткометражки ставало все більше.

І ось фільм знято. Церемонія нагородження у міському палаці культури. Червона доріжка, фотокамери, інтерв'ю, статуетки, нагороди, оплески, емоції... А найбільше задоволення відчуваєш тоді, коли на великому екрані з'являється, хоч і невеличкий і не зовсім професійний, але витвір кіномистецтва – результат роботи дружної, згуртованої команди. До того ж ЖУК – кінофестиваль учнівський. Хоч командам і допомагають дорослі, та головні учасники цього проекту – діти. У руках дітей майбутнє нашої країни. Отож не випадково темою цьогогорічного кінофестивалю обрано «Моє майбутнє – Україна». Надзвичайно актуальні питання розкривали учні у знятих роликах: вчитися і працювати у своїй країні, бути корисним своїй державі, йти до успіху і перемагати тут чи шукати щастя за кордоном. За сприяння міської ради, управління науки і освіти Новограда-Волинського неодноразово у сесійній залі виконкомом проводилися зустрічі представників студії DreamStep з учнівськими командами, які взяли участь у зйомках та боротьбу за перемогу в одинадцяти номінаціях. А бажаючих виявилось дійсно дуже багато. У цьому році до нас приєдналися команди з району. А на Всеукраїнському рівні – команди з Києва та Івано-Франківської області. Учасники нашої

команди у своїй роботі враховували поради, отримані на майстер-класах: на що повинен звертати увагу режисер, що має врахувати сценарист, як мають діяти актори, як показувати у кадрі емоції, як підкреслювати деталі, що показувати крупним планом і що має бути фоном, як створювати ефект подорожі в часі та багато інших секретів у такому захоплюючому, але непросто мистецтві створення фільму.

Цьогоріч брати участь у проекті виявили учні випускного 11 класу. Швидко сформувалася команда, з кількох сюжетів співавторів написали сценарій і... почалися зйомки. Працювати у команді творчих, активних, веселих, розумних учнів – велике задоволення, хоча й часу пішло багато: і після уроків, і на перервах, і у вихідні. Часто знімати сцени на вулиці заважали погодні умови. Територія зйомок теж чимала: школа, парк, залізничний вокзал, вдома у класного керівника Оксани Миколаївни Бойко та сесійна зала міської ради (за сприяння у зйомці цього сюжету велика вдячність заступнику міського голови Юрію Сергійовичу Колотову). Останній кадр – камера стоп. Фільм знято. Але це ще не все. Надзвичайно непрості і дуже важлива робота нашого монтажера довела справу до кінця. Усі з нетерпінням чекали результату, хотілося швидше побачити фільм у цілому. Важко передати хвилювання, які переповнювали всю команду в очікуванні церемонії нагородження, яка у нашому місті відбувалася 30 жовтня.

І нам вдалося! Головна нагорода, перемога, успіх! Кращий монтаж, краща жіноча роль і, найголовніше, **КРАЩИЙ ФІЛЬМ** кінофестивалю ЖУК 2018. Нагороди, подарунки, оплески, фотокамери, знову червона доріжка, тепер

уже на хвилях тріумфу і безмежної радості. Але і це ще не все.

17 листопада в Житомирському кінотеатрі «Україна» відбулася церемонія нагородження команд учасників ЖУКа з усієї України. Ще більше помпезності та урочистості, як на справжньому кінофестивалі у Каннах чи Голівуді. Телебачення, журналісти, камери з усіх боків, світло софітів та прожекторів, ми у прямому ефірі, привітні, усміхнені, вже доволі знайомі обличчя організаторів і, звичайно ж, хвилювання. Наша команда на такому заході вперше. І ось церемонію розпочато. Нас вітають гості, дарують музичні номери відомі у Житомирі співаки, вручаються нагороди. З 18 команд-учасників журі обрали тих, хто найкраще показав себе в одинадцяти номінаціях. Тож статуетку і диплом переможця пощастило отримати не всім. Нам пощастило. За крок до головної перемоги нашу команду відзначили за кращий сценарій фільму «Загорніть з собою, будь ласка!».

З першого моменту зустрічі на тренінгах у Новограді-Волинському, під час написання сценарію, виборі акторів, в обговоренні сюжету, на зйомках епізодів фільму, монтуванні, голосуванні за приз глядацьких симпатій і під час церемонії нагородження ми, наша команда Новоград-Волинської школи-родини № 2, відчували себе частинкою чогось великого. Велике – це і є майбутнє України.

З нетерпінням чекаємо продовження проекту, зустрічей з творцями ЖУКа. Ми заряджені позитивною енергією успіху, маємо чудову, подаровану за перемогу, камеру. Готові знімати далі. Віримо, що у ЖУКа і в нашої України майбутнє є, і ми маємо бажання творити його.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС «ДО ЛЕСІ НАША ДУМКА ЛИНЕ...»

ОГОРОДНИК ОЛЕНА,
методист інформаційно-методичного центру

У Новограді-Волинському вдесьте пройшов конкурс «До Лесі наша думка лине...».

Х міський конкурс на кращий літературний твір будь-якого жанру «До Лесі наша думка лине...» проведено з метою відзначення 148-ї річниці з дня народження Лесі Українки, популяризації творчої спадщини славетної землячки, утвердження її духовних заповідей; активізації виховної та патріотичної роботи серед учнівської молоді, збереження і розвитку інтелектуального потенціалу міста, підтримки талановитої молоді.

У міському етапі конкурсу взяли участь 62 здобувачі освіти 5-11 класів Ліцею № 1, ЗОШ № 2, ЗОШ № 3, Ліцею № 4, ЗОШ № 5, ЗОШ № 6, ЗОШ № 7, ЗОШ № 8, ЗОШ № 9, ЗОШ № 10, Ліцею № 11, переможці шкільних етапів.

Усі 33 поезії та 29 прозових твори відзначаються образністю, оригінальністю викладу думок, актуальністю.

Переможці Х конкурсу нагороджені дипломами управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради.

SPEEDCUBING

КОВАЛЬЧУК НАТАЛІЯ,
завідувач інформаційно-методичного центру

20 березня 2019 року вперше у місті Новограді-Волинському на базі ЗОШ № 10 проведено міські змагання з «Speedcubing» зі швидкісного складання кубика Рубика. Ініціатори та організатори змагань – інформаційно-методичний центр управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради та адміністрація ЗОШ № 10.

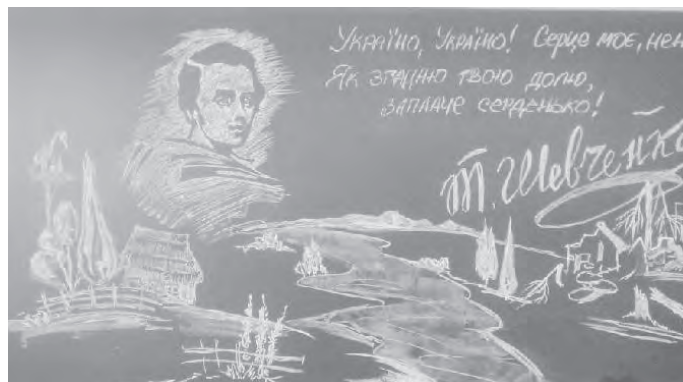
Учасниками змагань стали учні закладів загальної середньої освіти м. Новограда-Волинського, які зареєструвалися відповідно до Положення. 16 учасників від 8-ми закладів загальної середньої освіти брали активну участь у змаганнях з «Speedcubing». Кожний учасник змагань мав власний кубик 3х3 та часовий таймер на смартфоні. Особисте місце учасника визначалося за середнім арифметичним значенням результатів усіх випробувань.

У підсумку маємо переможців: диплом III ступеня виборів Гудзь Сергій, учень 7-го класу ЗОШ № 6, диплом II ступеня – Мороз Михайло, учень 9-го класу ЗОШ № 2, диплом I ступеня здобув Стецюк Олександр, учень 9-го класу ЗОШ № 6, поставивши рекорд із швидкісного складання кубика Рубика, за 0,29 хв!

КОНКУРС НА КРАЩЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНОЇ ДОШКИ

ОГОРОДНИК ОЛЕНА,
методист інформаційно-методичного центру

До 205-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка у закладах загальної середньої освіти м. Новограда-Волинського проведено конкурс на краще оформлення шкільної дошки.

Із шістнадцяти учасників міського етапу конкурсу найкраще оформленими до ювілею Великого Кобзаря визнано шкільні дошки Ліцею № 4, ЗОШ № 5, ЗОШ № 2, Ліцею № 11, ЗОШ № 8, ЗОШ № 7.

Письменники Новограда-Волинського Лариса Герус, Анатолій Ключко, Елен Тен привітали переможців міського конкурсу на краще оформлення шкільної дошки до 205-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка і подарували їм свої книжки.

Переможці та всі учасники конкурсу нагороджені дипломами управління освіти і науки Новоград-Волинської міської ради.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА «ЩО? ДЕ? КОЛИ?»

ОГОРОДНИК ОЛЕНА,
методист інформаційно-методичного центру

До 148-ї річниці від дня народження Лесі Українки та 170-річчя від дня народження Олени Пчілки в Новограді-Волинському проведено щорічну інтелектуальну гру «Що? Де? Коли?»

Цьогоріч у приміщенні Ліцею № 1 змагалося 9 команд із закладів загальної середньої освіти міста Новограда-Волинського.

Завдання, як завжди, були не легкими, ведуча – позитивною, члени журі – об'єктивними.

Вітаємо переможців інтелектуального змагання:

Ліцей № 11 – I місце,
Ліцей № 1 – II місце,
ЗОШ № 6 – III місце.
ЗОШ № 2, 3, 7, 9, 10, Ліцей № 4 отримали дипломи учасників.

ПІДБИВАЄМО ПІДСУМКИ

АКТИВНА ПЕРВИНКА — СИЛЬНА ПРОФСПІЛКА

НЕУК ВАСИЛЬ,
голова міської організації
профспілки працівників освіти

У березні 2019 року Пленум міської організації профспілки працівників освіти розглянув питання про роботу щодо зміцнення первинних профспілкових організацій як основи діяльності міської організації профспілки.

Варто зазначити, що в структурі міської організації профспілки працівників освіти нараховується 27 первинних профспілкових організацій та 1 профгрупа.

З метою реалізації первинними профспілковими організаціями статутних завдань, їх організаційного зміцнення протягом багатьох років склалась ефективна система роботи, що формується на практичній реалізації таких базових демократичних принципів, як

- виборність профспілкових органів знизу до верху;
- звітності всіх виборних органів перед профспілковими організаціями;
- свободи дискусій, поваги до думки меншості;
- єдності профспілкового руху, солідарності всіх членів профспілки.

Чому саме на даному Пленумі ми звернули увагу на цьому питанні? Тому що первинна профспілкова організація має бути сильною.

«Активна первинка — сильна профспілка» — це гасло було попереднього року, який був оголошений роком первинної профспілкової організації з метою підвищення ролі первинних профспілкових організацій у захисті трудових і соціально-економічних прав та інтересів працівників, необхідності зростання їх авторитету в суспільному житті. Але зрозуміло, що увага до первинки як основи профспілки не повинна обмежуватися якимось періодом, вона повинна бути постійною і відповідальною.

Саме сьогодні особливу увагу ми надаємо первинним профспілковим організаціям, бо це саме те середовище, в якому формується і реалізується профспілкове членство.

Первинна профспілкова організація захищає права спілчан безпосередньо у закладі освіти, домагається виконання соціальних гарантій, покращує мікроклімат в колективі.

Ми робимо все можливе, щоб працівники були об'єднані не тільки за професійною діяльністю, а й брали участь в житті колективу, сприяли його розвитку, раділи успіхам кожного колеги та освітнього закладу в цілому.

Саме в первинці формуються мотиваційні фактори профспілкового членства, які в свою чергу безпосередньо впливають на чисельність профспілки — на організаційний стан, фінансову міць і, звичайно, щодо виконання головної її функції. Саме сьогодні цій ланці потрібна комплексна практична допомога.

Щороку на пленумах, засіданнях президій міської організації профспілки неодноразово приймаються рішення щодо необхідності посилення цього напрямку роботи.

Хочу відзначити, що не зважаючи на загальну тенденцію до зменшення членства в профспілці намагаємося ситуацію тримати під контролем.

Розуміємо, що існує ряд суб'єктивних причин зменшення профспілкового членства, а саме: розчарування у дієвості профспілки, «споживацьке ставлення» до профспілки, очікування матеріальної допомоги та інших пільг, які призводять до того, що більшість працівників не розуміє основного завдання профспілки — захист прав людини праці та особиста участь у цих процесах, а також відсутність переваг у члена профспілки перед іншими працівниками, бо дія колективного договору розповсюджується на всіх працівників, а тому стимул перебування в профспілці відсутній.

Очевидна необхідність активізації нашої роботи з внутрішнім резервом, а саме, з працівниками закладів освіти міста, що не охоплені членством первинних профспілкових організацій.

Приємно відзначити те, що у 2018 році до складу міської організації профспілки влилась первинна профспілкова організація ЗОШ № 8, а також ряд індивідуальних членів профспілки.

Ми працюємо над тим, щоб імідж первинки формувалася на основі прямого контакту, при якому профспілковий лідер являється обличчям всієї організації. Прикладами таких лідерів є: Корсун С.С. — ЗОШ № 2, Тетеря А.М. — Ліцей № 4, Лейман О.І. — ЗОШ № 7, Криштановська О.М. — Ліцей № 11, Соколовська Ж.А. — ДНЗ № 2, Свірщук Н.М. — ДНЗ № 4, Романюк О.І. — ДНЗ № 5, Опанасюк Т.В. — ДНЗ № 13, Данилюк З.І. — ДНЗ № 16 та ряд інших.

Час вимагає сильних, активних членів профспілки, їх лідерів, що активізують діяльність первинних профспілкових організацій, вдосконалюють форми й методи соціального діалогу на рівні закладу освіти.

Хочу відзначити, що основний документ в закладі освіти є колективний договір між адміністрацією та профспілковим комітетом. Колективний договір забезпечує головні гарантії працівникам закладу. Тому допомога первинкам в проведенні експертизи колективних договорів, перевірки їх на відповідність чинному законодавству та положенням галузевої угоди стало практикою роботи кожного члена колективу. Роль голови первинки, його активна позиція у виконанні колективної угоди зростає. Важливе постійне спілкування з адміністрацією закладу, депутатами щодо відстоювання трудових прав та інтересів спілчан.

Питання правової допомоги первинкам полягає у систематичному консультуванні членів профспілки з правових питань. Тільки в минулому 2018 році працівниками юридичного відділу ЦК профспілки освіти, працівниками та правовим інспектором обкому профспілки, працівниками міського комітету профспілки було надано понад 30 консультацій, проведено 4 семінари за участі відповідальних працівни-

ків управлінь та відділів міської ради, обкому профспілки. Для цього використовуємо засоби масової інформації, Вісник обкому профспілки.

Ми і надалі продовжимо надавати правову допомогу членам профспілки, застосовуючи різні форми правової роботи, зокрема, шляхом публікацій матеріалів та роз'яснень у ЗМІ, проведення навчань для профактиву.

Всебічне задоволення соціально-культурних, духовних потреб та інтересів спілчан, забезпечення умов для розвитку фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку дітей освітян — це важлива мотиваційна робота, яку ми проводимо у всіх первинках.

Щороку в міських пришкольніх таборих та в таборах за межами міста є можливість спілчанам оздоровити своїх дітей.

Створення позитивного морального клімату в колективі, підвищенню трудової і творчої активності сприяє залучення спілчан до спортивної діяльності, заняття фізкультурою, популяризації здорового способу життя.

Щороку освітяни міста беруть участь в міській та обласній спартакіадах, в обласних змаганнях з туризму. Це дає можливість показати свої спортивні досягнення, обмінятися враженнями зі своїми колегами, знайти серед учасників друзів та однодумців.

Сьогодні гострою залишається проблема оновлення кадрів, профспілкових лідерів. Життя вимагає приходу активних, дієвих членів профспілки.

Наші голови профкомів — це той актив, яким потрібно низенько вклонитись за безкорисливу, але таку відповідальну громадську роботу.

Гідна і своєчасна оцінка роботи спілчан, моральне і матеріальне заохочення профспілкових працівників і активістів є виявом глибокої поваги до їх праці та знань, які вони віддають задля кращого життя людини, що працює.

Відзначення кращих і ініціативних голів первинки, їх моральне заохочення — важливий мотиваційний фактор.

Президія міської організації профспілки освіти намагається достойно відзначити своїх профспілкових активістів. Щороку ми відзначаємо кращих грамотами ЦК, ОК та МК профспілки, Федерації профспілок області, фондом «Майбутнє Полісся», занесенням в Книгу та на Дошку пошани за результатами вивчення досвіду роботи, за активну профспілкову позицію. Проводимо конкурс на кращу первинну профспілкову організацію.

У цьому році поставлено за мету в кожній первинній профспілковій організації створити електронний реєстр (облік) спілчан.

У зв'язку зі змінами державної політики щодо реформування системи освіти в умовах децентралізації повноважень органів державної влади, нам необхідно своєчасно реагувати на відповідні рішення, впливати на їх прийняття з використанням всіх можливих форм і методів профспілкової роботи.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Переможці III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад

з навчальних предметів у 2018–2019 н.р.

№ з/п	Олімпіада	№ з/п	П.І.Б. учня	ЗСО	Клас	П.І.Б. учителя	Результат на III етапі
1	Екологія	1.	Павлюк Віра Тарасівна	Ліцей № 11	10	Гончарук Тамара Василівна	Диплом II ст.
		2.	Хваліцька Анна Сергіївна	Ліцей № 11	11	Гончарук Тамара Василівна	Диплом III ст.
2	Астрономія	3.	Семенчук Сергій Дмитрович	Ліцей № 1	10	Поліщук Наталія Олександрівна	Диплом III ст.
3	Українська мова та література	4.	Янчук Анна Валеріївна	ЗОШ № 2	8	Рожок Ірина Леонідівна	Диплом III ст.
		5.	Каменчук Ольга Ігорівна	ЗОШ № 9	10	Дейнека Людмила Василівна	Диплом II ст.
		6.	Данюк Діана Геннадіївна	Ліцей № 1	11	Чумак Олена В'ячеславівна	Диплом III ст.
4	Історія	7.	Опанасюк Вадим Андрійович	Ліцей № 4	8	Чачина Світлана Василівна	Диплом III ст.
		8.	Бочарова Ангеліна Сергіївна	ЗОШ № 9	9	Щедрова Тетяна Миколаївна	Диплом II ст.
		9.	Дудко Катерина Віталіївна	Ліцей № 11	9	Андрійчук Оксана Леонідівна	Диплом III ст.
		10.	Дудко Тетяна Віталіївна	Ліцей № 11	10	Гуцул Тетяна Петрівна	Диплом III ст.
		11.	Оримович Вероніка Вікторівна	Ліцей № 11	10	Гуцул Тетяна Петрівна	Диплом III ст.
		12.	Кузьменко Катерина Олександрівна	Ліцей № 11	11	Андрійчук Оксана Леонідівна	Диплом III ст.
5	Математика	13.	Кондратюк Вікторія Валеріївна	ЗОШ № 7	9	Лейман Олена Іванівна	Диплом III ст.
		14.	Данюк Діана Геннадіївна	Ліцей № 1	11	Василук Алла Миколаївна	Диплом III ст.
6	Географія	15.	Ткачук Володимир Олексійович	Ліцей № 4	8	Макарчук Людмила Володимирівна	Диплом II ст.
		16.	Дудко Катерина Віталіївна	Ліцей № 11	9	Ягуткіна Оксана Вікторівна	Диплом III ст.
7	Фізика	17.	Орехова Олександра Олександрівна	ЗОШ № 6	8	Подольчук Галина Михайлівна	Диплом III ст.
8	Англійська мова	18.	Перегиня Лілія Володимирівна	Ліцей № 4	9	Колесник Тетяна Валентинівна	Диплом II ст.
		19.	Довгальок Олена Олександрівна	ЗОШ № 2	10	Босс Оксана Олександрівна	Диплом II ст.
		20.	Панченко Віталій Павлович	Ліцей № 11	10	Дзюман Наталія Леонідівна	Диплом III ст.
		21.	Щурук Катерина Володимирівна	Ліцей № 4	11	Матюзок Людмила Іванівна	Диплом II ст.
		22.	Береговий Роман Андрійович	Ліцей № 11	11	Табенська Галина Миколаївна	Диплом II ст.

9	Французька мова	немає переможців				
10	Польська мова	23.	Баранчук Дарина Валеріївна	Ліцей № 11	9	Боровська Ліна Вікторівна Диплом III ст.
11	Хімія	24.	Опанасюк Вадим Андрійович	Ліцей № 4	8	Федорчук Валентина Володимирівна Диплом I ст.
		25.	Ткачук Володимир Олексійович	Ліцей № 4	8	Федорчук Валентина Володимирівна Диплом II ст.
		26.	Кравчук Євгеній Миколайович	ЗОШ № 2	8	Скок Ганна Вікторівна Диплом III ст.
		27.	Костяк Марина Дмитрівна	ЗОШ № 2	11	Скок Ганна Вікторівна Диплом III ст.
		28.	Сальчук Дмитро Олександрович	Ліцей № 1	11	Євтушина Марія Олександрівна Диплом III ст.
12	Біологія	29.	Горшкова Анастасія Андріївна	ЗОШ № 7	8	Дюбо Наталія Анатоліївна Диплом III ст.
		30.	Кондратюк Вікторія Валеріївна	ЗОШ № 7	9	Вишнівська Ірина Василівна Диплом II ст.
13	Економіка	31.	Нюкало Юлія Ігорівна	Ліцей № 11	11	Ягуткіна Оксана Вікторівна Диплом II ст.
		32.	Береговий Роман Андрійович	Ліцей № 11	11	Ягуткіна Оксана Вікторівна Диплом III ст.
14	Німецька мова	33.	Голуб Олена Вікторівна	Ліцей № 1	11	Вітренко Валентин Володимирович Диплом III ст.
		34.	Сахно Дарія Анатоліївна	Ліцей № 1	10	Савчук Тетяна Анатоліївна Диплом I ст.
		35.	Коханівська Юлія Вікторівна	Ліцей № 1	10	Вітренко Валентин Володимирович Диплом II ст.
		36.	Матвійчук Ілля Сергійович	Ліцей № 4	9	Тетеря Алла Миколаївна Диплом III ст.
15	Російська мова	37.	Прохорчук Анастасія Іванівна	ЗОШ № 7	10	Сухова Олена Іванівна Диплом III ст.
		38.	Дзюман Даніл Олександрович	Ліцей № 11	11	Волошина Наталія Юріївна Диплом III ст.
16	Інформаційні технології	39.	Рожок Сергій Миколайович	ЗОШ № 2	11	Корнійчук Людмила Валентинівна Диплом III ст.
17	Інформатика	40.	Кондратюк Вікторія Валеріївна	ЗОШ № 7	9	Сахно Анатолій Анатолійович Диплом III ст.
18	Трудове навчання	немає переможців				
19	Правознавство	41.	Катчик Вадим Борисович	ЗОШ № 3	11	Музичук Олександр Петрович Диплом III ст.
		42.	Савич Наталія Миколаївна	Ліцей № 11	10	Андрійчук Оксана Леонідівна Диплом III ст.
	Загальна кількість переможців	Дипломи I ст. – 2 Дипломи II ст. – 12 Дипломи III ст. – 28				

Переможці III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2018—2019 н.р. у розрізі ЗЗСО міста

№ з/п	ЗЗСО	№ з/п	П.І.Б. учня	Клас	Предмет	П.І.Б. учителя	Результат на III етапі
1	Ліцей № 1 7 переможців	1.	Семенчук Сергій Дмитрович	10	Астрономія	Поліщук Наталія Олександрівна	Диплом III ст.
		2.	Данюк Діана Геннадіївна	11	Укр. мова і література	Чумак Олена В'ячеславівна	Диплом III ст.
		3.	Данюк Діана Геннадіївна	11	Математика	Василіук Алла Миколаївна	Диплом III ст.
		4.	Сальчук Дмитро Олександрович	11	Хімія	Євтушина Марія Олександрівна	Диплом III ст.
		5.	Голуб Олена Вікторівна	11	Німецька мова	Вітренко Валентин Володимирович	Диплом III ст.
		6.	Сахно Дарія Анатоліївна	10	Німецька мова	Савчук Тетяна Анатоліївна	Диплом I ст.
		7.	Коханівська Юлія Вікторівна	10	Німецька мова	Вітренко Валентин Володимирович	Диплом II ст.
2	ЗОШ № 2 5 переможців	8.	Рожок Сергій Миколайович	11	Інформаційні технології	Корнійчук Людмила Валентинівна	Диплом III ст.
		9.	Янчук Анна Валеріївна	8	Укр. мова і література	Рожок Ірина Леонідівна	Диплом III ст.
		10.	Кравчук Євгеній Миколайович	8	Хімія	Скок Ганна Вікторівна	Диплом III ст.
		11.	Костяк Марина Дмитрівна	11	Хімія	Скок Ганна Вікторівна	Диплом III ст.
		12.	Довгалюк Олена Олександрівна	10	Англійська мова	Босс Оксана Олександрівна	Диплом II ст.
3	ЗОШ № 3 1 переможець	13.	Катчик Вадим Борисович	11	Правознавство	Музичук Олександр Петрович	Диплом III ст.
4	Ліцей № 4 7 переможців	14.	Опанасюк Вадим Андрійович	8	Історія	Чачина Світлана Василівна	Диплом III ст.
		15.	Ткачук Володимир Олексійович	8	Географія	Макарчук Людмила Володимирівна	Диплом III ст.
		16.	Опанасюк Вадим Андрійович	8	Хімія	Федорчук Валентина Володимирівна	Диплом I ст.
		17.	Ткачук Володимир Олексійович	8	Хімія	Федорчук Валентина Володимирівна	Диплом II ст.
		18.	Перегиня Лілія Володимирівна	9	Англійська мова	Колесник Тетяна Валентинівна	Диплом II ст.
		19.	Щурук Катерина Володимирівна	11	Англійська мова	Матюзок Людмила Іванівна	Диплом II ст.
		20.	Матвійчук Ілля Сергійович	9	Німецька мова	Тетеря Алла Миколаївна	Диплом III ст.
5	ЗОШ № 5	немає переможців					

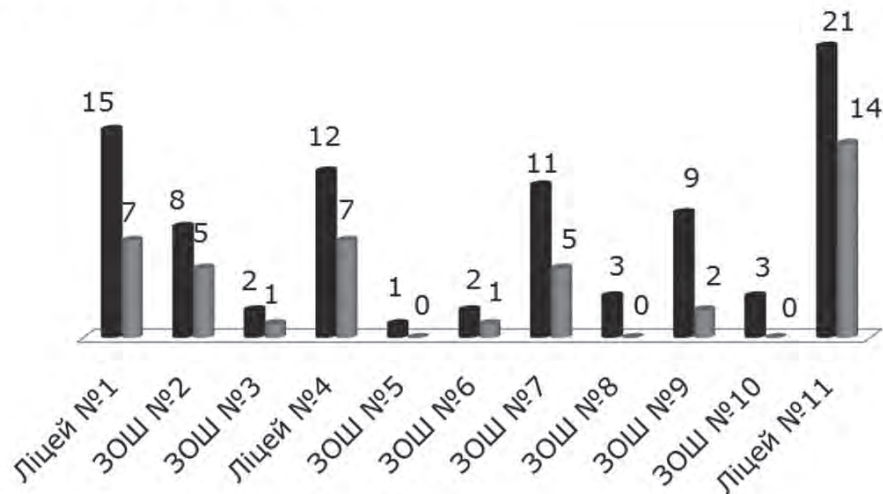

6	ЗОШ № 6 1 переможець	21.	Орехова Олександра Олександрівна	8	Фізика	Подольчук Галина Михайлівна	Диплом III ст.
7	ЗОШ № 7 5 переможців	22.	Кондратюк Вікторія Валеріївна	9	Математика	Лейман Олена Іванівна	Диплом III ст.
		23.	Горшкова Анастасія Андріївна	8	Біологія	Дюбо Наталія Анатоліївна	Диплом III ст.
		24.	Кондратюк Вікторія Валеріївна	9	Біологія	Вишнівська Ірина Василівна	Диплом II ст.
		25.	Кондратюк Вікторія Валеріївна	9	Інформатика	Сахно Анатолій Анатолійович	Диплом III ст.
		26.	Прохорчук Анастасія Іванівна	10	Російська мова та літе- ратура	Сухова Олена Іванівна	Диплом III ст.
8	ЗОШ № 8	немає переможців					
9	ЗОШ № 9 2 переможці	27.	Бочарова Ангеліна Сергіївна	9	Історія	Щедрова Тетяна Миколаївна	Диплом II ст.
		28.	Каменчук Ольга Ігорівна	10	Укр. мова і література	Дейнека Людмила Василівна	Диплом II ст.
10	ЗОШ № 10	немає переможців					
11	Ліцей № 11 14 переможців	29.	Дудко Катерина Віталіївна	9	Історія	Андрійчук Оксана Леонідівна	Диплом III ст.
		30.	Дудко Тетяна Віталіївна	10	Історія	Гуцул Тетяна Петрівна	Диплом III ст.
		31.	Оримович Вероніка Вікторівна	10	Історія	Гуцул Тетяна Петрівна	Диплом III ст.
		32.	Кузьменко Катерина Олександрівна	11	Історія	Андрійчук Оксана Леонідівна	Диплом III ст.
		33.	Дудко Катерина Віталіївна	9	Географія	Ягуткіна Оксана Вікторівна	Диплом III ст.
		34.	Павлюк Віра Тарасівна	10	Екологія	Гончарук Тамара Василівна	Диплом II ст.
		35.	Хваліцька Анна Сергіївна	11	Екологія	Гончарук Тамара Василівна	Диплом III ст.
		36.	Баранчук Дарина Валеріївна	9	Польська мова	Боровська Ліна Вікторівна	Диплом III ст.
		37.	Савич Наталія Миколаївна	10	Правознавство	Андрійчук Оксана Леонідівна	Диплом III ст.
		38.	Панченко Віталій Павлович	10	Англійська мова	Дзюман Наталія Леонідівна	Диплом III ст.
		39.	Береговий Роман Андрійович	11	Англійська мова	Табенська Галина Миколаївна	Диплом II ст.
		40.	Нюкало Юлія Ігорівна	11	Економіка	Ягуткіна Оксана Вікторівна	Диплом II ст.
		41.	Береговий Роман Андрійович	11	Економіка	Ягуткіна Оксана Вікторівна	Диплом III ст.
		42.	Дзюман Даніл Олександрович	11	Російська мова та літе- ратура	Волошина Наталія Юріївна	Диплом III ст.

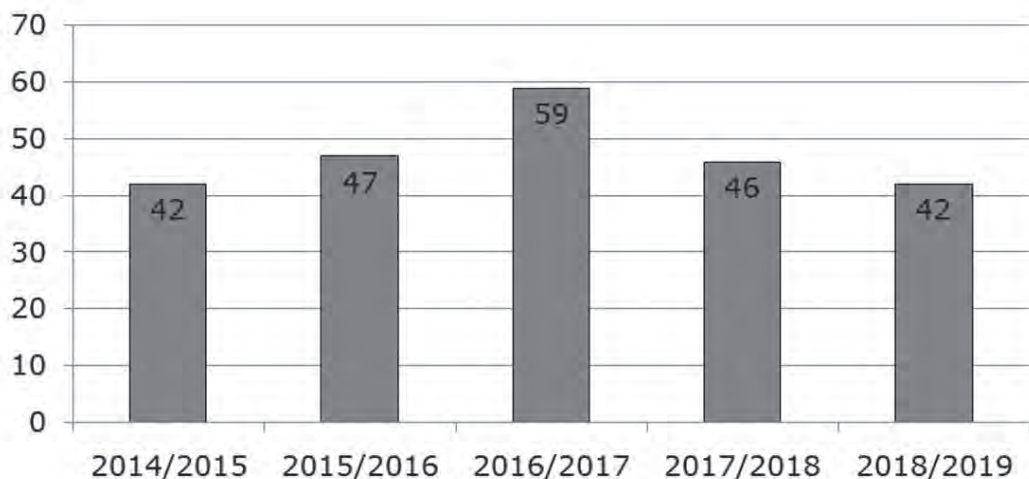

Якісний показник участі (кількість переможців) учнів ЗЗСО міста у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з 2014–2015 н.р. по 2018–2019 н.р.

■ к-ть учасників ■ к-ть переможців

Якісний показник участі (кількість переможців) учнів ЗЗСО міста у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з 2014–2015 н.р. по 2018–2019 н.р.

Переможці відкритого рейтингу популярності «ЛОРДИСТЬ МІСТА – 2018»

за результатами виконання програми соціально-економічного розвитку галузі

ОСВІТЯНСЬКИЙ ОЛІМП

«Керівник-наставник»

БАШИНСЬКА
Лідія Олександрівна,
завідувач
Новоград-Волинського ДНЗ № 4
«Сонечко»

«Ентузіасти
освітянської справи»

Колектив
Палацу дітей та молоді
м. Новограда-Волинського
керівник ДОБРОВОЛЬНА
Ольга Харитонівна

«Науковець року»

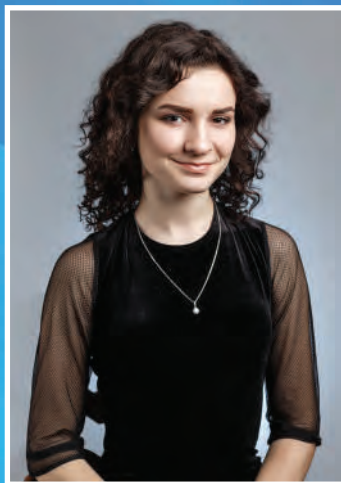
СОЛОДОВНИК
Олена Володимирівна,
директор КЗ «Новоград-Волинський
медичний коледж»
Житомирської обласної ради

«Спортивний авангард»

ПІСОЦЬКИЙ
Дмитро Віталійович,
учитель
фізичної культури
Новоград-Волинської ЗОШ № 6

«Учнівська гвардія»

КОЧУК
Діана Миколаївна,
студентка
Новоград-Волинського
промислово-економічного технікуму

«Педагог-новатор»

ЗІННУРОВ
Едуард Ільгамович,
учитель польської мови
Ліцею № 11
міста Новограда-Волинського

